BANANELE SE COC IN ORICE ŢARA

„BANALE, BANALE" — strigă vânzătorii ambulanţi, stârnind în urma lor un îngăduitor zâmbet de ironie. Iţi arunci involuntar privirea în pântecoasele coşuri. Deliciosul fruct al ţinuturilor toride cu ermeticul înveliş galben auriu, te invită la un prânz substanţial şi rafinat, în acelaş timp. Depărtările, din care parfumatul fruct soseşte, îndreptăţesc sacrificiile.

Planta se numeşte *„muza paradisiacă"* şi se reproduce prin rizom. Timpul creşterii este de 13 luni, răstimp în care se produce fructul, gata de tăiat. In regiunile tropicale ajunge la o înălţime de 5—7 metri, în celelalte regiuni 2—3 metri. Bananul se înfăţişează la fel cu o zambilă, cu frunze mari de 2—3 metri. Odată cu tăerea fructului planta se distruge. Recolta se face în tot timpul anului. Fructul se culege verde şi are forma unei crăci cu 20 de mâini de banane. Drumurile Antilelor, Brasiliei, Tripolitaniei, Insulelor Canare, Syriei şi Palestinei sunt brăzdate, la fiece pas de şiragul asinilor, cari duc bananele până la staţia de cale ferată cea mai apropiată şi acolo se încarcă în vagoane, cu destinaţia spre porturi.

Imbarcarea lor se face în vapoare special amenajate. Pentru continent încărcarea se face din vapor, direct în vagoane cu pereţi izolatori, având instalaţii speciale, sobe şi frigorifer, căci fructul trebuie menţinut verde. Coacerea lui se face la destinaţie. In oraşele principale, unde se importă, se găsesc aşa numitele „cuptorii", unde la o anumită temperatură fructele devin mature.

Bananele sunt descărcate din vagoane.

Automobilul care desface bananele în piaţă.

Aspect din „Cocarie"

Am pornit în căutarea cuptoriilor bucureştene. Intr'o după amiază cu burniţă prevestitoare de început de primăvară. La un magazin de prin centru unde am cerut adresa unei „cocării de banane", cum îi spuneam la început, patronul a stat o clipă pe gânduri, chibzuindu-se cu sine, apoi a răspuns vag:

— „Mergeţi şi dv., în sus, departe şi întrebaţi pe lângă fabrica de chibrituri"...

O doamnă, care a prins discuţia, a întrebat intrigată:

— „Cum? bananele nu vin coapte gata din Africa? Ah!"

Şi un zâmbet de decepţie i s'a întipărit pe buze.

Am luat loc cu reporterul fotograf într'un taxico, cu destinaţia Filaret. Incă dépe la mijlocul drumului am început să interogăm călătorii de prin preajma noastră. Nimeni habar n'avea unde se „coc" aceste fructe şi cu toţi deavalma întorceau capetele spre ferestre, cu schimonosituri de râs. O fetiţă totuş, şi-a adus aminte c'ar fi văzut ieşind regulat diminea

ţa, dintr'o curte, lăzi pe care scria — banane.

Ne-am dat jos şi am intrat la locul indicat. O largă ogradă cu aspect de părăsire, de completă pustietate. Am umblat nedumiriţi câteva minute în jur, fără să întâlnim vre-o vietate, fără să pricepem unde ne aflăm.

Clănţăniam lacăte grele, priviam prin găuri de broaşte. Lângă magazie, şoşonul mi-a alunecat pe o coajă de banană, intrată în putrefacţie.

— „Aha, am găsit urma...”

Tocmai atunci intra un om pe poartă. El fu acela care ne luă cel dintâi vorba:

— „Aveţi ceva marfă pentru copt? Aci nu se lucrează decât atunci când e material”.

I-am explicat scopul vizitei.

— „Ce să fotografiaţi mă rog, şi ce să vedeţi? Un simplu cuptor şi nimic mai mult. Instalaţia e simplă”.

Am fost nevoiţi să plecăm. Dar am căutat altă „cocătorie” şi truda nu ne-a fost zadarnică.

Departe, în lungul liniei ferate Bucureşti-Filaret, învecinat cu câmpul Veseliei, se ridică ziduri chipeşe de fabrică.

Ambalarea fructelor.

Cum păşim de la poartă, în interior, ne apare o clădire lungă, lipsită de ferestre, mărginită de-o pereche de şine, d... pentru vagoanele de marfă care transportă parfumatul fruct al tropicelor până la câţiva metri de locul unde trebue să se producă, după cum am arătat, procesul de transformare al fructului verde, schimbarea amidonului în zahăr.

Fără multe obiecţiuni suntem conduşi prin lungile coridoare capitonate cu crăci de banane. În interior o temperatură ridicată. Ea nu este egală în toată instalaţia ci variază ţinând seama de calitatea fructului.

Instalaţia este aidoma celora din marile centre occidentale. N'o putem studia mai cu deamănuntul. E un secret al firmei „Fyffes” aceea care din Hamburg, Rotterdam, Bremerhaven şi Londra răspândeşte bananele pe tot întinsul continentului.

Cheltuielile mari de transport împiedică de-a fixa pentru banane un preţ la îndemâna tuturor pungilor. Astfel *„pâinea vegetală”*, fructul care conţine în cea mai mare cantitate vitaminele C şi D nu poate fi consumat şi de copiii săraci ai suburbiilor sau satelor noastre.

MARGARETA NICOLAU

CORUL „IOAN VIDU“ IN CAPITALA

Corul „Ioan Vidu” din Lugoj, una din cele mai valoroase formaţiuni muzicale din ţară, a dat Sâmbătă 27 Februarie un mare concert, în sala Atheneului din Capitală subliniat cu vii aplauze de asistenţă.

Un nou efort pentru infrumuseţare

Un nou efort, plin de sacrificii a fost realizat de către inventatoarea renumitelor produse *Laura*. D-sa, înapoiată zilele astea din sudul Franţei, unde a vizitat fabricele de esenţe şi uleiuri de migdale, a adus cu sine tot ce poate fi mai prielnic frumuseţei tenului. Esenţe veritabile de portocale, ulei de migdale amare naturale, de la Grasse, patria articolelor de toaletă.

In chipul acesta, produsele *Laura*, apa pentru închis porii, crema albă Nr. 1, pentru netezit şi catifelat tenul, cum şi crema *Laura* Nr. 2. medicinală, pentru vindecarea coşurilor, sunt azi fără rival. O convenţie încheiată de către d-na farmacistă *Laura*, directoarea unuia din cele mai mari laboratorii de droguri din Capitală şi acele fabrici reputate în lumea întreagă, va asigura produselor *Laura* materii prime neîntrecute.

Totodată, anunţăm cititoarelor acestei rubrici că doamna *Laura* va răspunde prin corespondenţă la orice cerere de sfaturi pentru frumuseţe, ce i se vor adresa str. Tunari 66, adăogându-se timbrele respective.

Cât despre reputatele produse *Laura*, ele se găsesc la orice farmacii, droguerii, parfumerii din ţară.

Cum ce scrie o poveste

Jocul strălucit al lui Halassy, mijloceşte echipei ungare de water-polo şi energica sa victorie la 1500 metri, au scos în evidenţă pe acest jucător, care are un picior tăiat de-asupra glesnei.

Săptămâna trecută s'au făcut, în privinţa lui, revelaţii extrem de curioase. Halassy declarase unui confrate, printre altele, că a jucat mult timp football, că accidentul său i-a întrerupt numai cariera de footbalist şi l-a făcut să se orienteze spre water-polo.

Dar Halassy a fost în realitate victima unui accident de tramway, când avea şase ani. De unde se deduce, evident, că Halassy a fost un jucător extrem de **precoce.**

din ȚARA

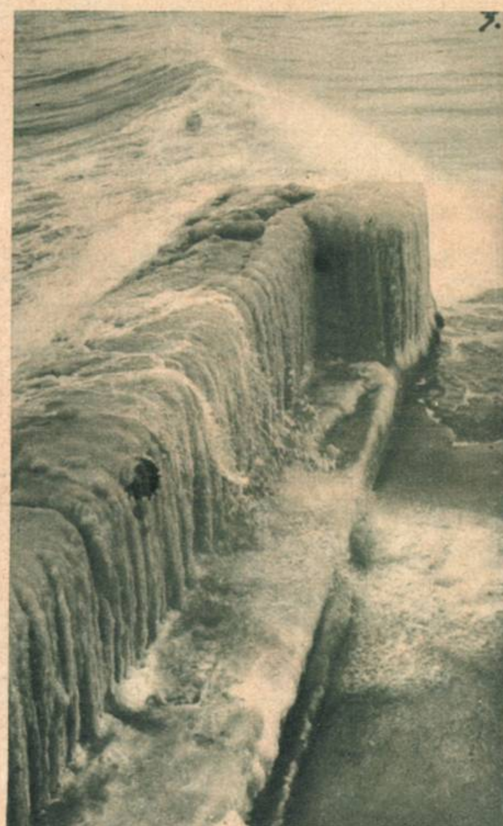

Dreapta: *D-lui prof. Nicolae Iorga i s'a decernat de către universitatea Comenius din Bratislava, titlul de „doctor honoris causa".*

Diploma i-a fost remisă săptămâna trecută, de doi profesori ai universității, în cadrul unei recepții la legațiunea cehoslovacă din Capitală.

Matchul polono-român de hockey pe ghiață, disputat în București, s'a terminat în favoarea polonezilor. In fotografia noastră, echipa poloneză.

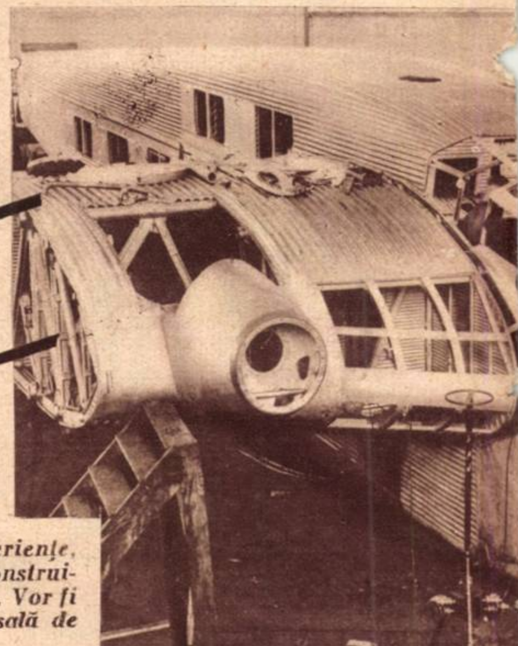
Gerul din ultima vreme, a acoperit cu ghiață digurile portului Constanța:
st. jos: *Studenții în drept au organizat o mare manifestație, contra noului legi a avocaților.* Dr. jos: *In Capitală a avut loc de curând congresul pensionarilor.*

De pretutindeni

Dreapta: *După o serie de experienţe, uzinele Junkers au început construirea unor avioane cu două etaje. Vor fi primele aparate prevăzute cu sală de fumat.*

Sus: *Intr'un match amical de patinaj, disputat la Philadelphia, suedeza Vivian Hulten (st.) a învins pe campioana Sonja Henie (dr.).* **Jos:** *D-na Juroda, celebra chimistă japoneză, considerată drept cea mai importantă femee a Asiei.* **Dreapta în medalion:** *In localitatea Landau (Germania) şomeurii de ambe sexe, cari urmează cursurile unei academii sportive, primesc gratuit hrană, locuinţă şi îmbrăcăminte timp de trei săptămâni.*

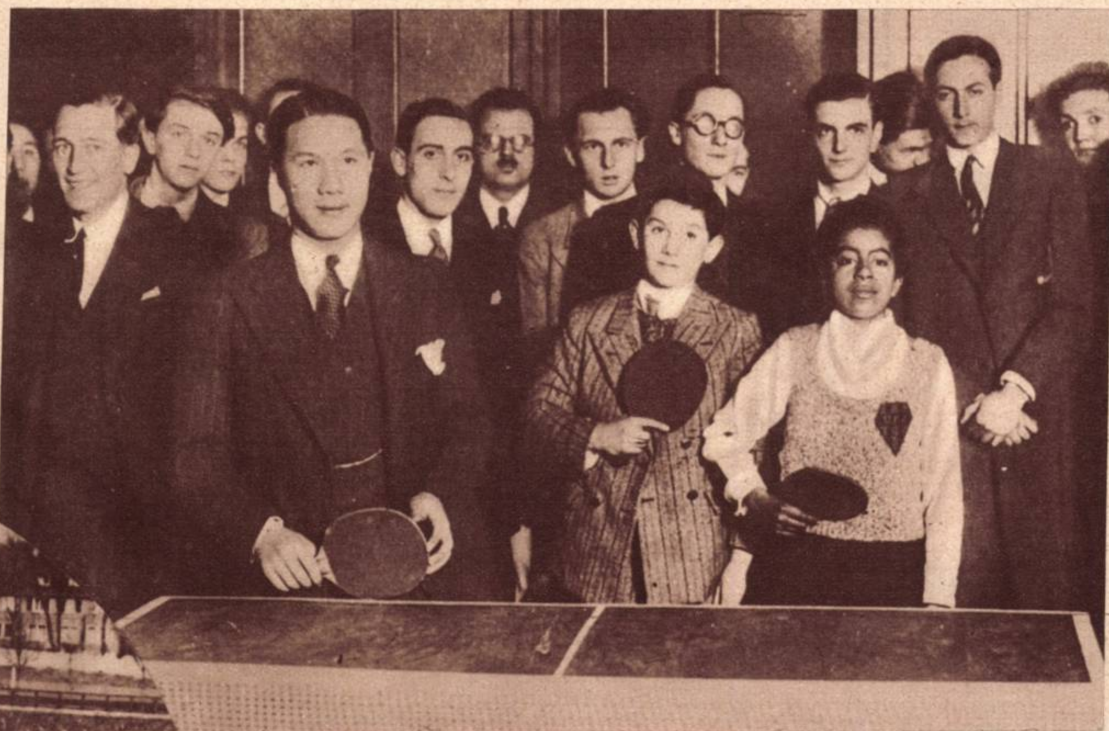

Fotografia din stânga reprezintă pe Aristide Briand, fost prim - ministru și ministru de externe al Franței, — pe catafalc.

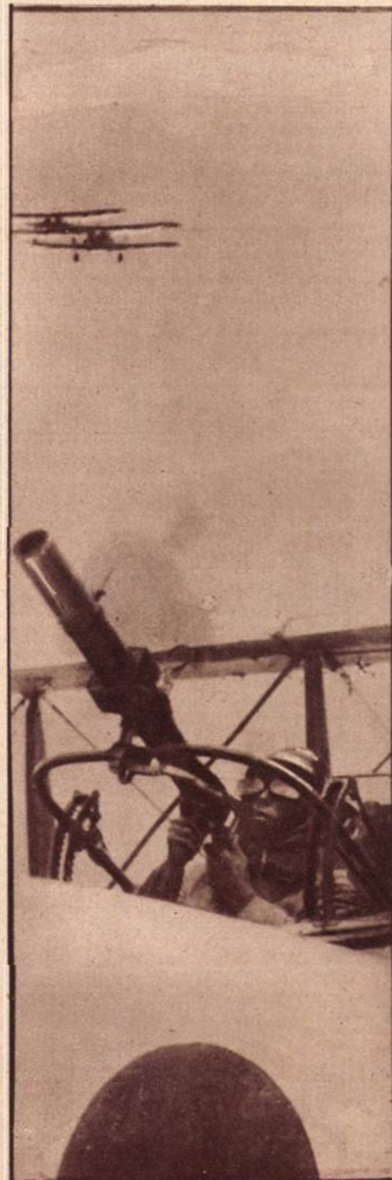
Lucrătorii newyorkezi au organizat un meeting de protest, contra răsboiului din China, contra masacrării lucrătorilor și țăranilor chinezi.

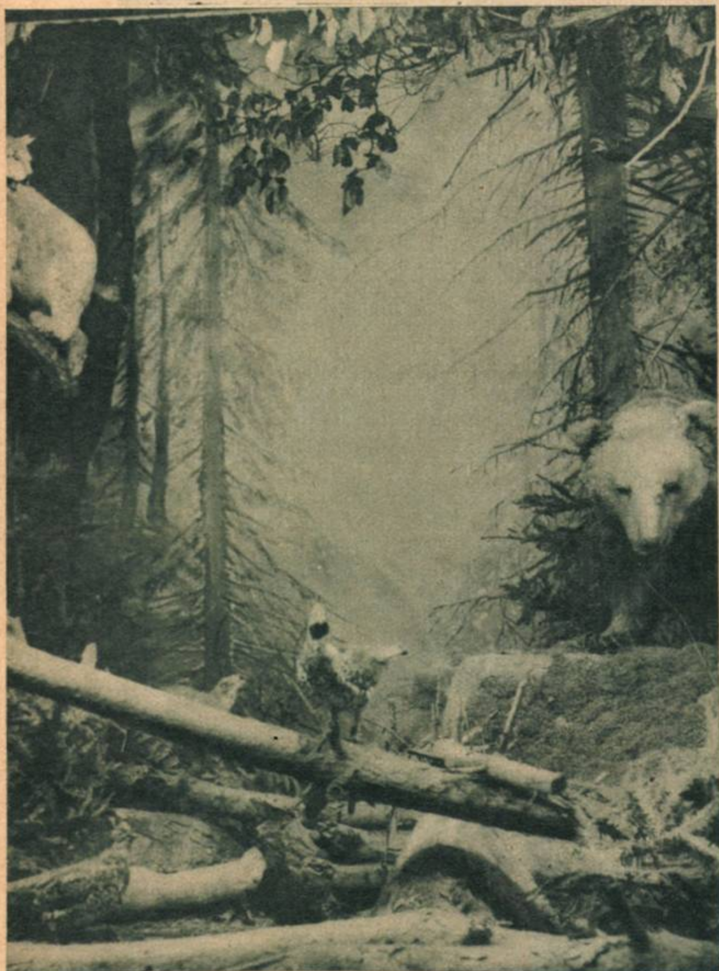
Sus: *Regele Anam-ului care se află în trecere prin Paris, a arbitrat un match de ping-pong.* Jos: *Populația din Shanghai, refugiându-se în concesiunea internațională.* Dreapta: *Un instantaneu prins de corespondentul nostru din China, în timpul unei lupte aeriene, de-asupra orașului Shanghai.*

MUZEUL DE ISTORIE NATURALA

Dioramă reprezentând viața în munții Carpați

M ARTURISESC o adevărată groază, ori de câte ori sunt nevoit să solicit cea mai mică favoare unei autorități, sau directorului unui așezământ al statului. Reaua dispoziție a funcționarilor, începând cu ușierul și terminând cu domnul director, cred că sunt cele mai penibile clipe prin care trece cineva. Cu atât mai plăcut m'a surprins interesul și bunăvoința pe care domnul dr. Grigore Antipa, directorul muzeului de istorie națională din București a arătat-o, față de inițiativa revistei noastre, de-a îndruma spre muzee — comori de artă și cunoștințe — pașii cititorilor. Ii exprimăm întreaga noastră gratitudine.

Domnul dr. Antipa, director al muzeului zoologic, și membru al Academiei române, este un idealist. Și-a închinat viața și avutul pe altarul științei. Numit director al secțiunei zoologice, în 1893, când întreg muzeul de istorie naturală se reducea la câteva animale împăiate, scăpate dela foc, deteriorate și pline de molii, bune pentru panoramele lui Braun, aranjate într'o dezordine puțin științifică, într'un local din strada Polonă, a știut să clădească — prin muncă fără preget — așezământul cultural de astăzi.

Muzeul dela Șosea a ajuns să fie astăzi recunoscut ca unul din cele mai frumoase din Europa. Presa străină s'a ocupat în nenumărate rânduri de el, și de metoda după care a fost aranjat. Savanți în materie, ca Penk, directorul muzeului oceanografic din Berlin, Huckenthal, directorul muzeului de istorie naturală din Berlin, Roule, directorul muzeului de istorie naturală dela „Jardin des Plantes" din Paris, au relevat în nenumărate rânduri și au elogiat metoda biologică originală, în care domnul dr. Antipa a înțeles să aranjeze muzeul.

In afară de bogatele colecții și exemplare, care îmbrățișează aproape întreaga faună a globului, muzeul e dotat cu secții de etnografie, antropologie, ostiologie și mineralogie, precum și cu o întreagă serie de diorame, în cea mai mare parte opera picturală a domnului R. Canizius, actualul pictor și asistent al muzeului. Frumusețile acestor combinații de preparate naturale și fonduri pictate, nu pot rivaliza decât cu natura însăși. Dioramele ne prezintă, în majoritate, viața în diversele regiuni ale țării noastre. Bunăoară, la țărmul mării, în Delta Dunării, în Bărăgan, pe culmile Carpaților.

Dioramă. — Viața unei familii de Australieni.

Dioramă. — O familie de porci mistreți.

Tot în secțiunea etnografică, amatorii de costume exotice vor găsi câteva exemplare, de-o rară frumusețe, aduse din Extremul Orient, de actualul nostru rege, cu ocazia călătoriei sale în jurul lumii.

In aceeaș secțiune, diorame reprezentând viața eschimoșilor, australienilor, viața în regiunile arctice, completează viziunea pitorescă a diverselor părți ale globului.

O scurtă privire asupra sălilor dela parter și etaj.

In vestibul, ne întâmpină o familie de gorile, care te privesc cu fixitatea deconcertantă a ochilor de sticlă, spunându-ți parcă:

— „Nu fi prea încrezut, strănepoate!"

Tot în vestibul se găseşte o vacă de mare, numită şi sirenă, un exemplar unic în felul său. E un mamifer pur aquatic, care se hrăneşte numai cu plante.

In sala din stânga, uriaşul schelet al Dinotheriului şi al Mastodontului te transpune într'o lume înfricoşătoare de balauri şi smei. Tot aci sunt expuse cele mai variate specii de maimuţe antropomorfe.

Să pătrundem în sala mare a mamiferelor.

Elefantul de mare, o adevărată cisternă de grăsime, un munte de carne, te întâmpină puţin binevoitor, arătându-ţi colţii.

In dreapta, o mică scenă de junglă: un tigru cu laba pe prada sfâşiată, rânjeşte, scoţând la iveală dantura sa ascuţită, implacabilă. Imi pare că o expresie asemănătoare trebue să fi avut Salomeea, când şi-a întins mâna pe capul sfântului Ion...

Dar, să nu mai insistăm asupra mamiferelor, pe care de bine, de rău le cunoaştem cu toţi.

Relevăm un exemplar de preţ al muzeului, un *ocapi*, înrudit cu girafa şi cunoscut deabia de 25 de ani. Un animal care trăeşte în pădurile prin jurul fluviului Congo.

Colecţiile de peşti din România, expuse aci, printre cari menţionăm *sturionii*, prezintă o valoare deosebită, ei formează totodată baza studiilor asupra faunei ichtiologice a României, publicată de d. dr. Gr. Antipa.

In afară de aceştia, muzeul deţine o bogată colecţie de peşti exotici, adunaţi din toate continentele, exemplare din cele mai curioase şi bizare.

Dintre reptile cele străine sunt, bineînţeles, mai bine reprezentate. Printre ele o specie de *Boa* aşezat în poziţie de atac, îţi dă satisfacţia liniştitoare că te afli într'un muzeu şi nu în vecinătatea reală a unui tovarăş atât de puţin simpatic.

Pamil sau Pamul purtând costumul pentru dansurile religioase (Madras şi Ce

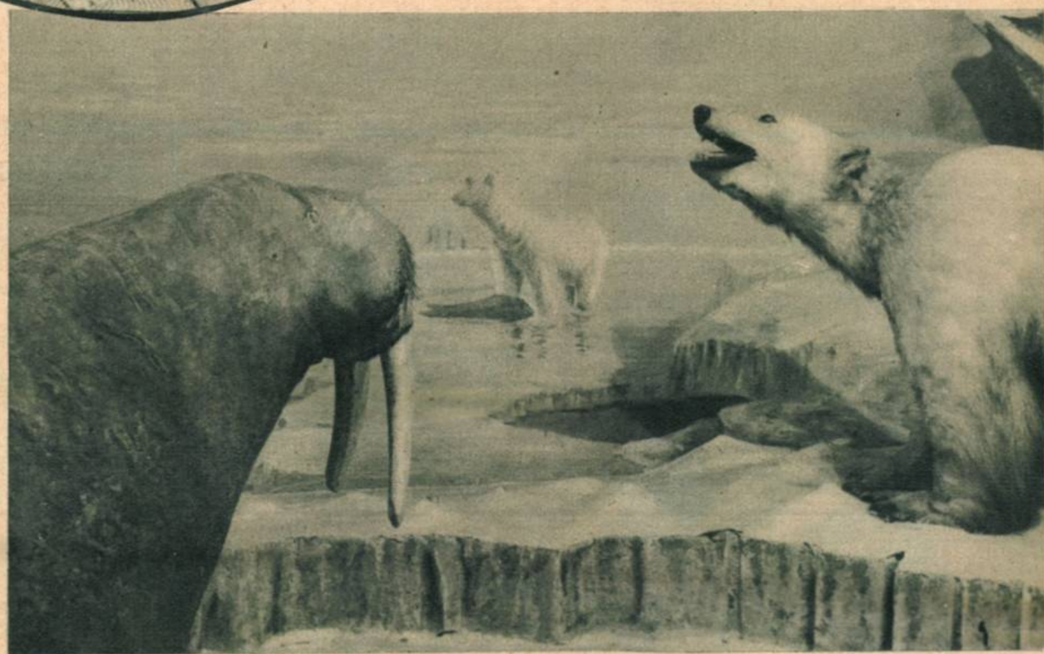

Singalez din insula Ceylon, în costum şi mască pentru „Dansul Dracului".

Femee din Herero (Africa S. W.) în haine de piele şi mărgele care cântăresc zeci de kilograme.

Dioramă. — Viaţa în regiunile arctice.

Broasca ţestoasă îşi găseşte tot aci cel mai gigantic exemplar al neamului sau pe „Darmochelis Coricea". E singura broască cu vertebre şi coaste, aproape stârpită astăzi.

Printre colecţiile ornitologice e de remarcat „vulturul cu barbă", un locuitor al Carpaţilor, aproape dispărut şi el. Această pasăre răpitoare e de o putere remarcabilă şi nu rare ori atacă capre negre, sau chiar copii, pe care-i prăvăleşte în prăpastie.

Intr'o altă vitrină se adăposteşte un minuscul *Colibri*, o adevărată poemă spumoasă de puf vaporos.

O minunată colecţie de fluturi exotici, cu aripi în cele mai variate culori, produc irizaţii, ca o piatră de lapis-lazuli.

Dar asupra comorilor dela Muzeul de ştiinţe naturale, vom reveni într'un articol viitor.

LOTHAR

A patra piramidă

MARE senzație face în cercurile archeologice egiptene descoperirea unei a patra piramide la Gizeh, de către profesorul Selim Hassan.

Distinsul archeolog care a mai descoperit multe ale vechi morminte egiptene între care pe cel dela Ra-Wer, arată că poarta acestei piramide e formată din două blocuri de granit roșu, acoperite cu numeroase inscripții. Deasupra acestor inscripții se află un tablou reprezentând pe regina Khentkhawes care șade pe tron ținând în mâini un sceptru și purtând pe cap o coroană împodobită de un vultur, — emblema Egiptului de sus, — și de un șarpe, emblema Egiptului de jos. Această poartă dă într'o încăpere largă de 120 m². Se pare însă că interiorul piramidei ar fi fost prădat de niște hoți ai antichității. Descoperirea aceasta aduce totuș archelogiei informații extrem de prețioase.

„Miss Arad" a fost aleasă

d-ra *Stelina Câlniceanu*, „Miss Arad 1932";

d-ra *Lulu Nichita*, aleasă a doua.

La Arad a avut loc de curând alegerea celei mai frumoase fete din oraș și județ.

Promoția solemnă a primului ministru N. Iorga, ca doctor „honoris causa" al universității „Comenius" din Bratislava. D. Emandi, ministrul nostru la Praga, vorbind în numele d-lui Iorga.

Serbarea sportivă a „Realității Ilustrate"

Serbarea organizată Duminică pe patinorul Cișmigiu de către revista noastră, a avut un succes deosebit.

La diferitele concursuri s'au obținut următoarele rezultate:

Cursa juniori (7-10 ani): 1) colonel Cristea; 2) Radu Straja; 3) Lăzărescu. Primul a obținut cupa „Dimineții Copiilor".

Cursa juniori (10-14 ani): 1) Costescu Dan; 2) Schwartz; 3) Schor Adolf.

Cursa seniori (1 tur): 1) Rabinovici; 2) Vania; 3) Iliescu Petre.

Cursa seniori (3.000 metri): 1) Rădulescu Gh.; 2) Constantinescu; 3) Leibovici.

Concursuri de sărituri: 1) Dinescu; 2) Damian.

Concursuri de figuri: Simplu domni: 1) Marius N.; 2) Morasko Francois; perechi: 1) d-ra Roveanu și d. Lechițeanu.

Intercluburi: 1) T. C. R.; 2) Viforul-Dacia.

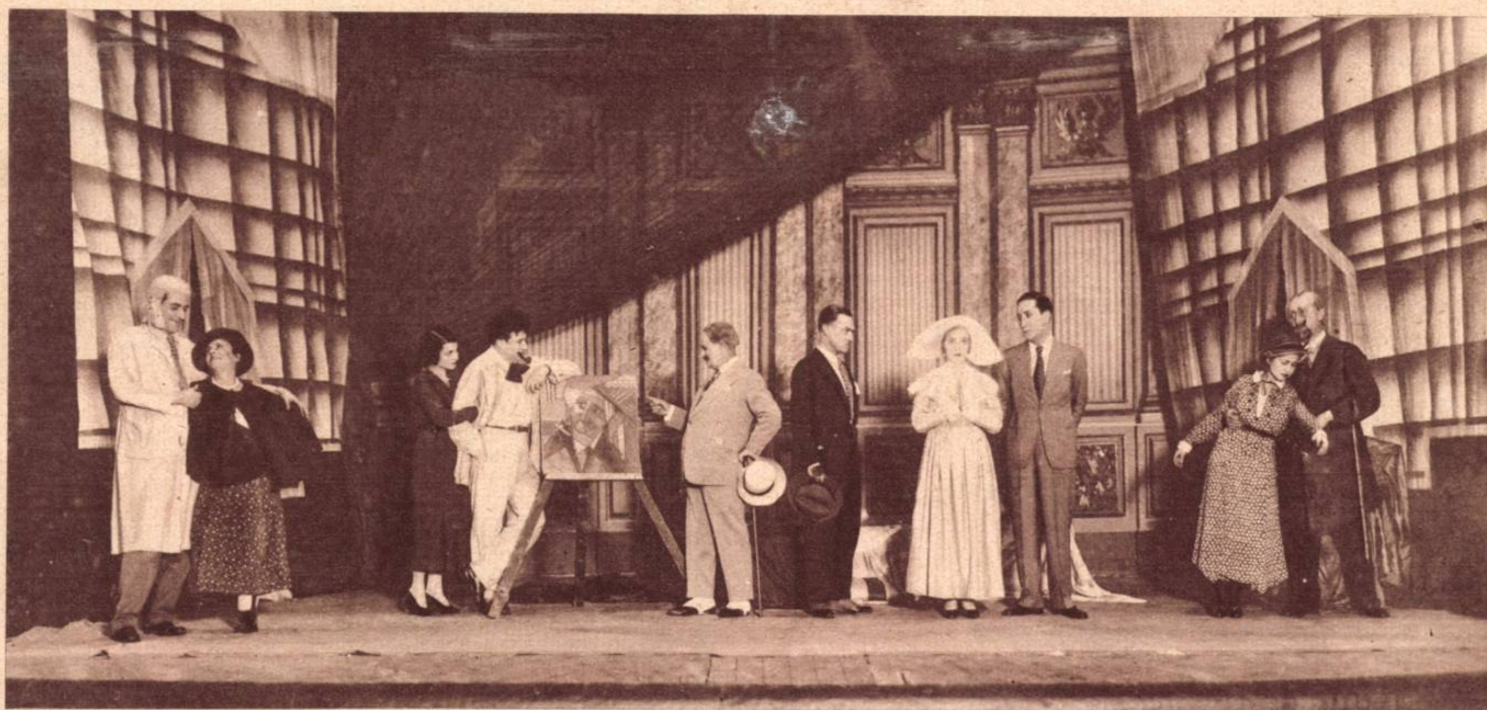
Interșcolare: 1) Liceul Matei Basarab; 2) Sft. Sava; 3) Gh. Lazăr.

TACHE SOROCEANU

excelentul pictor, a cărui recentă expoziție la „Mozart" în cal. Victoriei, a obținut un succes extraordinar.

Două mari triumfuri la teatrul Ventura

La teatrul Ventura afişul e ţinut actualmente de două formidabile succese: *„Amorul veghează"* şi *„Mica ciocolatieră"*, două comedii în cari marii noştri comediani LENY CALER, IONEL ŢĂRANU şi G. TIMICĂ ţin rolurile de frunte.

Restul distribuţiei cuprinde un ansamblu extraordinar, în frunte cu *Marcel Enescu, Coco Demetrescu, Jenică Constantinescu G. Conabie, Maria Mohor, Silvia Fulda, Silvia Dumitrescu, Liana Constantinescu şi Kuka Mihăilescu.*

Fotografia de mai sus reprezintă scena finală din „Mica ciocolatieră".

Alegerea „Miss Basarabiei" la Chişinău

Sâmbătă 5 Martie 1932 a avut loc la Chişinău, în cadrul unui grandios bal, alegerea „Miss Basarabiei" organizată de „Cuvântul Basarabiei" sub auspiciile noastre.

Fotografiile pe care le publicăm în această pagină reprezintă: st. Domnişoara Olga Marinova, „Miss Basarabia 1932"; dr. D-ra Dora Loevensohn, „Miss Chişinău 1932"; st. jos: un grup de candidate împreună cu secretarul juriului. Jos dreapta: Juriul şezând: (dela stânga spre dreapta) d. Economu, artist la Teatrul Naţional din Chişinău, d. Gafencu, ziarist, d-na T. Duvan, artistă, d. Gherman Pântea, primar, d-ra Tanţi Brădăşanu, artistă la Teatrul Naţional din Chişinău, d. dr. Ciugureanu, directorul ziarului „Cuvântul Basarabiei", fost ministru, d. prof. L. Boga, ajutor de primar. In picioare: (dela stânga spre dreapta): d. D. Copceag, avocat, d. dr. Mihailovici, d. dr. Dorizo, d. Nesvedov, pictor, d. Plămădeală, sculptor, d. V. Vronschi, artist, d. N. Benoni, ziarist, d. M. Orester, ziarist, d. Cogan, pictor, d. J. Calughiu, ziarist.

REALITATEA SPORTIVĂ

FOOTBALL

CAMPIONATUL REGIONAL

Prima zi a campionatului s'a soldat cu un total de 27 goaluri marcate. Unirea-Tricolor a cedat cu scor C. F. R.-ului, care şi-a consolidat situaţia. Rezultatul de 6—1 în favoarea ceferiştilor este oglinda fidelă a jocului. Oborenii, în declin de formă, par a nu mai avea nici-o pretenţie la locul de leader.

Un match foarte disputat a fost cel dintre Macabi şi Olimpia. Alb-albaştrii, graţie goalului marcat în prima repriză de Pipa, au reuşit să smulgă Olympiei două puncte extrem de preţioase.

La Bellu s'a disputat matchul Juventus-Vv. Mihai, Roş-albaştrii, cu o echipă mai robustă şi mai techniciană, au reuşit scorul record de 9—2.

In fine, ultima partidă a zilei a prilejuit Venusului să-şi confirme calităţile, învingând Sp.-Studenţesc cu 7—1. In rândurile negrilor şi-au făcut debutul Lăpuşneanu, Struska, C. Constantinescu şi Vasilcovan.

Programul celei de-a trei zi a campionatului este:
Unirea Tr. — Olimpia
C. F. R. — Macabi
Venus — Juventus
Vv. Mihaiu — Sp. Studenţesc.
Pronosticurile noastre sunt:
Unirea Tr. — Olympia 2 pte ptr. Unirea
C. F. R. — Macabi 2-3 pte ptr. C. F. R.
Juventus — Venus 1-2 pte ptr. Juventus
Vv. Mihaiu — Sp. Studenţesc nul sau 1 pt. pentru primii.

TENNIS

Federaţia Română de Tennis, primind un ajutor bănesc din partea Uniunei, a decis să trimită echipa reprezentativă în Anglia, pentru matchul pe care-l va disputa cu aceasta, în cadrele Cupei Davis, în zilele de 13, 14 şi 16 Maiu.

Această revenire după decizia luată de a nu ne prezenta la match, ne face pur şi simplu de râs.

HOCKEY

La 13 Martie, echipa României de hockey se deplasează la Berlin, unde vor avea loc campionatele Europei. Această deplasare este tot atât de lipsită de sens cât şi cea a echipei de tenis la Londra. M. S.

In această pagină prezentăm cititorilor câteva faze interesante dela concursul de patinaj al „Realităţii Ilustrate" din 6. III. crt.

Dr. sus: O figură de patinaj; *st.:* d-ra Marioara Petrescu, studentă, — aleasă „Miss Bucureşti 1932", — împărţind concurenţilor premiile; *st. jos:* o fază din matchul de hockey pe ghiaţă între „T. C. R." şi „Viforul-Dacia"; *jos. dr.:* cititori ai „Realităţii Ilustrate" şi ai „Magazinului".

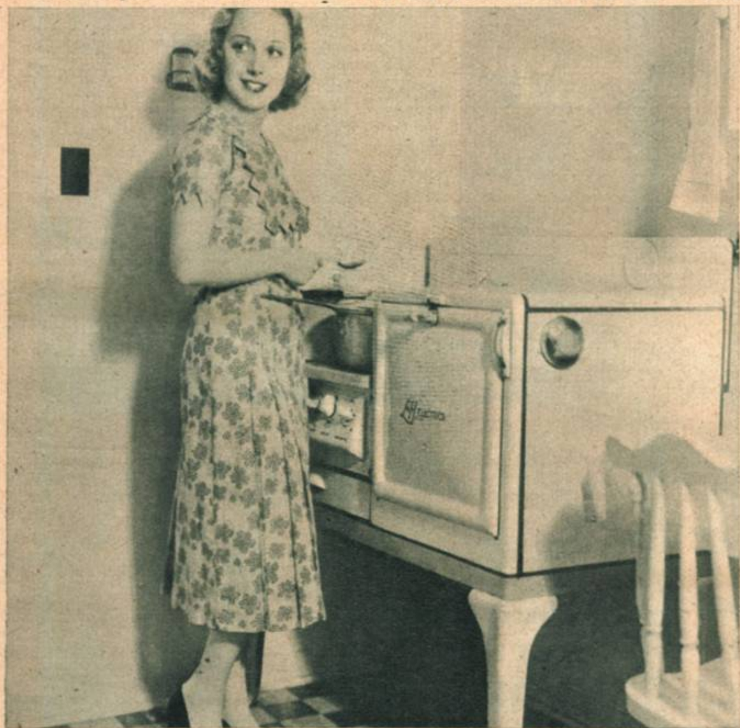
IUBITA MODESTA

VORBIAM zilele trecute, despre contradicțiile caracterului masculin, despre deosebirea fundamentală de la bărbat la bărbat și tactul, devinația pe care trebue să le aibă o femee, pentru a cuceri o inimă cuirasată, capricioasă și schimbătoare.

In legătură cu aceasta, am să vă spun ciudata poveste a unei femei, care a făcut prin mijloace modeste, o importantă cucerire, tocmai pentrucă bărbatul la care râvnia, avea, cu toate calitățile lui, gustul modestiei și al intimității.

Dar s'o las să vorbească, pe doamna bogată și impunătoare de azi, ale cărei origini... Iată confesiunea ei:

„Sunt o ființă simplă, fără nici o cultură, copil de oameni săraci lipiți, cari m'au dat la croitorie de la vârsta de treisprezece ani. Nu vă mai spun prin câte am trecut, mizerii, suferințe, aventuri triste, tot ce poate cădea pe capul unui biet copil nenorocit care trebue să muncească. Și cât aș fi dorit să învăț!... Cum admir femeile intelectuale, care au reușit să practice o profesie rezervată până mai ieri numai bărbaților. Imi par niște ființe minunate, cu care nici nu îndrăsnesc să mă compar.

„Și așa, din necaz în necaz, croitoria neplăcându-mi, căci simt mare nevoie de muncă fizică și mișcare și nu pot sta zile întregi pe scaun prăpădindu-mi ochii, am ajuns menageră într'o casă bogată. Aveam douăzeci și șapte de ani.

„Azi sunt doamnă, locuesc o casă splendidă, am trei servitori și privind pe fereastra elegantului meu buduar văd oprit înaintea casei, așteptându-mă automobilul meu...

— „Cum am ajuns aici? Ei bine asta vreau să vă povestesc, pentrucă țin ca, cele mai modeste dintre cititoarele dv. să știe că și modestia, calitățile simple sunt uneori o garanție de succes și că femeile intelectuale, rafinate, nu plac tuturor bărbaților.

„In casa în care intrasem, silită de mizerie, după ocupație — ca menageră, se afla unicul fiu al bogaților mei patroni, un intelectual desăvârșit, ale cărui lucrări într'o anumită ramură, l-au făcut cunoscut și apreciat. Un om călătorit, frumos, cult, rafinat, în vârstă de patruzeci de ani.

„Cunoscând umilința situației mele, abia dacă îndrăsniam să ridic ochii asupra lui, mai ales că nu voiam ca bătrânii mei stăpâni să aibă o părere proastă despre mine. Dealtminteri tânărul patron nici nu se uita la mine, eu făcând, pentru el, parte din mobilierul casei. Dar în secret, ușor, nevăzută, îl înconjuram de mici atenții delicate, și, să știți dela mine, că pe un bărbat îl cucerești mai ușor prin atenții mici, decât prin gesturi mari de pasiune.

„Mai târziu, mi s'a părut că a început să mă privească pe furiș, și cum el era pentru mine omul cel mai frumos din lume și mai vrednic de-a fi adorat, îmi îngrijiam ținuta, fără să recurg la vre-un artificiu, numai prin ordine și curățenie minuțioasă. După câtăva vreme, începu să stea de vorbă cu mine. simplu și prietenește și eu îi spuneam, fără să mă sfiesc, gândurile mele simple, ca și mine, dar sincere și intipărite de trista experiență a vieții.

„El îmi spunea cât e de sătul de lumea așa zisă: mare, în care nu găsești decât vanitate și palavre, cât îl plictisesc femeile pretinse intelectuale, în fond arogante, pretențioase, fără nici o morală și pentru el, fără farmec. Imi spuse că nu s'a însurat până la vârsta asta, pentrucă n'a găsit un suflet candid, curat, simplu, o femee care să fie tot pentru el, în sufletul căreia să nu încapă nimic decât dragostea pentru dânsul și grija de a-l face fericit.

„De succese ușoare, era sătul până peste cap!... De femei frumoase, păpuși fără creer, asemeni. Acest om trăit, acest intelectual fin, avea în fond un suflet de copil, avea nevoie să fie iubit, răsfățat, ocrotit ca un copil.

„Incurajată i-am deschis și eu sufletul meu necăjit, care până atunci fusese mereu lovit și nebăgat în seamă, dar care închidea comori de iubire și o frăgezime rămasă întreagă. Căci, în greaua mea luptă cu viața și necazurile, nici nu avusesem vreme să mă țin de aventuri. Iubisem odată, dar nu fusesem nici înțeleasă, nici iubită. Cât despre nevinovăția mea... Pățisem întocmai ca biata ucenică de croitorie Kaatje, din romanul lui Neel Doof, pe care l-am citit acum.

„Ei bine, o răsplată nepomenită mă aștepta, tocmai când mă credeam în culmea nenorocirii și a umilinței. Suferințele mele naive, durerile mele umile, mișcară inima marelui meu patron. El începu să mă iubească... el, pe mine, o biată fată incultă, nu prea frumoasă... un fel de servitoare mai răsărită!...

„Ne-am iubit, cum lumea de azi nu mai știe să iubească. Imi luase o căsuță din care am știut să fie un cuib de fericire simplă și adevărată. Am încercat și am reușit să fiu pentru el ceeace voia: o ființă a lui și numai a lui, care să nu știe de lume, care să trăiască cum voia el, într'o căsuță care să fie refugiul lui, sihăstria lui de iubire!

„Bătrânul său tată muri după doi ani, și atunci, iubitul meu ceru mamei lui, să mă primească de noră, spunându-i că eu sunt singura lui fericirie și că sunt vrednică de a-i fi soție. Buna femee acceptă. Și azi, sunt eu stăpână, în casa în care am intrat umilă. Dar nu asta mă încântă, nu bogăția, automobilul și rochiile scumpe, ci inima lui, a acestui om admirabil, asupra căruia abia îndrăsneam să-mi ridic ochii!...

„Și acum, spuneți tuturor femeilor că nu trebue să dispere niciodată, că sunt bărbați și dintrei cei mai bine — care apreciază la femei, mai de grabă calitățile de inimă, simplitatea, bunătatea, o grație modestă și chiar solidele calități menagere".

Aș voi ca rândurile acestea să cadă sub ochii tocmai acelora care, dintr'o concepție sucită a vieții, caută să pară ceiace nu sunt și își închipuesc că făcându-se cât mai excentrice, mai picante, vor cuceri un noroc mai frumos. Dar bărbații...

LUCREZZIA KAR.

Parlamentul român

IX

1931–1932

Alex. Bartalis
Satu Mare

G. Manoilescu
Tutova

Marin Stănoiu
Odorheiu

Şerban Tasian
Dâmboviţa

Iancu Căzăcescu
Cetatea Albă

M. Landau
Soroca

M. I. Ţupa
Botoşani

R. Savinescu
Botoşani

Col. G. Vizante
Ilfov

Malaş
Mureş

N. Budurescu
Vâlcea

Col. Milcoveanu
Dolj

N. Vrăbiescu
Bălţi

Gh. Bociar
Hotin

Octavian Moşescu
Caliacra

Dinu Arţăreanu
Bihor

T. Malai
Năsăud

Dr. Gh. Sofronie
Bihor

I. Pangal
Lăpuşna

E. Popescu
Lăpuşna

Foto: LUVRU

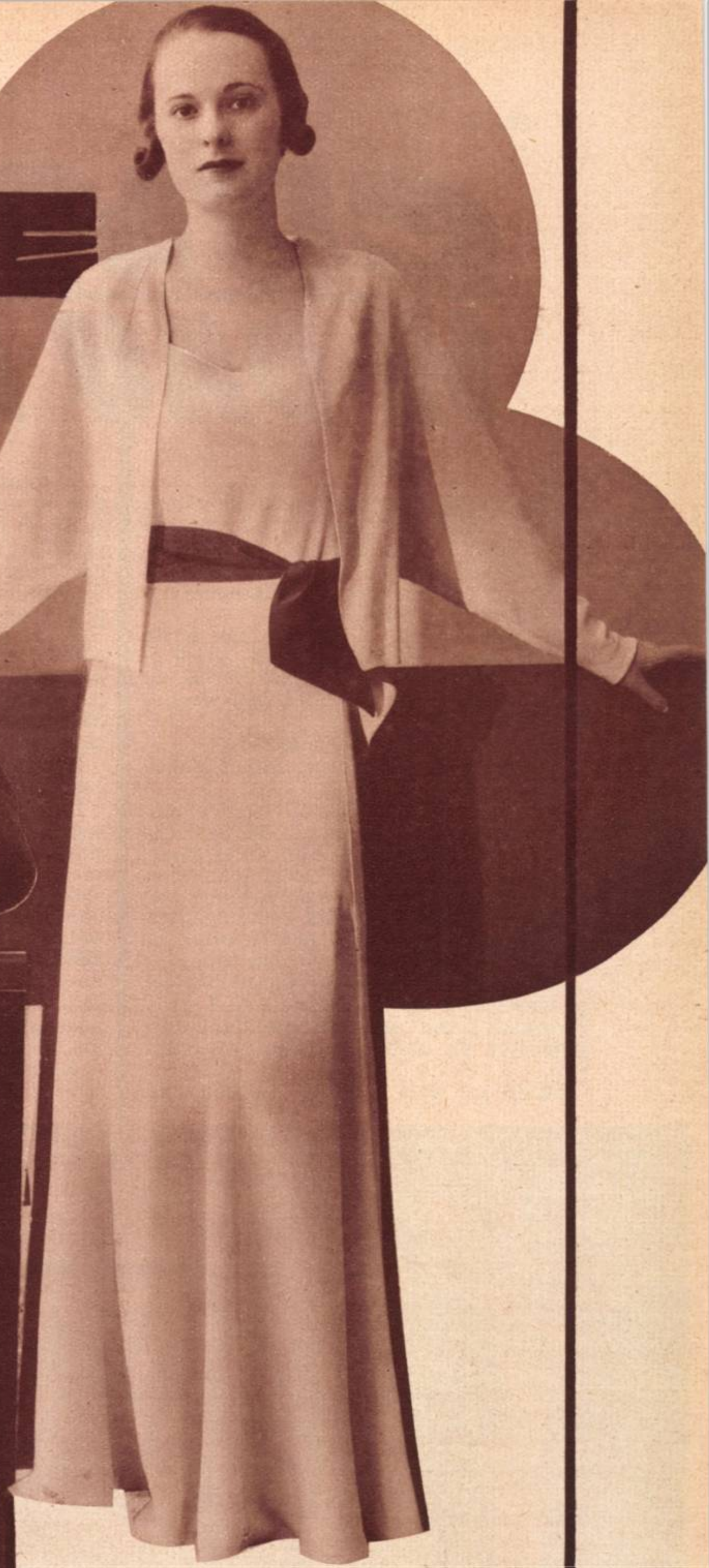
VA URMA

Avem NEVOIE DE LEGI SUMPTUARE

PÂNĂ mai acum un an, femeile erau îmbrăcate comod şi cu gust, şi multă vreme, această stare de lucruri se menţinuse: jupe până la genunchi, ce dădeau deplină libertate mişcărilor, pălărioare cloche, ce menţineau părul în ordine şi dădeau ochilor o umbră foarte potrivită mai tuturor figurilor. Zorzoanele dispăruseră ca aspirate de o forţă ocultă: nimic nu venia să strice puritatea liniei drepte. Capetele, eliberate de pălării, erau puse în ordine cu câteva mişcări de pieptene, iar ondulaţiile cu apă, realizau coafuri simple, dar nespus de armonioase. In scurt, pentru prima dată în istoria lumii, moda isbutise să îmbine practicul cu frumosul.

Sus: *O rochie pe cât de simplă, pe atât de elegantă, din voal alb, cu centură verde;* stg.: *Rochie de seară din voal alb, cu aplicaţii de strasse şi „sortie" de catifea;* jos: *O elegantă toaletă din voal brodat.*

Ce s'a întâmplat însă între timp? Femeile au început să poarte pe ceafă o coamă de bucle fluturătoare, tichiuţe croşetate ce lasă mai tot capul descoperit, sau pălărioare care mai de care mai fistichii, trântite de asemeni pe ceafă. Rochiile ating pământul, stânjenind mişcările, iar corsagiile s'au încărcat de ruche, volănaşe, şi te miri mai ce.

In rezumat, moda pusese femeilor la dispoziţie o libertate pe care se puteau broda cele mai savuroase şi mai originale combinaţii, o libertate la care au renunţat însă, fără să fi fost silite de cineva; şi culmea ciudăţeniei, nici ele nu par să admire noile aspecte.

Răsboiul cu tot cortegiul său de încercări, drepturile şi răspunderile ce s'au aglomerat asupra femeei de atunci încoace, n'au reuşit s'o facă mai rezonabilă, şi sunt de părere că viaţa ei ar trebui guvernată de noui legi sumptuare. De altfel, aceste legi au dominat din cele mai vechi timpuri ale elenilor până prin secolul al 17-lea. In Sparta, femeile erau strict oprite de-a purta vestminte costisitoare şi bătătoare la ochi, excepţii făcând doar curtezanele — ceeace ne dovedeşte că în Grecia, situaţia cea mai preferabilă pentru o femee inteligentă era aceea cunoscută sub eufemismul de cea mai veche profesiune a lumii.

In Italia, în Aragon şi în Franţa au existat legi sumptuare din cele mai severe. De necontestat e însă faptul că nimeni n'a obţinut încă vreodată dela femei o supunere absolută. Dacă soţiile comercianţilor n'aveau voie să poarte blănuri, care erau rezervate numai doamnelor din înalta aristocraţie, puteţi fi siguri că menajurile bieţilor oameni se transformau în asemenea iaduri, încât preferau să procure femeilor blănurile şi să plătească amenda rezultată din această abatere. Edward al IV-lea al Angliei a emis, în 1463, o lege, prin care interzicea luxul, argumentând că risipa cauzată nemulţumia pe Dumnezeu şi îmbogăţia statele străine.

Cu vremea, Anglia a renunţat la încercarea de-a

(Continuare în pag. 28).

CUM SE DAU DE GOL

Pe un zid exterior al localului Curții cu Juri din București, se puteau citi cândva aceste cuvinte : *„Pascu Șoricel este cel mai mare pungaș”*. Dedesubt un singur cuvânt, scris de altă mână, cu altă caligrafie: *Dovedește!*

De bună seamă, un prieten sau poate Șoricel însuși, își lua apărarea. După acest cuvânt era încă o frază scrisă cu creion albastru — o replică dată de o a treia persoană.

Această ultimă frază, suna așa:

„Dacă s'ar putea dovedi, atunci n'ar fi cel mai mare!”

Clar, logic și răspicat. Mi-a plăcut polemica celor trei anonimi, de pe zidul Curții cu juri. Cred că nici nu se poate imagina în materie de polemică, ceva mai comprimat și mai cuprinzător. Doi literați discutând o cauză dinainte pierdută și pentru unul și pentru altul, cu greu ar fi putut face ceva mai bine.

Am reținut numele lui Pascu Șoricel, și mai târziu am aflat cine e și l-am și cunoscut. L-am văzut în cabinetul d-lui judecător de instrucție Niculescu-Bolintin.

Se furase unei doamne, în fața unei vitrine de pe calea Victoriei, o poșetă cu 8.000 lei și un ceasornic de aur.

Pungașul operase cu atâta abilitate, cu atâta măestrie, încât poliția era convinsă că numai Pascu Șoricel fusese în stare s'o facă.

Păgubașa n'a putut da nici un indiciu asupra făptuitorului, pentrucă nu și-a dat seama de dispariția poșetei, decât 10 sau 15 minute mai târziu. Faptul s'a petrecut pe la ora 7 seara. Doamna ținea poșeta cu șnurul trecut pe după mână. Deci, orice încercare de-a i-o smulge ar fi fost imposibilă. Ar fi simțit.

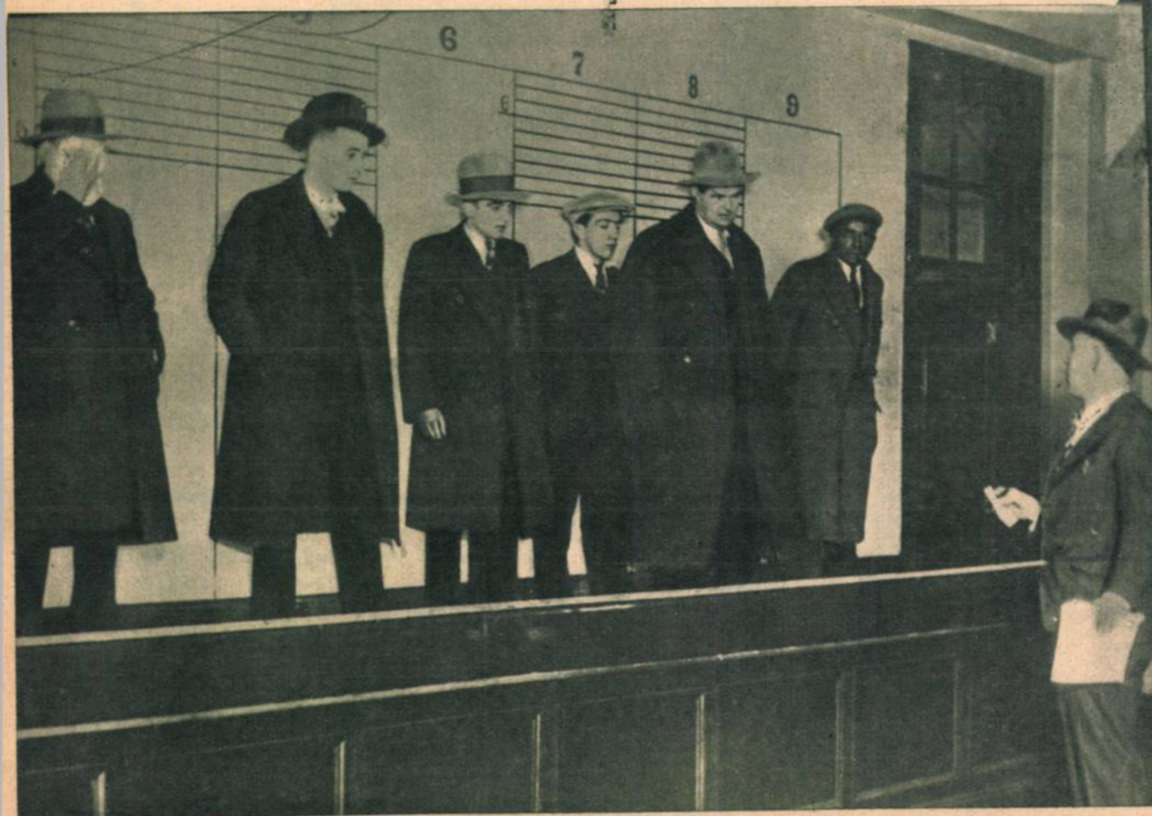
Și totuș prin dreptul Teatrului Național, s'a trezit că ține în mână altă poșetă decât aceea cu care plecase de acasă. O poșetă ordinară de mușama. Inăuntru un jurnal învelit și câteva petricele. Poșeta cu cei 8.000 lei și ceasul dispăruse. Pungașul îi tăiase șnurul cu o nemaipomenită îndemânare și în locul ei agățase, de șnurul tăiat, o alta, cu ajutorul unei undițe subțiri și fine.

Toată această operație trebuie să se fi petrecut în câteva secunde, în câteva clipiri de ochi, în vreme ce păgubașa se strecura prin mulțimea străzii. Or, dupăcum am spus, atâta îndrăsneală și agerime nu putea fi decât opera lui Șoricel, a celui mai mare pungaș bucureștean.

Poliția i-a făcut o percheziție acasă și l-a adus spre cercetare, chiar în seara aceia.

Pungașii cei mai mari ai Bucureștilor, au domiciliul stabil, ca mine, ca d-voastră, ca orice om cu rost și stare socială determinată. Marele pungaș de buzunare e înscris la biroul populației, are bilet de identitate — pe care însă nu-l poartă niciodată la el. E însurat și câteodată are și copii legitimi. Pungașul de buzunare cu reputația stabilită n'are nici un interes să locuiască la adrese necunoscute poliției. Lucrurile furate nu și le duce acasă. Are tăinuitori și prieteni. Locuința lui este gata deci oricând pentru percheziție. Nimeni nu poate da, acasă la el, peste aceea ce constituie pierzania lui și elementul de principală preocupare a judecătorului de instrucție: corpul delict.

Grilling, infernalul interogatoriu american.

Escaladarea unei ferestre.

Locuința pungașului este aliata lui, prin însuși faptul că nu ascunde nimic și nu are secrete de divulgat.

La poliție, Pascu Șoricel a negat c'ar fi avut vreun amestec în chestiunea poșetei. Iar în fața judecătorului de instrucție, s'a arătat indignat că a fost arestat cu anasâna, că nu se poate imtâmpla un singur furt pe calea Victoriei, fără ca poliția să nu-l bănuiască pe el. In

Pușcăriașii sunt transportați în altă închisoare.

două luni a fost deranjat de zece ori. Şi de zece ori i s'a dat drumul, pentrucă a fost găsit nevinovat.

— Stăpâne, zice el judecătorului de instrucţie, mă cunoşti de când eram de 15 ani, că aş putea zice că m'ai crescut... Crezi d-ta cu adevărat că eu am *şutit* geanta cucoanei?

Judecătorul surâde şi răspunde amuzat:

— Ce să fac, măi Şoricel? Dacă poliţia zice că numai un *ploscar* ca tine e capabil de o lovitură atât de dibace?! Eu pe cine să cred?

— Păi bine, stăpâne, zic eu că nu-i frumoasă lovitura? Dar asta însemnează numaidecât că tot ce-i frumos e făcut numai de mâna lui Pascu Şoricel?

Şi dialogul între judele instructor şi pungaş se împleteşte aşa, din întrebări răspunsuri, la un nivel de conversaţie calmă, glumeaţă. Fiecare întrebare şi fiecare răspuns devine însă, încetul cu încetul, joc de precizie, periculos, enervant. Gluma devine perfidă şi surâsul deabia mai poate acoperi intenţia.

— Păi, pe unde ai fost tu la ora 7, că Marioara, nevastă-ta pretinde că ai lăsat-o să aştepte cu ciorba, până s'a răcit?...

— Unde să fiu, în oraş după caramangială. Dela 6 jum. până la vreo 8 am stat în gară...

— Şi nu ţi-a căzut nimic în buzunar?

— Nimic, stăpâne. Unul pe care-l credeam doldora de franci, că avea blană şi „găină" tare, a cerut mai întâi bilet de clasa I şi pe urmă a luat de clasa II, că nu-i ajungeau lovelele. Mergea la Slatina...

Dacă cu întrebările, judecătorul de instrucţie nu poate scoate nimic dela pungaşul îmbătrânit în rele, cu bătaia şi mai puţin. Greutatea cea mare nu constă în arestarea sau prinderea lui. Căci după cum am spus,

Dr. sus: *Vitrina, punctul de atracţie. Aci operează de-obiceiu pungaşii de buzunare.* Dreapta: *Edenul caramangiilor, peronul gării ;* Jos: *Un grup de vecini, asistând la arestarea unui cunoscut spărgător.*

majoritatea pungaşilor, fie ei spărgători, hoţi de buzunare, borfaşi sau hoţi prin „grant", au fişe la poliţie, amprente la serviciul de identificare, şi adresele exacte în registrele siguranţei. Greutatea cea mare constă în a li se smulge mărturisirea, în a-i decide să arate unde au ascuns lucrurile furate. Cu bătaia, deschid gura la început, dar numai ca să spună o minciună, care derutează şi pe poliţist şi pe magistratul instructor.

Imi amintesc de o întâmplare povestită de un cunoscut om politic, fost ministru şi cu mulţi ani înainte, judecător de instrucţie la tribunalul de Ilfov.

Poliţia pusese mâna pe cel mai reputat hoţ de cai de pe vremea aceea: un oarecare, pitoresc poreclit, Unchiu Popa. Unchiu Popa stinsese cu furtul trei judeţe — rămase şi azi centre de furt de cai: judeţele Vlaşca, Ialomiţă şi Teleormanul. Opt ani de zile Unchiu Popa a lucrat fără să poată fi dovedit. Fusese arestat în nenumărate rânduri. Niciodată însă judecătorul de instrucţie nu putea smulge o mărturisire cât de slabă, şi nici o dovadă destul de serioasă, ca să-l poată duce la „mătuşa Paraschiva" — cum au botezat pungaşii, penitenciarul Văcăreşti.

Intr'o zi, la Obor, unchiu Popa e prins asupra faptului. Vindea două perechi de cai cu bilete falşificate. Primul lui cuvânt, a fost că i-a cumpărat de la nişte ţigani şi nu avea cum să ştie că biletele erau falşificate. Bătaia mâncată, ca hoţii de cai, la poliţie, a fost zadarnică. Interogatorul luat la instrucţie, n'a dus deasemenea la nimic.

Şi totuş vinovăţia era evidentă — dar nu şi pentru tribunal. Trebuia mărturisirea lui cu indicii precise, cu numele păgubaşilor şi eventual recunoaşterea furturilor anterioare. In timp de o săptămână, judele instructor a utilizat toate sistemele, toate trucurile, toate mijloacele savante, fără nici un folos. Hoţul de cai se încăpăţâna să tacă. Până când într'o zi, o idee simplă, naivă, copilărească, a grefierului, a putut face mai mult decât ştiinţa judelui. Grefierul a cumpărat un creion lung de doi metri, din cele ce se văd şi astăzi pentru reclama fabricei Faber. Şi l-a ascuns în grefă. Magistratul a îmbrăcat o robă roşie de consilier de casaţie, şi-a pus boneta, a tras perdelele la ferestre, a aprins două lumânări, în dreapta şi în stânga crucifixului, şi a chemat pe unchiu Popa în cabinetul astfel pregătit. Apoi solemn, în picioare, i-a ţinut cam acest logos:

— Uite ce e, Unchiu Popa. Te-am chemat pentru judecată. Prin noua lege, spărgătorii, borfaşii şi hoţii de cai se judecă de către noi, judecător de instrucţie în slujba majestăţii sale Carol I al României.

Unchiu Popa s'a uitat la judecător, la boneta lui roşie, s'a uitat şi la grefier, la roba lui cernită, la lumânările aprinse, a holbat ochii mari şi a deschis o gură să i se vadă dinţii şi lingureaua, de mirare.

Judecătorul a continuat:

— Te bănuim de furtul a patru sute optzeci şi doi de cai, furaţi din toate judeţele ţării. Cum n'ai mărturisit nimic, ceea ce dovedeşte că eşti om periculos şi dârz, te condamnăm... la 20 de ani închisoare şi 12.000 lei despăgubire.

Grefier, adu creionul lui Dumnezeu! Grefierul trece în camera de alături şi aduce pe braţe, creionul cel de doi metri.

Magistratul se aşează la birou, îşi pune cu gesturi respectuoase şi cumpătate creionul pe umăr şi e gata să iscălească sentinţa. Deci o ultimă întrebare către inculpat:

— Mai ai ceva de spus, acuzat Unchiu Popa?

Popa îngălbenit, dârdâind ca de friguri în faţa creionului lui Dumnezeu, cade în genunchi şi bâlbâie. Nu iscăli domnule judecător că spun tot! N'am furat 400 de cai, am răbojul acasă în pod, toţi caii sunt însemnaţi pe el. N'or fi nici 100 la număr...

Dar acestea erau timpurile fericite când hoţii de cai credeau în Dumnezeu şi în creioanele lui. Astăzi Pascu Şoricel nu-şi mărturiseşte furtul decât după săptămâni întregi de interogatorii luate zi de zi şi noapte de noapte, pe nepregătite, la ora când somnul e mai dulce şi capul mai greu. Şi trucurile judecătorului s'au înmulţit şi s'au schimbat. Azi cel mai eficace mijloc de a decide un pungaş să mărturisească pare să fie sistemul, aşa numit: *„Prin amantă"*.

Prin amantă, a mărturisit vara trecută faimosul Motki Portnoi, 12 spargeri.

Prin amantă şi-a recunoscut faimosul Tata-Moşu, caramangiul din cartierul Măgurele, peste 40 de spargeri, comise în numai în trei ani.

Iată în ce constă sistemul amantei:

Dacă pungaşul se încăpăţânează să-şi nege faptele, judecătorul de instrucţie dă ordin să i se aresteze concubina. O duce într'o cameră a poliţiei şi sub pretextul percheziţiei o femee agent o desbracă, îi răscoleşte părul, în aşa chip ca să dea impresia că a fost bătută, îi pune rochia în dezordine şi îi leagă cătuşele de mâini. Astfel aranjată, fără nici o palmă, fără nici o vorbă rea, amanta e adusă între agenţi şi ţinută în apropierea cabinetului de instrucţie, pe culoar. E chemat apoi la interogator pungaşul. Se înţelege, că de la prima aruncătură de ochi, omul îşi va vedea amanta în cătuşe cu părul vâlvoi, şi cu îmbrăcămintea în dezordine.

In faţa spectacolului, Tata Moşu, cel mai tare dintre pungaşi, trebue să aibe un moment de revoltă.

— Aşa îmi faci, domnule judecător?! Acum îmi chinuieşti şi femeia.

— Ce să-ţi fac, Tată Moşule, îi răspunde magistratul. Tu cum mă chinueşti pe mine? De zece zile mă duci cu vorba, mă faci să mă scol noaptea, să nu mai mănânc ca lumea... Eu nu trebue să-mi fac meseria? Vrei să mă dea statul afară, că primesc leafă de pomană?

— Şi ai de gând s'o mai chinuieşti mult, d-le judecător?

— Pe cine? Pe fata asta nevinovată? îl ia în râs judecătorul.

— Păi să ştii că e nevinovată, domnule judecător.

— Eh n'am de unde să ştiu. Să vedem. Dovedeşte că e nevinovată şi îi dăm drumul...

Şi Tata Moşu, care e gata oricând să împlânte în oricine, cuţitul, fără ezitare, fără părere de rău, ca să-şi scape amanta, mărturiseşte încă cinci şi încă zece spargeri, care altfel ar rămânea pentru totdeauna înmormântate.

Evident, sistemul „amantei" are variantele lui. Judele instructor sau comisarul îl utilizează în cinci-şase chipuri diferite, după temperament şi stări psihologice.

Altă variantă constă din închiderea concubinei la aşa zisul comun, camera din beciul poliţiei unde se închid deavalma arestaţii care vor deveni preventivi, deţinuţii temporari, şi vagabonzii.

Femeea este băgată la un loc cu ei şi ţinută până dimineaţa. Pungaşul în vremea asta, e închis la Văcăreşti. Dimineaţa, doi sau trei dintre cei dela comunul poliţiei trec la Văcăreşti şi primul lucru ce-l au de făcut este bine înţeles să informeze pe pungaş că amanta lui stă închisă cu toţi vagabonzii şi borfaşii în beciul poliţiei.

Ideea comunului în care trebue să doarmă amanta, este pentru sentimentalul hoţ — întotdeauna sentimental — tot atât de greu de suportat ca şi bătaia pe care ar mânca-o. Ba poate că ar suporta mai curând ideea bătăii...

Dar să ne oprim aci cu divulgările, Altfel riscăm să nu mai putem vorbi niciodată despre mărturisirile vreunui pungaş.

I. RAK

Avem nevoie de legi sumptuare

(Urmare din pag. 25)

comanda femeilor cum să se îmbrace, dar Scoţienii, una din cele mai tenace rase, foarte intransigentă faţă de femeile sale, a făcut o încercare mai energică în 1621.

Se vor găsi mulţi cari să spună că dacă domnia de secole a unor astfel de legi a dovedit că femeile sunt recalcitrante, la ce bun să le mai reînviăm? Răspund că trebuesc readuse în scenă dar sub o formă cu totul alta. Nouile legi sumptuare nu se vor baza pe fantoma lui Dumnezeu, nici pe argumente fiscale şi nici pe deosebiri de clasă. Propun întrunirea unui juriu, format din bărbaţi şi femei, în fiecare capitală a lumii, înaintea căruia să defileze pe rând cetăţenele diverselor ţări. Posesoarea unor picioare urâte ar căpăta atunci permisiunea, ba mai mult, ar fi obligată să poarte fuste lungi, asemeni celor la modă astăzi. Dacă pe de altă parte, picioarele ar fi frumuseţea de căpetenie a fiinţei sale, verdictul ar fi un vestmânt cât mai scurt, aproape o tunică.

Imbrăcămintea ar căpăta în cazul acesta un sens. Membrii juriului ar trebui atunci să examineze atent fiecare femee determinându-i calităţile, întocmai cum se face astăzi cu caii de rasă. Părţile frumoase ale unei femei, ar fi atunci evidenţiate, iar cele urâte, mascate cât mai mult cu putinţă, fără a se mai ţine seama de morala geografică a trupului omenesc. Gândiţi-vă câtă variaţie şi câtă picanterie s'ar introduce astfel nu numai în modă, dar chiar în viaţă...

de TENNYSON JESSE

In vârstă de 11 luni - şi deja în jurul lumii

Miss Nancy F. numită şi Baby. Vârsta: 11 luni. Estea cea`mai tânără pasageră, în acest moment, pe vaporul „Resolute" al Soc. Hamburg-Amerika-Linie, care face voiajul în jurul lumii. Nu suferă nici un rău de mare şi nici lipsă de poftă de mâncare nu are.

Baby Nancy are o minunată putere de adaptare pe diferitele părţi ale vaporului. S'a urcat până şi pe puntea de comandă, şi aci, în braţele căpitanului, are o privire atât de curioasă şi de cuprinzătoare, încât multe femei i-ar invidia-o.

Baby în braţele căpitanului Kruse.

Baby şi căpitanul posedă unul pentru altul o deosebită atracţiune reciprocă. Este o aşa zisă afinitate electivă, ce numai la copiii de suflet pe vapoare o mai găseşti.

Baby se poate mândri de a fi punctul de interes al vaporului, aşa cum e compasul de pildă, sau cum ar fi Bombay-ul sau Colombo, Honolulu sau Yokohama, pieile negre sau galbene. Baby Nancy, cea mai hotărîtă tânără pasageră depe bordul „RESOLUTE" nu se mai miră de nimic. Deviza ei: aşteptarea şi laptele. Marea pentru ea nu-i decât un leagăn frumos, iar lumea... rotundă ca... o minge.

JACK LONDON

Colţi albi

(3)

Mott ieşi în clipa aceia din cabană, în mână cu o cratiţă goală şi zărind pe Scott care desmierda câinele, exclamă:

— Nu-mi vine să cred, mister Scott!... Eşti un minunat îmblânzitor de fiare!...

La glasul lui Mott, Colţi-Albi se trase înapoi, dar Scott veni după el, mângâindu-l cu blândeţe.

Se încheia viaţa de odinioară, de ură şi sălbăticie, a lui Colţi-Albi. Incepea o altă viaţă, nespus de frumoasă. Weedon Scott va avea nevoe de multă răbdare şi bunăvoinţă, ca să înfăptuiască această viaţă. Căci Colţi-Albi nu mai era puiul de lup, abea ieşit din wild, ci fusese crescut în ură, în viclenie, în forţă cruntă. El trebuia să se schimbe cu desăvârşire, robit de o putere nouă, care e *iubirea*. Weedon Scott îşi pusese în gând să răscumpre pe Colţi-Albi, sau mai curând să răscumpere omenirea de tot răul pe care i-l-a făcut. Aşa-i cerea lui Scott conştiinţa. Trebuia plătită datoria omului către câine.

La început Colţi-Albi văzu în zeul cel nou un stăpân mai bun ca Smith Chipéşul şi numai atât. De aceea când fu liber nu fugi. Şi spre a-şi arăta credinţa, se făcu dela sine paznicul averei stăpânului. In vreme ce câinii de sanie dormeau, el veghea, dând ocol casei. Intâiul musafir care veni noaptea să vadă pe Scott, a trebuit să lupte cu Colţi-Albi, până i-a sărit Scott în ajutor. Dar Colţi-Albi făcu deosebirea între musafirii care intră pe poarta mare şi ceilalţi, care se strecoară furiş. Scott, între timp, dezmierda câinele-lup, căruia începu să-i placă tot mai mult. Când îl atingea mâna el mârâia, căci era singurul sunet pe care-l putea scoate. Ar fi voit să-l îndulcească, dar nu izbutea.

Când zeul era în preajma lui, Colţi-Albi nu mai putea de bucurie; dacă zeul pleca, era cuprins de nelinişte, de un gol lăuntric care-l copleşea. Cum mijea de ziuă, câinele-lup îşi lăsa culcuşul cald şi adăsta ceasuri întregi în pragul îngheţat al cabanei, ivirea fericită a feţei stăpânului, mângâierea lui iubitoare, cuvântul prietenesc. Nu mai ţinea seamă, nici de frig, nici de foame Colţi-Albi lăsa tot şi se lua după stăpân.

Căci era zeu adevărat, zeu al iubirii, în razele calde ale căruia simţea că-i e atât de bine. Câinele îşi adora stăpânul, tăcut, fără nici un semn: Căci prea multă vreme fusese nefericit şi mohorât, ca să ştie să-şi spue bucuriile. Uneori când zeul îl privea şi-i vorbea, părea că-l ia un fel de spaimă din neputinţa de a-şi arăta toată dragostea pentru zeu.

In primăvara următoare Colţi-Albi trecu printr'o mare încercare. Stăpânul dragostei lui dispăru. Toată noaptea l-a aşteptat în pragul cabanei. Spre miezul nopţii, un vânt îngheţat l'a silit să se adăpostească, dar pe la ora două, spre ziuă, se aşeză iar pe prag, cu urechile ciulite, să audă pasul şi glasul familiar. Dimineaţa se deschise uşa şi se ivi Mott. Il privi cu atenţie tristă.

Zilele treceau şi stăpânul nu se mai întorcea. Colţi-Albi care nu suferise de nici-o boală niciodată, se'mbolnăvi atât de rău că Mott fu silit să-i facă un culcuş în cabană. Şi scrise de această întâmplare şi lui Scott: „Nu ştiu ce să mă fac cu Colţi-Albi. Nu mănâncă nimic. Ar vrea să ştie unde eşti şi eu nu ştiu cum să-i spun. Mi-e teamă să nu moară".

Intr'o noapte, pe când Mott citea auzi pe Colţi-Albi gemând. Il văzu ciulind urechile şi ascultând. Se auziră paşi. Uşa se deschise şi se vor ivi Weedon Scott. Cei doi oameni îşi deteră mâna.

— Unde e lupul? întrebă el. Colţi-Albi se întinsese la loc, nu sărise înaintea stăpânului, cum ar fi făcut orice câine.

Weedon Scott chemă pe Colţi-Albi, care se apropiă, fără exuberanţă. Dar o expresie de dragoste nemăsurată îi umplea ochii, ca o lumină. Scott se lasă pe călcâe în faţa lui şi începu să-i desmierde urechile, gâtul, umerii, spinarea. Colţi-Albi începu iar să mârâie blând; apoi întinzând deodată capul, îl vârâ între braţele stăpânului, ascunzându-şi acolo fericirea.

Odată cu întoarcerea stăpânului Colţi-Albi se'ntremă repede.

Intr'o noapte, pe când Scott şi Mott, unul în faţa celuilalt jucau cărţi înainte de-a se culca, auziră afară un răcnet şi lătrături.

— Să ştii că a sărit lupul pe cineva!

Cei doi oameni luară lampa şi se repeziră afară. Găsiră un om întins pe spate, în zăpadă. Cu braţele aduse îşi ocrotea faţa, gâtul. Mânecile rupte, sfâşiate; sângele curgea şiroae.

Weedon Scott apucă pe Colţi-Albi de grumaji şi-l trase înapoi. In vremea aceasta Mott se trase înapoi de parcă ar fi călcat în foc. Smith Chipeşul clipi la lumina lămpii, privi în jur şi zărind pe Colţi-Albi pe care Scott îl îmbuna, fu iar cuprins de spaimă.

Mott zări ceva în zăpadă. Se uită mai bine: un lanţ şi un ciomag. Le arată lui Weedon Scott care dete din cap şi nu mai zise nimic. Puse mâna pe umărul lui Smith Chipeşul care tremura şi-i făcu vânt înainte.

N'au schimbat un singur cuvânt.

După ce zeul urii a plecat, zeul iubirii desmierdă pe Colţii-Albi, zicându-i:

— A încercat să te fure, nu?... Şi tu n'ai vrut! Perfect! Să mai poftească şi altă dată!

XXI

DRUM LUNG

Se simţea. Colţi-Albi îşi da seama că se pregătea o nenorocire. Zeii se trădau fără voia lor. Câinele-lup le citea în ochi, din pragul cabanei.

— Auzi? zise într'o seară Mott, pe când cina cu Scott.

Scott luă aminte. Venea până la el un plânset înăbuşit, dureros. Apoi o adulmecare prelungită şi tânguirea încetă. Colţi-Albi se liniştise; zeul lui nu pierise încă.

— Mi se pare că lupul ăsta îţi ghiceşte gândurile, zise Mott.

— Ce pot să fac cu'n lup în California? răspunse Scott urmărindu-şi gândurile lui.

— Aşa e, răspunse Mott.

— Vai de câinii oamenilor, urmă Scott. Lupul îi va ucide pe toţi şi eu aşi plăti până la ultimul ban despăgubiri pentru isprăvile lui. Afară numai dacă n'o pune mâna poliţia pe el şi nu l'o ucide pe scaunul electric.

— Da, Colţi-Albi e un teribil ucigaş! zise Mott.

Afară se auzea iar tânguirea câinelui-lup; şi iar adulmecarea.

— Are el gândurile lui, de bună seamă, reluă Mott. Dar de unde ştie el că ai să pleci?.. Asta nu mai pricep.

— Nici eu nu pricep, zise Scott mâhnit.

Când se apropiă ziua fatală, Colţi-Albi văzu prin uşa deschisă pe zeul iubirii punând geamantanul jos şi împachetând diferite lucruri. Nu mai încăpea nici o îndoială: stăpânul se pregătea să fugă iar, să-l lase singur.

In noaptea care urmă, răsună urlet prelung de lup. Tot astfel urlase când n'a mai găsit tabăra lui Castor-Cenuşiu. Ca şi atunci, cu botul ridicat spre stelele reci, îşi plânse nefericirea.

Cei doi oameni din cabană se urcaseră în pat.

— Nici nu vrea să mai mănânce, zise Mott dela locul lui. Te pomeneşti că de data asta moare.

— Mai ţine-ţi gura! zise Scott în întuneric. Cobeşti ca o muere.

A doua zi Colţi-Albi se ţinu pe urmele stăpânului şi se uită la bagaje. Veniră doi indieni care luară legăturile iar Mott luă geamantanul.

După înapoierea lui Mott, Scott chemă câinele-lup în cabană.

— Mă, zise Scott frecând urechile lui Colţi-Albi, plec la drum lung şi tu nu poţi să te ţii după mine. Latră odată prieteneşte, de despărţire pentru ultima oară.

— Dar Colţi-Albi nu voi să latre. Il privi gânditor şi trist, apoi îşi vârâ botul şi capul în braţele lui.

— Flueră vaporul! zise Mott.

Intr'adevăr, se auzea sirena groasă a vaporului, dela Iucon.

— Fugi repede, mister Scott şi închide bine uşa din faţă. Pe cea din dos o închid eu.

Cele două uşi pocniră în acelaş timp, urmate de un gemăt lugubru şi un lătrat prelung, îndurerat.

— Mott, să ai grijă de el, zise Scott, scoborând colina. Să-mi scrii ce face câinele.

— Da. Dar ce se aude?

Cei doi oameni se opriră. Colţi-Albi urla cu urletul câinilor când le

moare stăpânul: sunetele ascuţite, repezi, apoi gemete prelungi, gata să se stingă, spre a se ridica din nou.

Aurora era întâiul vapor care pleca anul acesta din Clondike. Puntea era plină de oameni, de căutători de aur. Lângă scara vaporului Scott strângea mâna lui Mott, dar Mott se uita alături de el, la doi paşi. Scott urmărind privirea lui Mott se uită şi el. Era Colţi-Albi.

Cei doi oameni mărturisesc că închiseseră bine, amândoi, uşile. Colţi-Albi se uita la ei cu urechile lăsate 'n jos, nemişcat.

— Il iau cu mine, zise Mott.

Se îndreptă spre Colţi-Albi care se feri. Se luă după el, dar Colţi-Albi se ascunsese după un grup de călători, după altul şi nu putea fi prins. Scott îl chemă, poruncitor. Colţi-Albi se supuse.

Scott îşi dezmierdă câinele-lup şi băgă de seamă că era zgâriat adânc sub bot şi pe pântece.

— E ieşit pe fereastră... A spart geamurile! Să nu-mi mai scrii nimic de Colţi-Albi. Il iau cu mine...

Aurora mai flueră odată.

Mott se depărtă.

XXII

TARAMUL DE MIAZA-ZI

Colţi-Albi debarcă la San-Francisco. Fu uluit. Niciodată zeii-albi nu i se părură atât de minunaţi, ca acum, când umbla pe străzi pavate. Case mari, de piatră. Pretutindeni pericole noui: camioane, trăsuri, automobile. Sub cabluri monstruoase întinse 'n văzduh alergau trăsuri electrice, sunând în ceaţă, şuerând asemenea râsului în pădurile de Miază-Noapte.

Lui Colţi-Albi îi fu teamă, ca la întâia întâlnire cu pieile roşii. Şi ce zei vedea acum! Erau atât de mulţi, că ameţea. Niciodată nu se simţise atât de legat ca acum de stăpânul lui pe urmele căruia alerga.

După ce trecură prin numeroase străzi, au ajuns la o gară plină de vagoane unde Colţi-Albi, legat într'un furgon între alte lăzi şi bagaje, fu părăsit (sau aşa credea) de stăpânul lui. Văzu alţi zei, uriaşi, cărând cufere. Recunoscând bagajele stăpânului, Colţi-Albi se linişti şi începu să le păzească.

Peste un ceas se ivi iar Weedon Scott.

— Bine că ai venit, zise zeul din furgon. Câinele dumitale nu mă lasă nici să mă apropii de bagajele dumitale.

Colţi-Albi fu urcat în alt vagon, ca o cameră şi văzu oraşul fugind înapoi.

Când mai târziu trenul se opri, un bărbat şi o femeie luară în braţe grumajii stăpânului. Colţi-Albi care ştia că era un semn de luptă, începu să latre furios.

— *All right!* Mamă, zise Scott dându-se de-oparte. Crede că-mi vrei răul şi asta câinele n'o poate suferi! Dar îl vom învăţa noi!...

Colţi-Albi se luă după trăsura cu stăpânul, prietenii şi bagajele lui. După un sfert de oră trăsura trecu o poartă mare, de piatră, pe o alee umbrită de nuci uriaşi. La dreapta şi stânga se întindeau peluze vaste, cu stejari bătrâni, iar departe şesuri cu fâneţe aurii. La capătul aleii se ridica o clădire de piatră cu numeroase ferestre.

Colţi-Albi abea avu vreme să bage de seamă toate acestea că un câine mare ciobănesc, cu bot ascuţit şi ochi sclipitori se aruncă spre el. Colţi-Albi zbârlindu-se era gata să dea riposta lui tăcută şi mortală, dar se opri deodată: duşmanul era căţea şi Colţi-Albi, după legea rasei lui, n'avea voe s'o atace. Dar căţeaua se repezi împotriva sălbătăcimii periculoase şi muşcă de umăr.

— Vino aici, Collie!... strigă omul străin din trăsură.

Weedon Scott începu să râdă.

— Lasă-i tată, că se'mpacă ei!

In pragul casei Colţi-Albi fu atacat de un câine de vânătoare care, nevăzut se aruncă asupra lupului, rostogolindu-l. Furios, Colţi-Albi ar fi sfâşiat câinele de vânătoare, dacă nu i-ar fi sărit în ajutor căţeaua ciobănească.

Dar interveni Weedon Scott. Apucă lupul, în vreme ce tatăl lui Scott chemă la el ceilalţi câini.

— Bine mai e primit lupul ăsta de Miază-Noapte! El care n'a fost bătut decât odată, a fost dat pe spate de două ori aci!...

Se iviră din casă şi alţi zei. Unii stăteau deoparte, respectuoşi. Alte două femei se aruncară şi ele de grumajii stăpânului. Dar Colţi-Albi nu mai lătră, căci glasurile lor păreau bucuroase şi prietenoase.

Ceilalţi câini rămaseră în curte. Numai lupul fu primit în casă. Uluit, se uită în toate părţile, gata de atac. Dar nu se întâmplă nici o nenorocire. Mârâind mulţumit, se culcă la picioarele stăpânului.

XXIII

DOMENIUL ZEULUI

Colţi-Albi prin firea lui era în stare să se împace cu fiinţele şi lucrurile din jur, dar era în stare să priceapă şi nevoia acestei împăcări. Aci, la *Sierra Vista* (aşa se numea domeniul judecătorului Scott, tatăl lui Weedon Scott) câinele lup se simţi repede la largul lui.

Dick, câinele de vânătoare, după oarecari îndoeli, trebui să primească şi pe Colţi-Albi pe care-l voiau stăpânii. Ba ar fi voit să se împrietenească. Dar Colţi-Albi nu voia să facă prietenie cu niciunul din semenii lui. Trăise totdeauna în afară de specia lui şi voia să trăiască şi acum. Dick renunţă deci la ideia prieteniei, de nevoe.

Collie însă, căţeaua, nu se împăca atât de uşor cu Colţi-Albi, pe care nu voia de loc să-l lase înpace. Lupii mâncaseră prea multe oi, ce să uite. Colţi-Albi suferea muşcătura colţilor ei şi îşi vedea de drum.

In viaţa lui cea nouă Colţi-Albi avea multe de învăţat, căci viaţa era mult mai complicată ca pe Tărâmul de Miază-Noapte. Familia stăpânului era numeroasă şi trebuia respectată. Trăiau laolaltă judecătorul Scott cu soţia, tatăl lui Weedon. Apoi cele două surori: Beth şi Mary; apoi soţia lui, Alice şi copiii lui. Weedon şi Maud, un băeţaş de patru ani şi o fetiţă de şase. Colţi-Albi învăţă să se joace cu copiii, atât de dragi stăpânului şi dacă-l supărau prea mult, se depărta de ei, cu mândrie. Slugilor nu îngăduia însă de loc să-l mângâe. Bagă de seamă că dincolo de domeniul zeului sunt domeniile altor zei. Vagabondând în jurul casei într'o dimineaţă, dete peste un pui de găină, bine hrănit şi Colţi-Albi, ca pe Tărâmul de Miază-Noapte, îl sfâşiă într'o clipă şi-l mâncă. Altădată mâncă toate găinele dintr'un coteţ.

Dar o lecţie bună din partea stăpânului care l'a băgat cu nasul în coteţ, l'a învăţat pe Colţi-Albi să se ferească de-aci înainte de carnea puilor de găină. Vârât odată într'un coteţ cu găini vii, nu se atinse de niciuna.

— Colţi-Albi, eşti mai de ispravă decât credeam! Zise judecătorul Scott.

(Sfârşitul în nr. viitor)

ocurile realităţii

NOUL NOSTRU CONCURS

PREMII: 1000 lei numerar.
Două aparate de radio cu galenă

Problema XII-a (Reconstituire)

— „Dar deodată păru că *(12 vertical)* se însenină, că spărtura din cer începe a deveni din ce în ce mai mare şi mai largă, încât prin ea se vedea asupra boltei albastre ce îmbrăţişează pământul, o altă boltă cu mult mai înaltă, cu mult mai largă, însă de un aur curat şi limpede ca lumina cea galbenă a soarelui, astfel că întreagă acea boltă părea un *(28 orizontal)* mare, care îmbrăţişa o lume, lumea deasupra cerului. Aerul tot era de lumină de aur — totul era lumină de aur, amestecat cu gemetul lin şi curat al *(42 orizontal)* de argint în mâinile unor îngeri ce pluteau în haina de argint, cu aripi lungi, albe, strălucite prin întinsul acelui imperiu de aur. Pluteau ca genii abia văzute, umbre mai transparente, cu pieliţa vânătă ca *(3 vertical)* ce pare moale, cu ochii mari albaştri, cu lungi bucle negre, ce înconjurau faţa lor albă şi cădeau pe gâturile marmoree şi pe hainele de argint, în *(34 orizontal)* lungi, ce muiau corpurile sublime cu albeţea şi moliciunea lor.

Printre acei îngeri albi şi cu ochi mari albaştri — văzui unul cu mari ochi *(16 vertical)* alb ca şi ei, însă cu faţa slabă, şi muiat în lungi, strălucite haine negre, cu mâinile unite pe piept; el plutea prin aerul auriu, cu ochii mari, îndreptaţi în sus şi plini de *(4 vertical)*. Eu îl cunoşteam. Acel negru păr şi despletit eu îl văzusem, acea tristeţe adâncă şi sublimă eu o văzusem, acea desperare fără margini, a cărei unică *(6 vertical)* e Dumnezeu, îşi gravase trăsăturile ei adânci într'o faţă şi dinaintea mea, şi eu o văzusem. Cerul era *(20 vertical)* şi vesel, un singur înger era trist... Era *(9 vertical)*, fiica acelui preot bătrân, divinizată, schimbată la faţă... mie însă mi se părea că e geniul martirei naţiuni româneşti, geniul *(22 orizontal)* şi plâns, a cărui singură speranţă e Dumnezeu, a cărui singură tărie: cerul.

Dar bruma rece a nopţii se aşezase asemenea unor urdori de argint suriu, pe genele mele lungi şi negre, ochii îmi răciră în cap şi se treziră. *(8 vertical)* apusese de mult, cerul era mohorît.... şi în Orient, departe răsăria o auroră murdară şi somnoroasă, care abia roşia cerul cel vânăt-sur. Imi scuturai corpul cel plin de *(1 vertical)*...

N. B. Puneţi cuvintele indicate la locul lor, bineînţeles după ce le veţi fi descoperit, apoi complectaţi-vă încrucişerile, servindu-vă şi de aceste semnificaţii:

ORIZONTAL: 1) Modeşti. 5) Comandant turc. 6) Cenuşiu (Mold.). 7) Animal. 9) Superstiţie. 10) Arbust. 11) Leu răsturnat! 13) Eu, romanul! 14) Afluent al Dunării. 15) Pentru voturi. 17) Ramură. 19) Varietate de viţă. 21) Iie. 24) Două vocale de acelaş fel. 25) Termen comercial. 27) Profet. 31) Apucă! 33) 365 zile! 38) Adverb (Mold.). 39) Cerneală. 40) Zeu.

VERTICAL: 18) Comitat în Transilvania. 22) Turban de mătase. 23) Articol german. 29) Rândea (Tr.) 30) Râu, afluent al Nistrului. 32) Spre deosebire. 33) Plantă asemănătoare inului. 35) Antonimul cuvântului dulce!... 36) Tânăr entuziast după care a tradus Bălcescu „Cântarea României".

REBUS

PROBLEMA XIII-a

(Fuga cuvintelor)

Din versurile de mai jos au fugit câteva cuvinte, dispărând cu totul!

Aveţi grijă de le prindeţi şi aşezaţi-le la locul lor.

„Ce cauţi pe-unde bate..... —
Pe-un alb isvor tremurător
Şi unde păsările 'ntr'una
Se'ntrec cu glas...?

N'auzi cum frunzele...
Şoptesc cu zgomotul de guri
Ce se sărută, se hârjoană
In umbr'adâncă de...?

N. B. Cu numărul viitor, concursul nostru s'a terminat.

Cupon pentru jocuri
No. 268

Numele şi pronumele ....

....

Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevĕrul" S. A.

REALITATEA ilustrată

PROTECTORUL

REALITATEA ilustrata

ANUL VI. Nr. 269
24 MARTIE 1932

LEI 10

CONFIDENTUL SIMȚIRILOR DE PRIMĂVARĂ

(Madge Evans dela M. G. M.)

NIMIC NOU SUB SOARE

IN numărul trecut al revistei am ilustrat cu numeroase exemple faptul că civilizaţia noastră, cu care ne mândrim atât, nu este un rezultat al inteligenţii noastre actuale, şi că rădăcinile ei trebuesc căutate departe de tot, în antichitate.

Dăm mai jos încă o serie de dovezi.

ELECTRICITATEA a fost întrebuinţată în antichitate ca mijloc de vindecare a boalelor, dupăcum o dovedeşte Sevibonius Largus şi Dioscordies. La dureri de cap stăruitoare se aplica peştele torpilă, până amorţia locul. Dacă nu ajungea un singur peşte, se repeta procedeul.

Hippocrat, 400 ani înainte de Christos, a cunoscut tratamentul prin masaj. Dar nici dânsul n'a fost cel dintâi. Masagiul a fost reintrodus în medicina oficială, în anul 1853, de către medicul olandez Merger.

De asemeni s'a întrebuinţat un fel de CURĂ A LUI KNEIPP, de către Asclepid din Prusa, un renumit medic roman din secolul dinaintea lui Christos. Acesta era un duşman al medicamentelor, prescria bolnavilor posturi, mişcare şi masaj, spălături reci, întocmai ca şi colegul său de mai târziu, Kneipp. Mai prescria bolnavilor să se bălăcească cu picioarele ude prin nisip. Antoniu Musa, (anul 23 înaintea lui Christos) l-a vindecat pe împăratul August prin această terapie.

La noi, eficacitatea apelor de la Băile Herculane a fost descoperită de Romani. Numeroase inscripţii, pietre comemorative, şosele şi picioare de poduri dovedesc că Romanii veniau să-şi caute sănătatea la izvoarele fierbinţi şi tămăduitoare ale Băilor Herculane.

Stânga: Automatele, — după cum se poate constata din acest articol, — nu sunt chiar atât de noi şi nu reprezintă o cucerire a ştiinţei moderne.

Sus: „Robot", omul mecanic, a avut şi el precursori în antichitate.

Un predecesor de al lui Harvey, care a descoperit în 1619 MERSUL CIRCULAR AL SÂNGELUI a fost Erasistrat din Keos, 300 ani înaintea lui Christos, medicul regelui Selencus I. De asemeni Galen care a descoperit ventriculele inimei a avut şi dânsul predecesori în vechiul Egipt, unde se cunoştea circulaţia sângeui. Imbolnăvirea cordului se trata, ca şi astăzi, cu repaus şi linişte.

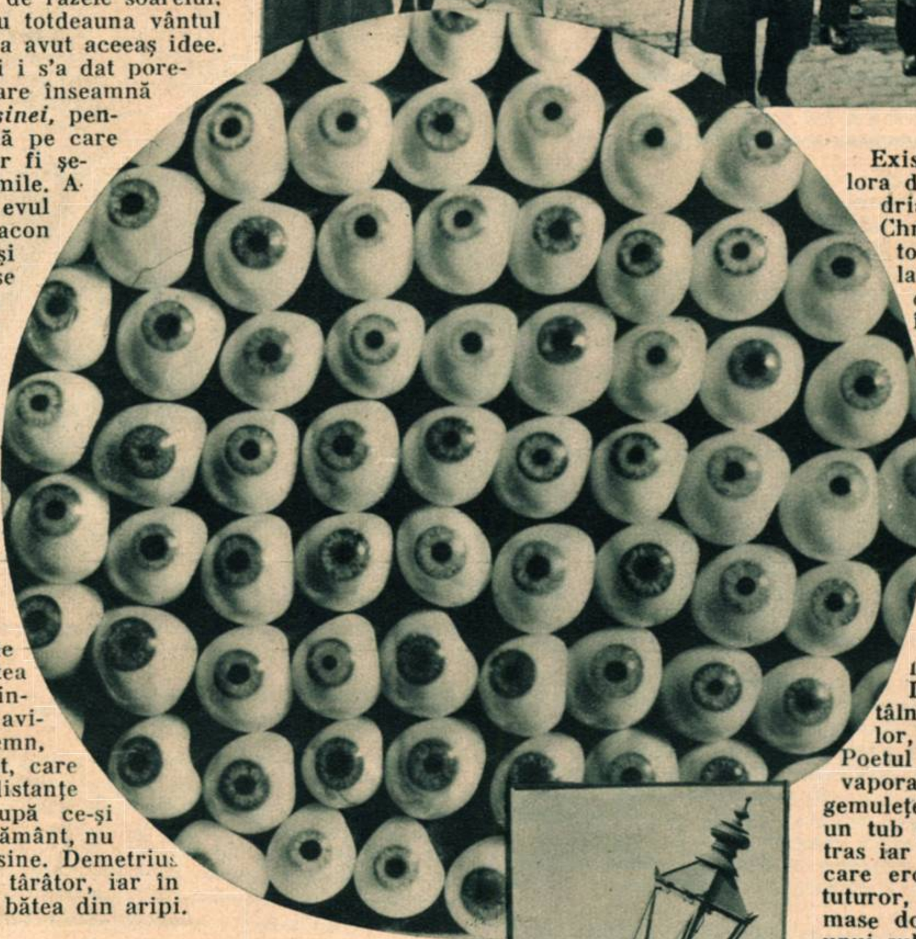

Jos: Un învăţat al antichităţii descrie un „aparat de sburat", în care omul, plasat la mijloc, mişcă aripile cu mâinile. Iată în fotografia noastră, repetarea modernă a experienţei.

In secolul prim înainte de Christos au existat TAXIMETRE. Arhitectul Vitruv, de pe timpul acela, le descrie ca pe un fel de trăsuri, ce aveau la osii nişte indicatoare de ore şi de leghii, iar la fiecare leghe cădea cu sgomot, câte o pietricică, în vasul de bronz, aşezat în interiorul podelei trăsurii. Dacă numărai pietricelele ştiai câte leghe ai parcurs. Astfel de trăsuri se aflau şi sub domnia lui Pertinax şi-a lui Comodus. Acest din urmă împărat roman, pe la 180 d. Cr., avea şi un AUTOMOBIL. Aşa cel puţin se deduce din biografia lui Iulius Copitolinus, cap. 8, despre Pertinax, în care descrie o trăsură fără animale, ale cărei roţi se învârtiau de la sine în jurul axei lor, datorită unui mecanism complicat. Iar scaunele din acea trăsură aveau un dispozitiv special, datorită căruia conducătorul trăsurei era la adăpost de razele soarelui, iar celelalte persoane aveau totdeauna vântul din spate. Dar şi un Arab a avut aceeaş idee. Il chema Rabî ibn Zijâd, şi i s'a dat porecla de „Fâris el-Arrade" care înseamnă în traducere: *călăreţul maşinei*, pentrucă a inventat o maşină pe care putea călări, ca şi când ar fi şezut pe spinarea unei cămile. Acesta muri în anul 656. In evul mediu, genialul Roger Bacon (1214—1294) a avut aceeaşi idee; se pare însă că fusese vorba despre o sanie cu vintre. Intr'altă notiţă spune: „Se mai pot construi şi aparate de SBURAT în care un om, şezând în mijlocul aparatului să facă o curbă cu aripile întinse, asemenea acelor păsări care sboară, fără să mişte din aripi". — Va să zică un precursor de al fraţilor Wright! Decât acesta a păţit-o rău căci biserica ţinu pe „vrăjitor" mulţi ani întemniţat.

Despre AUTOMATE, în ale căror construcţii antichitatea a fost atât de inventivă, ne interesează acum, în secolul avioanelor, un porumbel de lemn, al lui Architas din Tarent, care putea sbura în aer, pe distanţe mici. Când porumbelul, după ce-şi isprăvia sborul, se lăsa pe pământ, nu se mai putea înălţa de la sine. Demetrius din Faleron avea un melc târâtor, iar în Olimpia era un vultur care bătea din aripi.

Existau şi automate în felul acelora de la noi. Heron din Alexandria povesteşte, în secolul 2 în. Chr., între altele, şi despre automate de apă sfinţită, instalate prin temple, şi din care curgea apă, dacă se arunca înăuntru o drahmă, sau un obol.

Cu deosebire interesant este automatul pus să i se construiască, de către împăratul roman Teofil (829—842), stimulat de scrierile genialului Heron. El îşi comandă doi lei de aur masiv, în ambele părţi ale tronului. De câte ori împăratul se aşeza pe tron, leii se ridicau printr'un mecanism special, urlau, şi se culcau la loc.

Ideea SUBMARINULUI se întâlneşte de pe timpul cruciadelor, desigur în formă primitivă. Poetul Voigt descris un asemenea vaporaş, închis ermetic, cu două gemuleţe prin care intra lumina, cu un tub pentru aer, şi o frângie de tras iar la suprafaţa apei, şi prin care eroul Morolf se lăsă, în văzul tuturor, în fundul mării, unde rămase două săptămâni. O gravură a unui submarin din secolul al 14-lea se află în biblioteca statului din Munich.

FORMA SFERICA A PAMANTULUI era cunoscută din veacul al 6-lea în. Chr. de Anaximandru şi Pitagora, iar Eudox, anul 350 în. Chr. insista asupra acestei chestiuni, pe câtă vreme Arhimede căută să documenteze cu o dovadă a priori. *Califul al Manum*, socoti circirconferinţa pământului la 24.000 de mile englezeşti, iar lungimea unui grad până la exact 500 m.

In anul 270 în. Chr. matematicianul şi astronomul Aristarcus din Samos ţinea prelegeri despre nimişcarea soarelui şi despre rotaţia pământului în jurul soarelui.

Pe timpul împărăţiei romane existau FERESTRE DE STICLA.

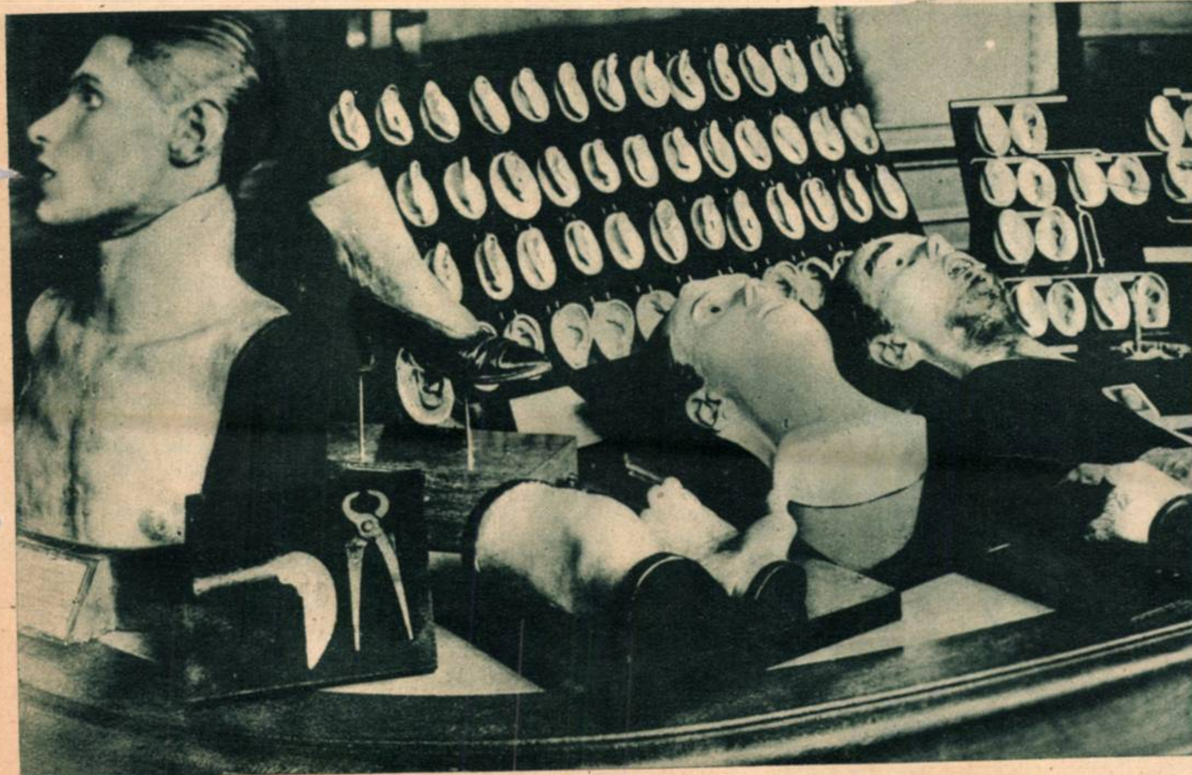
Pe atunci fiecare locuitor din Roma putea introduce în casa lui APA CURENTA printr'o ţeavă legată de conducta principală ce traversa oraşul. La fel în Antiochia şi în Alexandria.

Exista chiar şi luminatul străzilor în timpul nopţii.

Cei vechi ştiau să facă membre artificiale. Chiar şi la vechii Indieni era curent să se poarte nasuri, urechi şi buze de gips. Se explică invenţia dacă ne gândim la pedepsele frecvente cu tăerea acestor părţi ale corpului. De asemeni se făceau braţe sau picioare din bucăţele de bronz, legate în lemn, flexibile şi uşor de purtat.

(Cont. în pag. 8-a)

Sus: *Poliţe, giruri, moratorii şi falimente, au existat în toate timpurile. In fotografia noastră, o manifestaţie a ligii împotriva cametei;* în medalion: *o colecţie de ochi artificiali, cari nici ei nu sunt o noutate a evului modern, căci în vechea Romă se fabricau în serie;* dr.: *felinare au existat în timpurile cele mai vechi;* jos: *un depozit de modele în ghips pentru fabricaţia urechilor artificiale.*

Pluto

cea mai nouă descoperire astronomică

DESCOPERIRILE astronomice sunt toate de un captivant interes, prin faptul că ne sporesc cunoştinţele asupra universului.

Unele pasionează însă mai mult, prin faptul că prin chestiunea dacă mai există viaţă şi în altă lume, decât într'a noastră. Acesta e cazul cu noua planetă a sistemului nostru solar, descoperită acum câteva luni de către observatorul Lowell din Flagstaff, Arizona, şi care a fost numită Pluto. Trebuie să ne grăbim a adăoga însă, că nu avem nici un motiv să credem că viaţa, aşa cum o înţelegem noi, poate exista pe Pluto.

Istoria descoperirei nouii planete e bine cunoscută, aşa că nu e nevoie s'o mai repetăm. A trebuit însă multă vreme spre a i se determina poziţia exactă în spaţiu şi de-abia acum se poate vorbi de ea cu oarecare precizie. Cu toate eforturile făcute, ne lipsesc încă date importante, cu privire la această planetă, deoarece este atât de îndepărtată de pământ, încât nu poate fi văzută decât cu ajutorul unuia din cele mai puternice telescoape existente, şi atunci apare ca un mic punct luminos.

In aceste condiţiuni, a fost cu neputinţă, până acum, să i se precizeze dimensiunile şi determinările făcute în această direcţie, se bazează pe comparaţia dintre strălucirea ei şi a altor planete, sau pe calcule teoretice, cu privire la massă. Diversele eforturi ale astronomilor au dus la concluzia că Pluto n'ar fi mai mare decât pământul nostru. In orice caz, vom avea asupra acestui punct informaţii mai precise, în viitor, mulţumită observaţiilor în curs.

Vom reaminti câteva date relative la celelalte planete, spre a ne putea da seama — prin comparaţie — de ceeace se ştie despre Pluto.

Grupul sistemului nostru solar se compune din planete situate la diferite distanţe de soare. Cea mai apropiată e Mercur, la 36.000.000 mile depărtare; apoi Venus la 67.000.000 mile; pământul la 92.000.000 mile; Marte la 141.500.000 mile; Jupiter la 483.000.000 mile; Saturn la 886.700.000 mile; Uranus la 1.784.000.000 mile şi în sfârşit Neptun, situat la 2.795.000.000 mile depărtare.

Până mai acum câtava vreme, se credea că Neptun era situat la limita extremă a sistemului solar. S'a socotit, pe bună dreptate, că la această imensă depărtare de soare aspectul unei planete trebue să fie cu totul diferit de cel sub care cunoaştem pământul, deasemenea legile care guvernează planeta.

Sus: *Un călător terestru, aterisând pe Pluto, ar constata cu surprindere că nu s'ar putea menţinea pe formaţiile de gaz solidificat*

In condiţiile de temperatură şi lumină din acea planetă mintea noastră refuză să creadă în posibilitatea de existenţă a vieţii, aşa cum înţelegem noi. Suma totală a razelor solare, primite de Neptun trebuie să fie, datorită distanţei la care se află situată faţă de marele astru, de 900 de ori mai mică decât pe pământ, şi, presupunând că elementele originale organice, animale sau vegetale ar fi fost prezente pe acel glob la fel ca pe pământ, mediul ar fi determinat o desvoltare cu totul diferită. Faptul acesta ne e dovedit de marea diversitate de forme pe care viaţa o ia între poli şi ecuator.

Dacă rămâne stabilit că viaţa pe Neptun ar fi foarte grea, ba chiar imposibilă ce trebue să credem despre planeta descoperită în ultima vreme şi a cărei distanţă de soare o pune într'o situaţie mai extremă, decât pe Neptun?

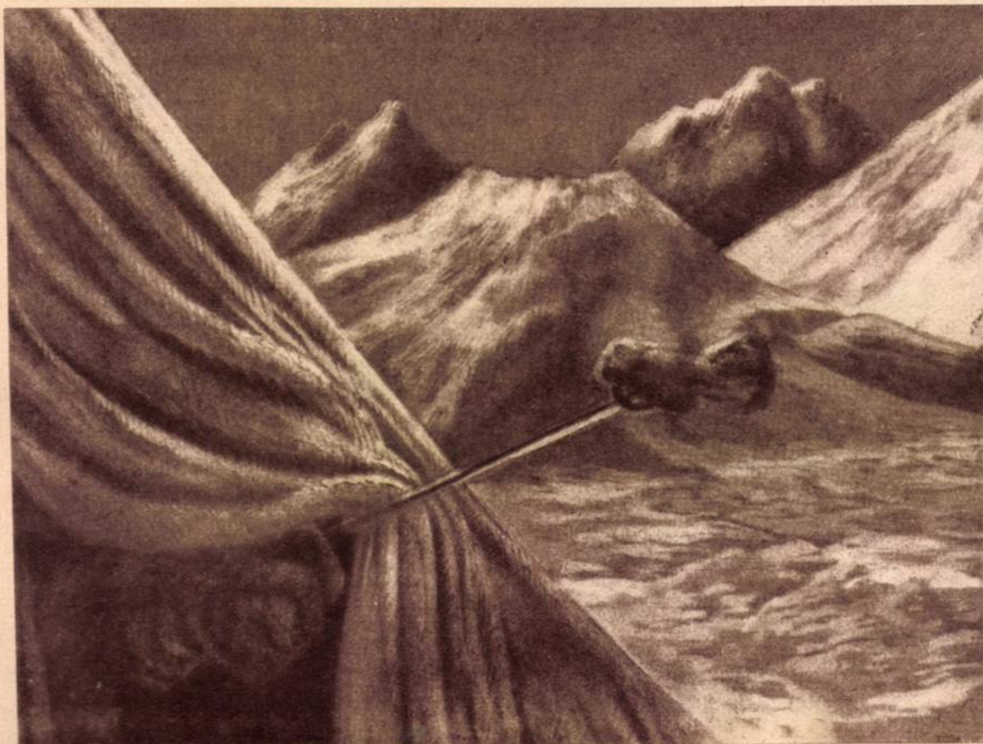
Orbitele, sau căile parcurse de diferitele planete în jurul soarelui, nu sunt cercuri perfecte, ci elipse sau ovaluri. Punctul cel mai apropiat de soare, pe calea urmată de-o planetă se numeşte *perihelie*, iar punctul cel mai îndepărtat, *aphelie*. In genere distanţa dintre soare şi o planetă nu variază mult (excepţie face Mercur) şi variaţiile distanţei determină o diferenţă foarte mică în totalul de căldură şi lumină pe care-l primeşte acea planetă.

Lucrurile se schimbă însă cu Pluto, a cărui distanţă de soare, variază atât de mult, încât *în punctul perihelionului*, această planetă se află la 2.742.957.000 mile depărtare de soare, iar în punctul aphelionului, la o distanţă de 4,620.240.000 mile. Pentru a înţelege toată importanţa acestei imense distanţe, şi a o compara cu distanţa relativ mică dintre pământ şi soare, o vom calcula prin viteza luminei, care străbate spaţiul cu 186.300 mile pe secundă. Intre soare şi pământ raza luminoasă face opt minute, pe când, pentru a ajunge la Pluto, are nevoie de şapte ore — deci de 52½ de ori mai mult.

Din cifrele precedente găsim că într'un anumit punct al trajectoriei sale, Pluto se apropie de soare ceva mai mult decât Neptun. Asta ar putea naşte ipoteza că orbitele acestor planete se întretaie, în două puncte date. Nu e însă acesta cazul întrucât calea lui Pluto se află la alt nivel, decât cea a lui Neptun, situate în acelaş plan cu celelalte planete.

In punctul cel mai apropiat de soare, Pluto primeşte aproape aceeaş cantitate de căldură ca şi Nep-

(Continuare în pag. 8-a)

Stânga: *Condiţiunile de viaţă pe planeta Mercur, sunt tocmai opuse celor de pe Pluto*

fărâmituri

FERICIREA UNUI SOȚ

ZADARNIC *vorbim de fericire ca de un lucru de toți cunoscut și înțeles la fel. Nu, fericirea nu e un ou sau o bucată de zahăr cubic, ca atunci când cineva suspină:*

— „Ah!... Ou!!... O! Bucățica de zahăr!...” să dăm fuga și să aducem omului ce are nevoe.

La Paris, la Opera Rusă unde cânta Șaliapin, s'a repezit in cabina acestuia un tânăr cu priviri înflăcărate care împreunând mâinile a rugăciune, gata să cadă în genunchi, a exclamat:

— Maestre, în mâinile dv. stă toată fericirea, mai mult, toată viața mea. Sunt căsătorit de curând. Mă iubește și o iubesc — o iubesc la nebunie. Dar ea e atât de romantică, încât simt că am s'o pierd, dacă nu isbutesc să-i dau o satisfacție de amor propriu. De felul meu sunt mic negustor de ciorapi, dar ea ar vrea să fiu artist, pictor, muzicant, romancier — fie și figurant la Operă!... Dar să fiu artist, să fiu cu artiștii!...

Șaliapin, bas și rus, adică om cu inimă foarte largă, a stăruit pe lângă directorul Operei și astfel într'o seară negustorul de ciorapi s'a înfățișat pe scenă, figurând un împărat încărcat de onoruri, așezat nemișcat pe un tron de purpură și aur. Fericirea lui și a soției a fost nemărginită.

Dar aceasta n'a ținut mult, pentrucă nu toate rolurile de figurație erau de generali și împărați. Tânărul negustor de ciorapi a fost silit să joace și rolul unui pungaș de buzunare, al unui lacheu, al unui pușcăriaș-.. Romantica soție n-a mai fost atât de fericită și într'o dimineață Șaliapin găsește într'un ziar următoarea informație:

„Domnul X, simpaticul negustor de ciorapi și talentatul figurant la Opera Rusă, a fost găsit spânzurat cu o rochie a soției, în dosul prăvălioarei lui. Cauza sinuciderii nu se cunoaște”.

Se cunoaște... Omul nu putea satisface fericirea ciudată a soției!

FERICIREA UNUI MILIARDAR

POVESTEA vieții lui e mai impesionantă decât un roman — și e tragică sau comică, după cum vrei s'o iei... (Noi s'o luăm în chip vesel).

Nu știm dacă omul nostru a început într'adevăr ca tăetor de lemne, sau într'o mină de cărbuni. Când a fugit de-acasă spre America, n'avea cu el decât curajul. Aci a scăpat de sărăcia dintâi, care e cea mai cumplită și cea mai greu de biruit. S'a întors iar în țară, în Europa unde s'a pomenit amestecat în întreprinderi de chibrituri. Pricepându-se întrucâtva la lemne și la așchii, era carevasăzică specialist pe trei sferturi al chibritului (bățul e totdeauna mai lung decât gămălia).

Iată povestea, pe scurt, a miliardarului Kreuger, „regele chibriturilor”. Incet-încet a dobândit în foarte multe țări din lume dreptul exclusiv de a fabrica și vinde chibrituri isbutind să preschimbe inocenta brichetă cu benzină, în crimă de stat. Se spunea în ultimul timp (firește în glumă) că nu mai poți aprinde o țigare, undeva în lume, fără să nu plătești un tribut lui Kreuger.

Și totuș ilustrul suedez s'a sinucis la Paris, trăgându-și în cap un foc de revolver. (N'a voit să se otrăvească cu chibrituri, cum se obicinuește, spre a nu se face glume macabre). Dece s'a sinucis? Nu era fericit? Ii lipsia ceva?

Nu, nu era fericit! Acest om, care la începutul carierei lui n'avea un chibrit și își aprindea țigarea cu amnarul sau de la un trecător, putea fi fericit cu o singură condiție: să fie stăpân singur, el! Nimeni să nu-i poruncească niciodată nimic! Și împrejurările s'au schimbat. Avea nevoie de credit, căci toată averea lui era vârâtă 'n întreprinderi și fabrici. La sutele lui de miiarde imobilizate, s'a întâmplat să aibe nevoie de un miiard în monedă. Și bancherii care voiau să-i împrumute miliardul, îl așteptau... Dar Kreuger nu s'a mai dus la întâlnire: Să fie dator, el, regele chibriturilor, unor zevzeci mai săraci și mai proști ca el? Niciodată!... Asta nu mai e fericire, nu!!

Și încuind camera în care se afla, a scos un revolver și și-a sburat creerii.

FERICIREA TINEREI BARONESE

CE-I lipsea tinerei baronese Marghit, din Budapesta, spre a fi fericită?... Avea 18 ani, o vârstă pe care fericirea adevărată știe s'o menţină până la 80. Avea nume ilustru și era logodită cu vărul ei cel mai simpatic prieten din copilărie, un conte de 21 de ani, cu care aproape crescuse.

Și iată ce s'a întâmplat:

Intr'o seară, logodnicul a dus-o la un cabaret, unde fericita Marghit a zărit în orchestră, la tobe, un tânăr oacheș, cu surâs de copil, dar cu o flacără neagră 'n privire care ameţea. Din clipa aceia logodnicul i s'a părut tinerei baronese prea serios, iar ochii lui prea stinși. In antract a surâs frumosului toboșar. A doua seară, baroneasa Marghit s'a dus la cabaret numai cu mămica ei, care nu-i putea refuza niciun capriciu! Și logodnica uitând de logodnic a dansat de nenumărate ori cu tânărul oacheș, cu surâs de copil.

Apoi a mărturisit logodnicului că nu-l mai iubește — și părinții, speriați, i-au trimes pe amândoi la Nisa, întovărășiți de guvernanta domnișoarei, să se împace sub cerul mediteranian. Dar s'au întors după trei zile și mai certați, fiecare în alt compartiment.

La Budapesta fata a declarat că vrea să se căsătorească cu toboșarul de la cabaret. Scandalul în familie a fost atât de mare, încât mama a leșinat. Tatăl logonicului a râs batjocoritor...

Domnișoara Marghit n'a așteptat încuviințarea nimănui. Intr'o dimineață părinții au primit următorul bilețel, cu inscripția celui mai mare hotel din Budapesta:

„Dragii mei, sunt la camera 19, etajul I, dreapta, împreună cu logodnicul meu cel nou. Vă trimitem cele mai dulci sărutări și vă poftim la ora 11 la catedrală, unde ne căsătorim. Apoi plecăm la Paris, unde avem un angajament, el șef de jazz, eu dansatoare”.

... N'au mai plecat. Tatăl fericitei Marghit a șoptit la biserică tinerilor miri:

— Dece să plecați la Paris?... Cântați și jucați mai bine aici, acasă, numai pentru noi! — *W.*

Pe când vânam

ŞOBOLANI LA POCARDI

AMINTIRI DIN VIAŢA DE STUDENT LA PARIS

ERAM cinci de noapte. Şeful nostru se numia Carlo. Era din Piemont şi după cum se şoptia, fusese în tinereţe preot. Despre asta nu vorbiam însă niciodată în faţa lui.

Uneori după miezul nopţii, la masă sau în ora de repaus, care urma, când Carlo discuta cu Rosi, chestiuni de artă, în special de pictură clasică, venia vorba despre pictura murală, pictura bisericilor catolice.

Carlo arăta totdeauna multă pricepere şi se dovedise foarte bine informat în această direcţiune. Se cunoştea că discută despre lucruri în mijlocul cărora a trăit.

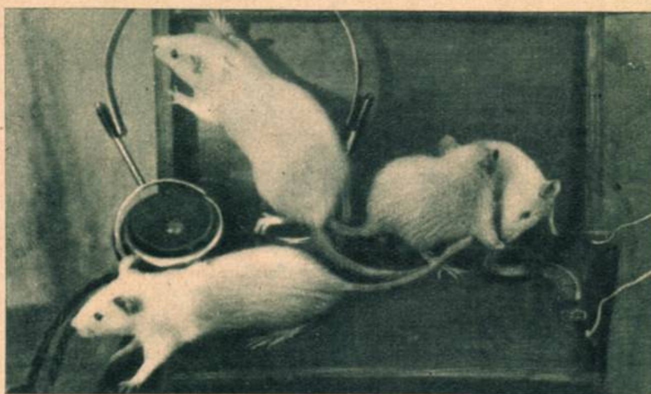
La urmă, Rosi însuş se mulţumia să asculte, cum îl ascultam şi noi — fără să intervină cu aprecieri şi contraziceri, cum făcea în orice altă discuţie, şi mai cu seamă în discuţiile asupra politicei.

Această necontestată competenţă era pentru noi un indiciu în plus, că domnul Carlo fusese popă catolic.

De altfel Giuseppe, şi mai în urmă fiecare dintre noi, l-am surprins, în orele târzii, când omul se credea singur şi nespionat recitând în latineşte fragmente din biblie sau fredonând, cu vorbe latineşti, melodii bisericeşti, ori numai scandând din cărţi latineşti:

„Fons erat ilimis, nitidis argentus nudis", ceeace convenia de altfel mai bine ritmului grăbit al ştersului scaunelor de praf.

Fusese, fără îndoială popă catolic. Dece se răspopise nu putea explica nimeni. Poate din cauza vreunei femei sau poate fugise din Piemontul lui, ca şi Rossi, ca şi Giuseppe, din cauza duşmăniilor politice.

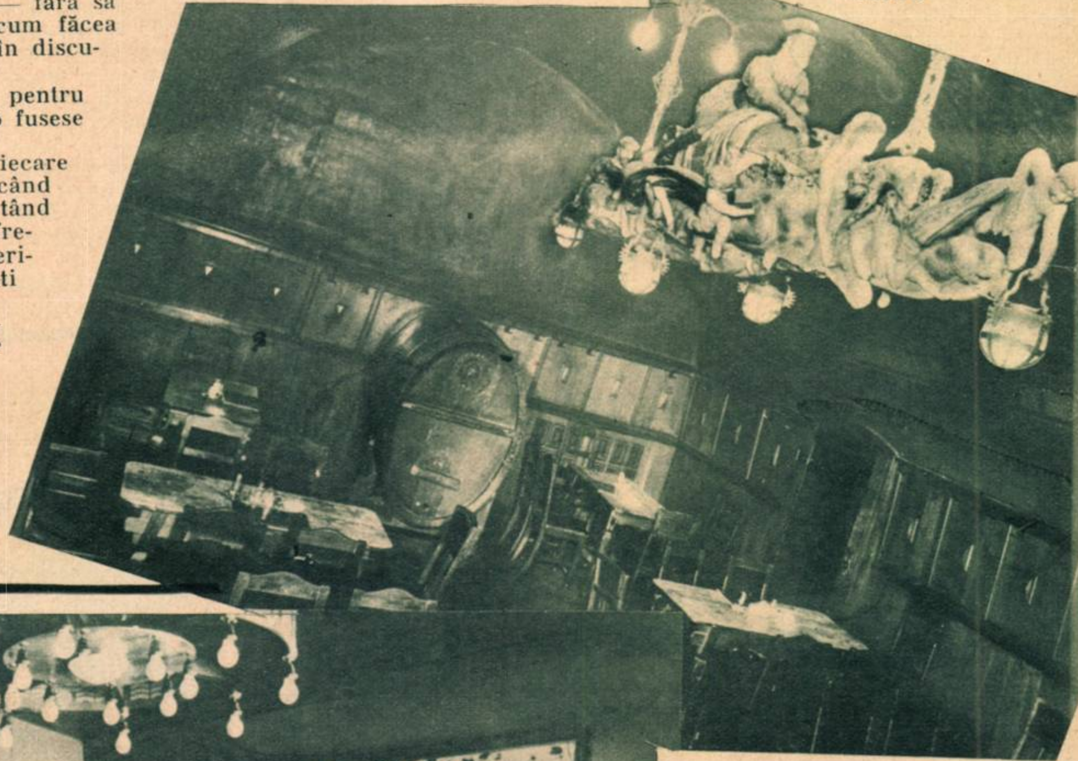
Stg. Şobolani albi, pasiunea noastră

Şi acum, exilat pentru toată viaţa, era şeful măturătorilor de noapte, dela „Poccardi".

Sau poate să fi fost în viaţa lui Carlo, cel dinnainte de exil, o femee.

Mă gândesc la vre-o piemonteză mică, subţire, cu mâinile grăsuţe şi gura neagră ca vinul, aşa cum e d-şoara Aurelia, care împarte dimineaţa fişele chelnerilor şi când dă fişe, ţine pumnii ca două caise coapte pe filele registrului să nu-i ia curentul vre-o hârtiuţă.

Poate să fi fost şi o femee la mijloc.

Sus şi jos: *două interioare din departamentul berăriei dela Poccardi*

Carlo era în Franţa de doisprezece ani, iar la Poccardi de zece. Cred că nu era însurat.

De femei nu vorbia niciodată, dar nici nu arăta că nu i-ar plăcea subiectul, când vorbiam noi. Avea două pasiuni, pe cari nu şi le ascundea: vinul negru cu Vichy şi vânătoarea de şobolani.

La ora douăspreze noaptea, când echipa se aşeza la masă, Carlo îşi avea pregătit pentru el singur un litru de vin negru şi o sticlă de Vichy. Inainte de prima furculiţă de spaghetti — felul cu care începea invariabil masa noastră dela miezul nopţii — Carlo îşi turna cu grije şi cumpănit bine ceva mai mult de o jumătate de pahar de vin

şi completa restul cu apa minerală. Bea două pahare, unul după altul, primul dintr'o sorbitură şi următorul mai pe îndelete — cu grije însă, ca vinul să n'aibă timpul să ia culoarea violetă, caracteristică mixturei. Un litru de vin, întreg. Nici odată mai mult la masă. Pe la ora patru şi jumătate dimineaţa încă două sau trei pahare, şi... atât, până în noaptea următoare.

Cam aceeaş cantitate beam şi noi ceilalţi, dar fără pasiune şi fără meticulozitate

Lui Rosi îi plăcea vinul gol ca şi lui Zinay, marocanul

Pietro bea bere, iar ceilalţi schimbau după toane, vin gol, vin cu Vichy, bere, vin alb...

Beam, bine, mâncam sdravăn — toate bunătăţile cari rămâneau neconsumate într'un restaurant, la care se gătia mâncare pentru 800 până la o mie de clienţi pe zi.

După masă ne odihneam, fiecare în sălile noastre (toţi aveam de măturat, spălat pe jos şi şters praful de pe scaune şi mese în câte patru săli. Zinay avea în primire cele trei bucătării).

Carlo îşi lua puşca automată, stingea luminile din sălile lui, afară de un singur bec, în sala din mijloc şi se aşeza la pândă.

Ca toate restaurantele Parisului, Poccardi îşi avea şobolanii lui, sutele şi miile lui de şobolani. Erau şobolani în pod, în subsoluri, în bucătării şi în sălile de mâncare.

In subsol, la plonje, acolo unde se spală farfuriile şi tacâmurile, unde se ascut cuţitele şi unde se curăţă peştele, şobolanii circulau ziua, nestânjeniţi, printre picioarele oamenilor prea grăbiţi şi prea obicinuiţi cu ei, ca să-i urmărească şi să-i omoare.

Erau şobolani mari, fumurii şi cu ochi mici negri, îndrăzneţi şi voinici. Apăreau pe neaşteptate de oriunde, de pe o etajeră, dintr'o tingire, dintr'un coş verde de stridii, străbăteau în goană „plonja" cu un cap de peşte în gură, cu o coadă de ceapă, cu o coaje de pâine, sau fără nimic, fugind aşa, numai pentru plăcerea de-a face o cursă dealungul sălii.

Erau şi şobolani albi. Albi de tot, cu ochii roşii, bombaţi, ca boabele de rodie.

Aveau trupul ceva mai lung decât şobolanii fumurii, şi, poate conştienţi de culoarea lor bătătoare la ochi, şobolanii albi circulau cu mai multă teamă, cu mai multe precauţii. După miezul nopţii însă, prin sălile liniştite, alergau şi ei deavalma în grupuri, nedeosebiţi de ceilalţi.

Pentru fiecare şobolan omorît, direcţiunea localului plătia douăzeci şi cinci de centime. Şi Carlo împuşca în fiecare noapte câte zece, cincisprezece — de predilecţie albi.

Avea o puşcă automată, cu glonţ.

O cumpărase cu banii câştigaţi tot din vânătoarea şobolanilor, făcută mai înainte rudimentar, dar abil, cu mătura.

Pe lângă vânătoare, Carlo mai avea şi alt mijloc de câştig: dopurile de şampanie.

In separeurile restaurantului se desfundau în fiecare seară, cincizeci, şaizeci de sticle de şampanie.

Chelnerii aruncau dopurile pe jos şi Carlo le aduna, după ora închiderii.

Pentru fiecare dop, şeful primia de la un depozit de vinuri spumoase, cinci centime.

Aduna, aşa dar, în fiecare seară dopuri de 3-4 franci şi împuşca de alţi 3-4 franci şobolani.

Carlo avea, deci, un venit extra de aproape două sute de franci pe lună, cari adăugaţi la leafa lui de 900 de franci, dădeau o sumă de invidiat pentru noi, cari nu primiam decât 500 de franci.

Ce făcea Carlo cu atâţia bani?

Il credeam singur şi bănuiam că e om strângător. Poate avar. Masă nu plătia, fiindcă el, spre deosebire de noi ceilalţi, avea dreptul şi peste zi la un prânz, în restaurant.

De băut, bea numai noaptea, după cum singur spunea câte odată.

La spectacole se ducea rar.

Mai târziu am aflat că lucra şi ziua, patru ore la depozitul de vinuri, unde plasa şi dopurile de şampanie. Pentru ce atâta muncă? Un cap singur cu o mie de franci pe lună putea trăi în vremea aceea, (în 1923-24) destul de lesne, chiar dac'ar fi trebuit să ţină gospodărie.

Atunci pentru ce atâta muncă ?

Explicaţia n'am aflat-o decât târziu şi într'o împrejurare, destul de curioasă.

Dimineaţa, la ora şapte echipa de noapte îşi lua cafeaua. Asta nu se petrecea aşa cum o fi. Carlo, aşeza două mese, una lângă alta, le punea feţele, aranja ceştile, zahărul în dreptul fiecăruia, încălzia laptele, şi numai când totul era gata, chema echipa, cu un gong improvizat de Zinay, dintr'o tingire şi un maiu de lemn.

S'a întâmplat ca într'o dimineaţă Zinay a sunat gongul la ora 7 şi echipa s'a adunat în jurul mesei, fără Carlo. Masa era întinsă, ceştile şi cafeaua la locul lor, numai zahărul lipsia. Ne-am gândit că şeful o fi uitat să ceară zahăr de cu seara şi-o fi plecat să caute prin dulapurile restaurantului.

Ca să nu aşteptăm prea mult, Zinay şi cu mine am pornit să căutăm, — el la bucătărie, eu în separeurile de sus, — vre-un serviciu de zahăr uitat neînchis de chelneri.

Şi în căutarea zahărului am dat peste Carlo.

Era într'un „separée". Stătea înghesuit într'un fotoliu, cu un genunche la gură şi cu pantalonul sumes până la genunche.

— Ce e şefule ?

— Sss !

Pe fluerul piciorului i-se prelinge o şuviţă de sânge, oblic, până la glesnă.

In mână avea un ciob de farfurie plin şi el de sânge.

— Ce s'a întâmplat, ai căzut ?

— Nu. N'am putut să cad. Şi îmi trebuia o căzătură.

— Cum îţi trebuia o căzătură ?

— Imi trebuia o căzătură... pentru incapacitate de lucru. Cincisprezece zile de concediu. N'am avut curajul să mă arunc pe scară. Poate că-mi rupeam piciorul de tot:

Trei luni de concediu.

Mie nu-mi trebuiesc decât cincisprezece zile.

Ai înţeles acum ? Dacă ai înţeles poţi să te duci jos. Şi mai ales să-ţi ţi gura.

— Păi am venit să caut zahăr.

— Caută colo în sertar.

Şi în timp ce căutam zahărul, Carlo a continuat să-şi sdrelească pe îndelete, pielea de pe fluerul piciorului, ca să dea impresia că a căzut pe scară în timpul serviciului şi să poată lua cincisprezece zile de concediu.

Căci concediile pentru accidente de muncă sunt plătite de casa de asigurări, cu leafa întreagă.

Am luat zahărul şi l-am lăsat să-şi continue operaţia în pace. Dar gura nu mi-am putut-o ţine.

După ce ne-am băut cafeaua am luat pe Rossi de oparte şi i-am povestit ce-am văzut.

Iar acum, după aproape nouă ani de la întâmplarea când secretul nu mai are nici un rost să fie păstrat, v'am povestit şi dvs. ce am văzut.

Credeţi că domnul Carlo aduna bani pentru vr'o femee? Se poate.

Piemontezii sunt destul de romantici şi lucrul se prea poate. Drept e de altfel, că după vre-o două luni de la acea întâmplare, d-şoara Aurelia a plecat dela casa de fişe a restaurantului.

Rossi pretindea că s'a măritat cu domnul Carlo.

Despre asta nu ştiu însă nimic precis.

D-şoara Aurelia era o piemonteză cu pumnii mititei, şi ochii negri, serioşi, cari meritau toată atenţia şefului nostru.

R. PAPIELLO

Nimic nou sub soare

(Urmare din pag. 3-a)

Royal College of Surgeons din Anglia posedă în muzeul lui un astfel de picior, găsit într'un mormânt din Capua şi care datează din anul 300 în. Chr.

Existau şi *ochi* şi *dinţi artificiali*. Primul care a descris fixarea unui *ochi artificial*, în orbita unui om viu, a fost chirurgul francez Ambroise Paré, care în anul 1561, făcând un asemenea ochi, din aur emailat, în culori naturale, nu se dă drept inventatorul acestui sistem şi nici nu susţine că ideea ar fi nouă.

De asemeni sunt renumite actele de bravură ce le-a săvârşit Sergius Silus în timpul războiului punic, cu mâna lui de fier. Plinius, care povesteşte acele fapte eroice spune despre Sergius că există eroi cari înving pe oameni dar că Sergius a învinge însuşi destinul.

In antichitate se întrebuinţa NARCOZA la operaţii şi la dureri.

Rădăcina de *mandragora*, frunzele de *nebunariţă*, inhalaţiile de *mac* (opiu) erau narcoze ce se aplicau în mod obişnuit, înainte de operaţii, pentru a provoca insensibilitatea.

Varrone, un ilustru savant, dinaintea erei creştine, renumit pentru cunoştinţele sale enciclopedice, descrie existenţa BACCILILOR malariei, nişte vietăţi atât de mici încât nu se pot vedea cu ochii şi cari trăesc în locurile mocirloase, şi se introduc în organismul persoanelor slăbite, prin nas şi prin gură, îmbolnăvindu-le. Abia în anul 1726, doctorul Knott, din Ţările de Jos, emite aceeaş ipoteză, când declară că tuberculoza se ia prin aspiraţia unor mici fiinţe, provocătoare a boalei şi că de aceea se presupune că şi alte boale ar fi molipsitoare, prin răspândirea acelor aş mici fiinţe. Primul care văzu bacterii, în scuipatul omului, a fost Leewenhoek în 1683.

Estetica şi cochetăria femeii nu-i nici ea lucru nou. Au existat *corsete* şi *decolteuri* încă din secolul 2 în. Cr. S'a găsit în Creta o figurină de aur, care arată o asemănare uimitoare cu moda actuală; foile în cute, corsajul decoltat rotund. O altă figură arată o rochie cloche, cu volane elegante, talie strâns, care privită din spate ar putea fi luată drept un manechin actual.

De asemeni bărbaţii cunoşteau bandajul de mustăţi. Cervantes scrie despre Don Quichotte: „Se sculă în pat, în capul oaselor, cu boneta ascuţită pe creştet şi mustăţile în bandaj, ca să nu i se moaie şi să nu-i atârne jos".

MONOCLUL sau lorgnonul se poate de asemeni lăuda cu o vârstă respectabilă. Impăratul Nerone privia la jocurile gladiatorilor din circ, printr'un smarald.

Tot împăratul Nerone avea o *clacă* de 5000 persoane, iar şefii diverselor divizii de clacă primiau un salariu de 40.000 sesterţii.

Artiştii aveau onorarii neîntrecute de cei din timpurile noastre. Roscius, un contimporan de a lui Cicerone, primia ca actor vre-o 90.000 fr. aur. Iar cu al treilea secol înainte de Christos, Amoibeus din Atena primia pentru fiecare reprezentaţie câte un talant, adică aproape 5000 fr. aur. Flautul virtuosului Ismenios din Corint a costat 7 talanţi!

De altfel chestiunile băneşti erau şi ele reglementate. In antichitate au existat CECURI şi GIRURI, iar POLIŢELE se întrebuinţau la vechii babiloneni. De asemeni şi HIPOTECILE au existat cu şase secole înainte de Christos.

Cel mai vechi cod din lume care s'a menţinut aproape 1500 ani, *legea Hammurabis*, prevedea MORATORII de plată. Paragraful 48 glăsueşte: „Dacă cineva are o datorie cu dobândă şi dacă furtuna i-a distrus bucatele, sau dacă din lipsă de apă nu-i cresc grânele: n'are de dat în anul acela creditorului său bucate, iar tabla de datorii s'o moaie în apă şi să nu plătească dobânzi pe anul acela".

Singurele IMPOZITE ce aveau de plătit locuitorii Romei era un *impozit pe moştenire* şi pe donaţii de 5% la sume ce treceau de 20.000 fr.

STALPI DE RECLAMA pentru anunţuri de spectacole sau de mărfuri existau în Herculanum. Iar afişele se lipiau pe acestea cu gumă arabică.

Până şi un CATALOG OFICIAL al obiectelor de artă ce aparţineau Statului Roman a existat în anul 73 după Cr. Fragmente al unui catalog în două limbi, din secolul III, s'au păstrat până astăzi.

Ridicare de STATUI era o onoare în Antichitate, şi un prilej de festivităţi.

In zilele noastre acest obicei a rămas neschimbat, dupăcum neschimbate şi vechi cât lumea sunt multe din strămoşeştile noastre moravuri şi invenţii.

Toate-s vechi şi nouă toate....

I. BREBU

„PLUTO" cea mai nouă descoperire astronomică

Urmare din pag. 4-a)

tun. Am mai arătat, vorbind de Neptun, că această căldură va fi insuficientă vieţii, aşa cum o cunoaştem noi. Dar, e punctul unde Pluto poate primi maximum de căldură — de fapt, un fel de vară îngheţată. Ocolul său în jurul soarelui durează 250 de ani. Dar în cursul celei mai mari părţi din această călătorie, condiţiunile sunt mult mai severe şi la aphelion, soarele, redus de distanţă la un simplu punct luminos, distribue pe suprafaţa planetei o cantitate de raze de 2500 de ori mai mică, decât cantitatea primită de pământ, ceeace este aproape nimic.

Ceeace ne-am putea imagina ce înseamnă. E cel puţin sigur că pe acel glob, pierdut în izolarea îngheţată a spaţiului, temperatura se apropie de zero absolut, ceeace se traduce prin 273° grade sub zero, la termometrele Celsius, o temperatură atât de scăzută, încât unele gaze ca oxigenul şi azotul (aerul pe care-l respirăm) s'ar solidifica. Aceasta înseamnă absoluta inexistenţă a unei atmosfere ca a noastră şi chiar, dac'am imagina că ar putea exista pe Pluto fiinţe vii, acestea trebue să fie organisme a căror natură şi acţiuni sunt pentru noi de neconceput.

Dacă admitem existenţa unor astfel de organisme, e foarte greu de reconstituit felul în care se desfăşură viaţa lor. Nu ştim aproape nimic despre chipul în care se înfăţişează solul pe Pluto, dar e sigur că mare ne-ar fi mirarea dac'am reuşi să-i vedem de aproape peisagiile. Aceste peisagii, accidentate sau nu de munţi şi dealuri, ar da în primul rând o impresie de coşmar. Dacă apa a existat vreodată pe acest pământ, în epoci tare îndepărtate, când planeta, abia formată, mai poseda încă o temperatură capabilă a menţine elementele în forma sub care le cunoaştem noi, această condiţiune a încetat de mult să existe, dat fiind frigul excesiv. Mări veşnic îngheţate ar face mărturia elementului lichid.

Tot astfel, unele gaze ale atmosferei ar fi solidificate de teribila scădere a temperaturii, pe care căldura îndepărtatului soare, egală cu zero, n'ar putea-o învinge. Ceeace a fost odată aer respirabil există poate sub formă de depozite îngheţate şi acumulate în depresiunile suprafeţei.

Urmărind această ipotetică, dar nu imposibilă linie de conjunctură, am încercat să redăm impresia pe care ar avea-o un călător pământean dac'ar putea ateriza în această lume, cu ajutorul unei maşini miraculoase. Trebue să presupunem, fără îndoială, c'ar avea mijloace efective de protejare a corpului împotriva absenţei aerului şi împotriva temperaturii extrem de scăzute.

In ignoranţa noastră de acum asupra dimensiunilor şi greutăţii lui Pluto, nu prea putem estima ce-ar încerca acest călător. Totul ne îndeamnă să credem că s'ar simţi mult mai uşor decât pe pământ. Ar putea deci să se mişte cu uşurinţă, în ciuda grelei armuri pe care-ar trebui s'o poarte.

Dar poate, c'ar avea totuş dificultăţi în această privinţă, dacă, — după cum am presupus — ar trebui să calce pe grămezile de gaz solidificat, care-ar avea forma unor stânci ascuţite. Spectacolul oferit de planetă ar fi într'adevăr surprinzător, şi ciudăţenia sa ar fi sporit de lipsa luminei. Chiar la amiază, omul nostru n'ar putea vedea bine şi această lipsă de lumină l-ar împiedeca să ia fotografii.

Cerul său e întunecat, căci dacă Pluto mai are o atmosferă de heliu, aceasta trebue să fie subţire şi fără vapori. Soarele străluceşte pe cer ca o simplă stea, iar razele sale nu sunt difuzate de loc. Fără îndoială, vizitatorul ar vedea celelalte stele sclipind pe bolta cerească, aşa cum le vedem şi noi în cursul unei nopţi clare. Dar şi-ar căuta în zadar — spre a se îmbărbăta — planeta de pe care-a plecat: pământul e absolut invizibil de pe Pluto, pierzându-se în radiaţiile soarelui. Locuitorii lui Pluto — dac'ar exista — ar ignora complet existenţa planetei noastre.

Lipsa unor date mai exacte asupra caracterelor fizice ale acestei planete împiedică să facem alte presupuneri. Dar, cu toată lipsa preciziei, ceeace ştim are pentru noi o mare valoare, întrucât ne arată surprinzătoarea varietate de condiţii ale diferitelor planete, clasate ca membre ale unei familii, grupate în jurul soarelui.

Există, spre exemplu, un prodigios contrast între lumea lui Pluto, planetă situată la extrema sistemului solar şi cea a lui Mercur, care datorită apropierei sale de soare e impropriu vieţii, din motive exact opuse. Intensitatea radiaţiilor solare primite de Mercur e atât de mare, încât n'am putea-o suferi direct. Pe această planetă, călătorul nostru ar fi nevoit să se echipeze cu diverse aparate şi vestminte de asbest, pentru a nu fi prăjit de razele solare. Dar luând aceste precauţii, n'ar mai avea nevoie de foc şi ar putea coace pâine sau frige carne expunând-o pur şi simplu razelor solare.

Poeţii au fost inexacţi vorbind despre pământ şi despre celelalte planete, ca de nişte surori cereşti. Ceeace ştim de conformaţia lor fizică şi de condiţiunile predominante pe suprafaţa lor dovedesc că diferă foarte multe unele de altele.

In scurt, descoperirea lui Pluto, acum cea mai îndepărtată planetă a sistemului solar, sporeşte deosebirea pe care ştiam că există între toate celelalte lumi.

OMEGA

OAMENI cari n'au văzut oraşul

OAMENI cari n'au văzut oraşul ! Iată o descoperire care nu aparţine exploratorilor, nici nu e vorba de locuitorii vreunui ţinut îndepărtat şi sălbatic. Aceşti oameni se găsesc la câţiva zeci de chilometri de unul dintre cele mai clocotitoare centre ale civilizaţiei noastre şi la depărtare de câteva ore de oraşele occidentale ale Ardealului.

Ţinutul în care se adăpostesc aceşti primitivi se numeşte Ţara Oaşului. E un platou de dimensiuni mari, înconjurat de-un brâu de munţi, prin văile cărora nu pătrund decât vânturile transcarpantine. Dincolo se întinde teritoriul cehoslovac, cu aşezări stăpânite de o febrilă activitate industrială, iar dincoace Sighetul Marmaţiei şi Satu-Mare. Şi unul şi celălalt rămân, pentru Ţara Ooaşului, ca două extremităţi polare.

In Ţara Oaşului, trăesc peste douăzeci de mii de oameni lipsiţi de orice contact cu resursele oraşului. Ei şi-au creiat o limbă pentru uzul propriu, au moravuri pitoreşti, sau bizare, specifice izolării, prejudecăţi împotriva oraşului şi tot felul lor de trai e de tot caracteristic.

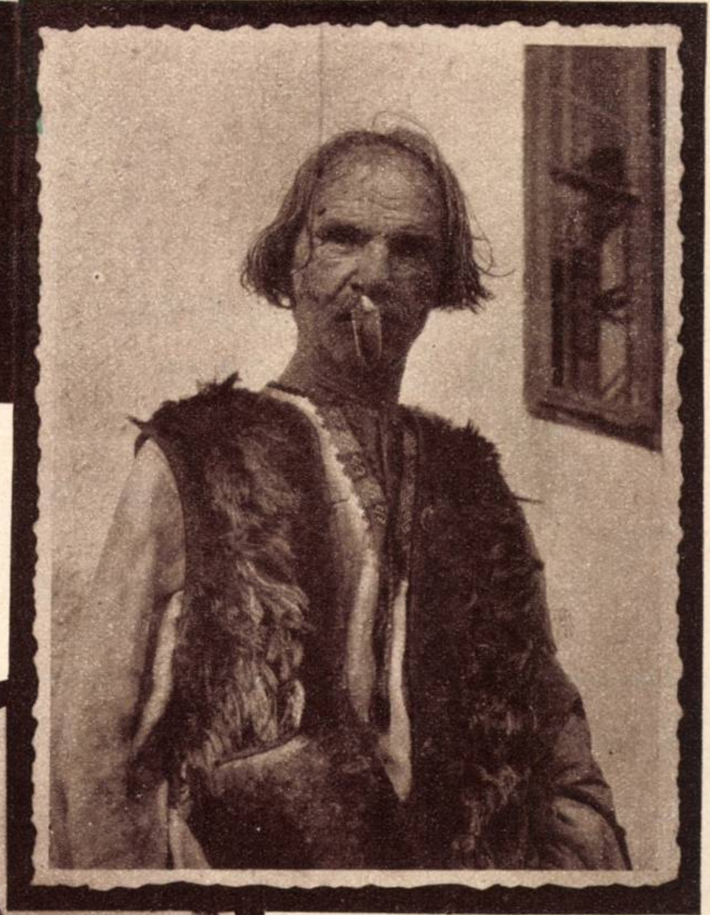
Te isbeşte în primul rând mozaicul de cruci, ridicate ca altare publice. In Ţara Oaşului întâlneşti sute de cruci din trunchiuri masive, fixate la toate răspântiile ţinutului. Pe ele fantezia picturală a populaţiei a imprimat cele mai ciudate imagini biblice. O tablă ţintuită pe o asemenea cruce, reprezintă pe Christ într'un soi de costum de bae, iar în altă parte pictura înfăţişază o madonă, răsucind fire de lână pe un fuior.

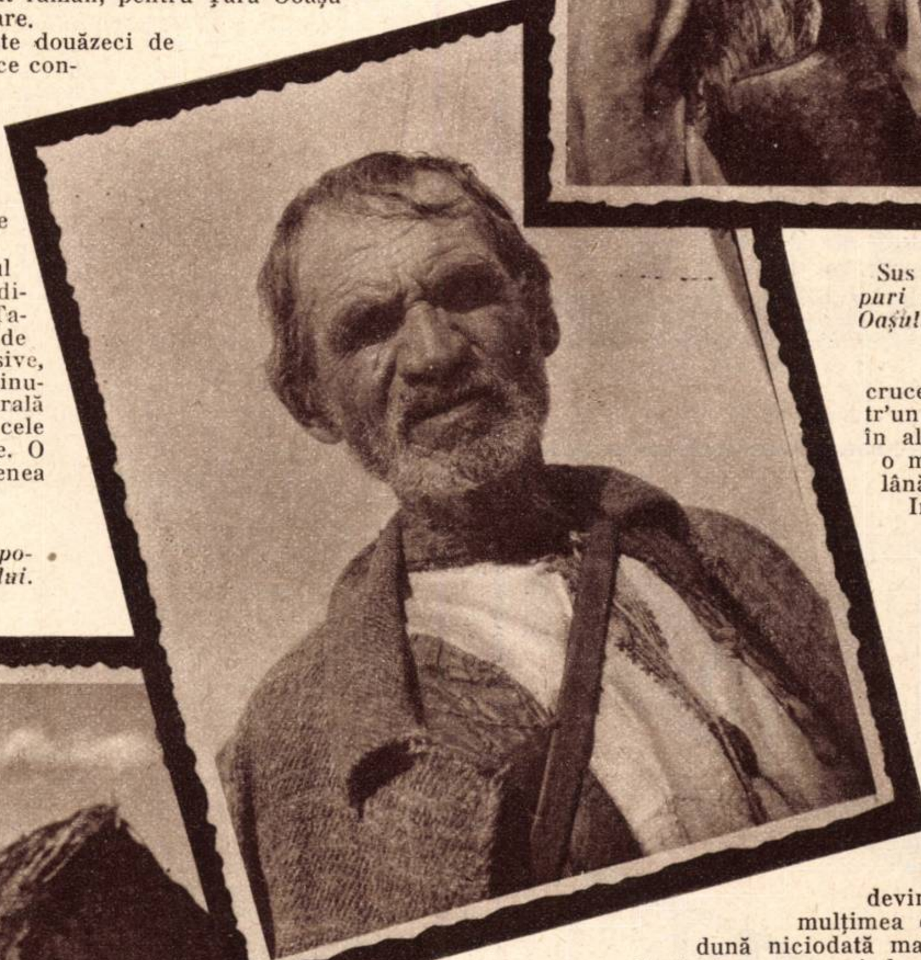
In faţa acestor cruci, mulţimea poposeşte, spre a se închina şi se fac popasuri impresionante, care se transformă în adevărate pelerinaje.

Dar ce proporţii ia un asemenea spectacol la mânăstirea Bicazului! E situată pe vârful unei coline, unde tronează ca cel mai sugestiv monument arhitectonic şi aparţine ordinului bazilican de „strictă observaţie". Odată pe an, curtea mânăstirii devine neîncăpătoare pentru mulţimea care o asaltează. Nu se adună niciodată mai puţin de 20.000 de credincioşi, pentru a-şi desvălui tainele unui an.

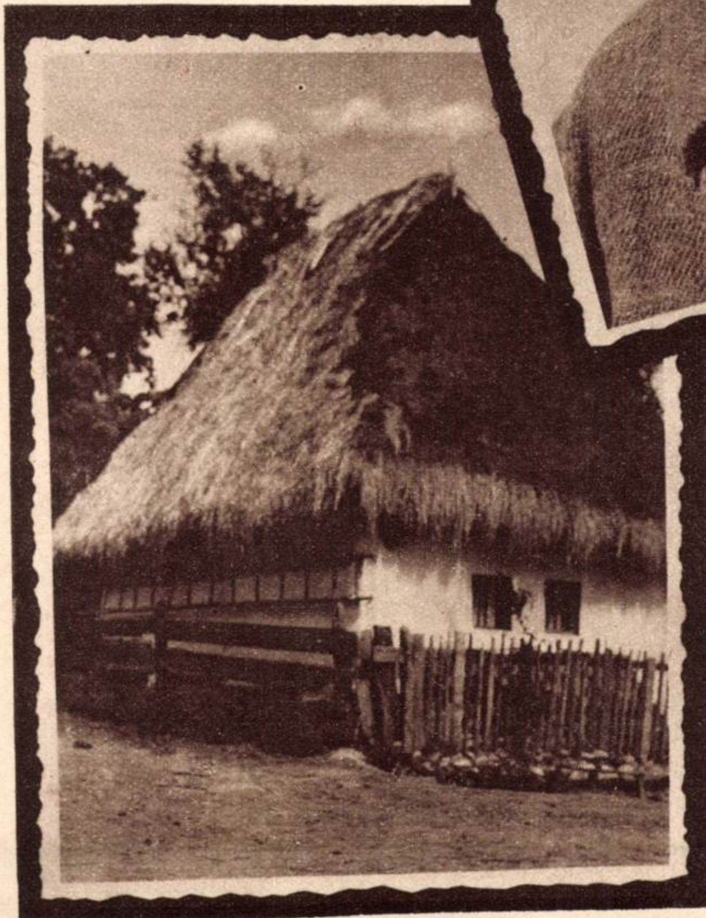
Ţăranii vin spre a se spovedi colectiv. Se face aceasta în Ţara Oaşului. Faptul prezintă o particularitate romantică. Tineri şi bătrâni, femei şi copii se înghesuesc în curte, încă din zorii zilei. Aşteaptă în faţa unui rând de strane, până când călugării se instalează în ele şi dau semnalul că spovedania a început. Mulţimea dă apoi năvală asupra lor, cu poveşti apocaliptice şi interminabile. Unul povesteşte în grai local, că s'a speriat de un domn cu ochii de sticlă, al doilea că a spintecat cu briceagul doi oameni, iar al treilea, că a văzut un diavol, sbârnâind pe drumul de ţară.

Şi spovedania durează până noaptea.

Sus şi stânga: *Două tipuri de ţărani din ţara Oaşului.*

Jos: *O casă de gospodar din ţinutul Oaşului.*

PATRU FEMEI CARE SE TÂNGUIE

După câteva ore de drum, printr'o vale somnoroasă, ajung însfârşit în centrul acestei tainice ţări. La intrarea în sat, ochiul mi se isbeşte de o scenă aproape uluitoare. Patru femei, îmbrăcate sumar, cu părul despletit, înaintează încet, tânguindu-se şi gesticulând disperate. Sub baldachinul de stuf al unei colibe, murise un moşneag, care acum era jelit după tradiţia locală, tradiţie respectată în Ţara Oaşului ca un precept biblic.

Femeile sunt obligate să umble despletite şi să se tânguiască trei zile, iar bărbaţii să-şi ascundă pălăriile şi să-şi golească şerparele de ultimele monede, spre a le dărui de sufletul răposatului. Tot tradiţia mai cere ca tânguirea să fie cât mai sgomotoasă şi timbrată de efecte cât mai spectaculoase.

Mai târziu, la grupul de femei se ataşară şi câţiva bărbaţi. Inmor-

mântarea fusese hotărîtă pentru ziua aceasta, iar bătrânii satului se simţiau obligaţi să supravegheze de aproape bocitul.

Unul dintre ei zărindu-mă de la distanţă, se desprinse din grup, ca să fie cel dintâi privilegiat, care a stat de vorbă cu un surtucar. Apropiindu-se, mă privi foarte mirat, iar ceasul de la mână îl luă drept un bandaj, pentru o încheietură ruptă.

— „Amu, dă-mi un criţar!"

Intind ţăranului o monedă de doi lei, pe care o prinde cu degetele tremurânde şi o examinează cu atenţiune pe ambele feţe. Când îi descoperă valoarea, ţăranul mă priveşte uluit şi repetă de câteva ori:

— „Două coroane!..."

Omul îmi ceruse tocmai a zecea parte din valoarea monedei şi nu se aştepta ca îndrăsneala să-i aducă o „sumă" atât de mare. Cei doi lei îl zăpăcise de bucurie şi ca să nu se înşele în apreciere, mai strânse odată moneda între dinţi, spre a se convinge definitiv că-i veritabilă.

CEA MAI SĂRĂCĂCIOASĂ MÂNCARE

In altă comună a ţinutului, în Boineşti, ţăranii mă privesc năuciţi, iar un grup de copii, cuprinşi de panică, se grăbesc să se ascundă prin case. Pentru oamenii aceştia, costumul meu de sport lua proporţii de inedit bizar.

Aici vizitez un adăpost, în care familia numărând şase persoane trăeşte într'o promiscuitate lamentabilă. Gospodarii erau preocupaţi cu prepararea unei mâncări greţoase, ce răspândia un miros insuportabil de usturoi, seu şi carne dospită. O oaie jumulită de piele şi curăţită sumar de intestine, fusese fiartă câteva ore, la văpaia unui foc uriaş, până când mădularele şi carnea s'au prefăcut într'o pastă plumburie. Ca fiertura să fie apoi aromată şi suportabilă la gust, peste ea i-a turnat usturoi pisat şi atât.

Era mâncarea cea mai consistentă pentru familia de şase persoane şi ea suplinia, în cursul unei ierni năprasnice, slănina şi carnea afumată. Conserva aceasta, păstrată în butoiaşe, şi căreia în limbaj local i se spune *„balmeş"*, nu apare pe mese decât la zile mari, iar cei cari au putinţa să fiarbă o oaie sau două, se bucură de prestigiul unor seniori.

Ţăranul care fierbe „balmeş", e foarte scump la vorbă, sau mai bine zis se retranşează într'o tăcere, specifică ţinutului. Abia cu greu pot să-i scot câteva vorbe. Apoi chiar de vorbia, conversaţia se isbea de dificultăţile neînţelegerii din parte-mi a idiomului. Limbajul meu era aproape necunoscut gospodarului, iar cuvintele lui trebuiau notate în carnet, pentru o lămurire ulterioară, din partea unui intelectual localnic.

La întrebarea mea cum mai trăeşte, omul îmi răspunde scurt şi cu tonul apăsat:

— *„Placuţi, ne agodină năcazul. Dacă zine nana, ne roadem ciza".*

Interlocutorul meu făcuse o sforţare, să-mi demonstreze un fragment de tragedie. Imi spusese, în limbaj specific, că dacă iarna nu se desmorţeşte, vor fi siliţi să-şi roadă curelele de la cingătoare.

CÂND SE SUPĂRĂ OAMENII TĂCUŢI

Din momentul în care pătrunzi în Ţara Oaşului, urechile trebue să se deprindă cu o ameninţare des repetată aici.

— *„Oţâr de spintecătură..."*

Auzi rostindu-se, de mic şi de mare, şi ele au devenit atât de inevitabile, în limbajul local, în cât la prima încruntare din sprâncene, se dă drumul năvalnic acestei ameninţări. E vorba de spintecarea pântecelor — obicei tot atât de familiarizat în aceste părţi ca şi decapitarea unei vite. Şi el se practică atât la veseliile colective din sat, cât şi în cursul incidentelor personale, fără să emoţioneze prea mult pe băştinaşi. Dintr'un sat, nu se pot alege două duzini de ţărani cari n'au simţit răzbunarea briceagului. Prilejul este găsit de câte ori se ascunde în şerpare câte un astfel de instrument, iar motivul, dacă nu e întotdeauna serios, se improvizează, în temeiul obicinuinţei.

In jurul acestor isprăvi, se păstrează cea mai sigură discreţie. Nimeni nu reclamă pe autorii isprăvilor, iar cei cari au simţit „spintecătura", nu simt nevoia de-a cere răsbunare legilor.

Ba ceva mai mult: sângeroasele bătălii nu seamănă în suflet vrăjmăşii, care în alte părţi tulbură viaţa satelor, şi nici nu strică solidaritatea colectivităţii. Intâmplările se uită repede şi se pierd în cadrul preocupărilor zilnice, ca un fapt divers, fără importanţă.

Cei cari află mai puţin despre ele sunt jandarmii. Oamenii nu se denunţă între ei şi refuză cu îndârjire orice amănunt. Astfel se poate vorbi despre o morală specială a ţinutului, lipsită de simţul răspunderii, pentru ceeace se petrece în mijlocul colectivităţii.

Dacă în ţinuturile îndepărtate din India etnograful german Weitz a putut descoperi forme nouă de viaţă, lipsite de noţiunea proprietăţii individuale şi sentimentul de răspundere juridică, în ţara Oaşului găseşti statornicită tradiţia tăcerii.

Iată câteva aspecte din mijlocul oamenilor cari n'au văzut oraşul.

V. MUNTEANU

Citiţi „MAGAZINUL" No. 16

Cu idolul femeilor, despre femei...

(Interview cu Ivan Petrovich)

AVEM în Bucureşti multe, foarte multe femei frumoase. Blonde şi brune, surâzătoare şi melancolice, toate au venit săptămâna trecută în Gara de Nord, spre a saluta pe idolul lor, prinţul Orlow, prinţul Ivan Petrovich.

I-au aruncat flori, s'au înghesuit, s'au strivit, şi l-au înspăimântat pe omul acela înalt şi frumos, — bărbat în toată accepţiunea cuvântului.

Atât de formidabil a fost elanul frumoaselor noastre, încât şeful de gară, ne-a sfătuit să nu coborâm şi să mergem înapoi, la halta Griviţa, la triaj, pentru a descinde acolo.

In mijlocul unei veritabile bătăi de flori, garoafe albe, trandafiri roşii — trenul porneşte din nou. Coborâm la triaj, dar nici aci nu scăpăm de mulţimea care se agăţase de tampoane, de scări, spre a-l întovărăşi pe „idol".

Cu greu ne suim în maşină, cu greu pătrundem în hotel. Peste tot suntem întâmpinaţi de aceleaşi zâmbete, de aceleaşi flori, de aceleaşi cereri de autografe...

Idolul este obosit. Este obosit de glorie, de lume, ar vrea să fie singur... în bae.

Il lăsăm deci şi plecăm să aşternem destăinuirile pe care ni le-a făcut în tren, dela Sinaia la Bucureşti.

Mărturisirile obicinuite — naştere, debut, carieră, film — desigur că nu vă interesează. Ele sunt povestite mereu, matematic, obsedant, şi devin din ce în ce mai plictisitoare. Altceva doriţi fără îndoială să aflaţi dela un idol de talia lui Petrovich. Vreţi să ştiţi intimităţi din viaţa lui şi intimităţi din viaţa acelora cu care vine în contact. Să-l lăsăm deci pe Petrovich să ne spue lucrurile pe care nu le-aţi ştiut şi pe care de atâta vreme doriţi să le aflaţi...

DESPRE FEMEI

Ivan Petrovich, amorezul prin excelenţă, vorbeşte despre femei, cu un zâmbet, aproape melancolic, cu o privire aproape deşartă, în licărirea căreia joacă amintirile.

— „Femeile, domnul meu... E atât de greu să le cunoşti... e atât de greu să le descrii, atât de greu să vorbeşti despre ele!"

— „Dv. spuneţi asta?"

— „Da eu. Să nu crezi că este plăcut să ai deaface cu prea multe femei. Sufletele lor sunt atât de diferite, minciunile lor atât de otrăvitoare, buzele lor atât de înşelătoare. De multe ori, te doresc dintr'un capriciu, dintr'o ambiţie prostească şi apoi pleacă, fug din calea ta, căci simt pe semne că le porţi nenoroc."

— „Atunci?"

— „Atunci, este mai bine să nu ai deaface decât cu o singură femee. Una care să fie a ta trupeşte şi sufleteşte, care să-ţi aparţie sincer, nu din capriciu, nici dintr'o dorinţă momentană..."

— „Şi totuş n'aţi fost niciodată căsătorit?"

— „O nu, domnul meu. Un prim-amorez nu trebue să se căsătorească niciodată. Nu are voe să facă aceasta. Şi apoi îţi spun sincer: sunt sătul de minciunile pe care le rostesc pe ecran..."

— „Aşadar n'aţi iubit niciodată?"

— „Niciodată..."

Petrovich se opreşte o clipă, zâmbeşte amar, blazat, şi spune:

— „Am spus deseori „te iubesc"... Poate în clipele acelea să fi fost sincer... dar apoi..."

Aux lecteurs et lectrices
de „Realitatea Ilustrata"
avec ma grande sympathie —
et salutations amicales
Ivan Petrovich
Bucarest, 16/III. 932.

— „Aţi cunoscut-o desigur pe Greta Garbo, în timpul angajamentului dv. la Hollywood".

— „Da..."

— „Ce impresie v'a făcut?"

— „Nu prea bună... Aş putea spune chiar proastă. In viaţa particulară Greta este pur şi simplu imposibilă. Nu vorbeşte cu nimeni, umblă prost îmbrăcată, nici măcar nu se îngrijeşte. Şi apoi...."

— „Apoi?"

Petrovich ezită un moment şi spuse:

— „Greta nu poate suferi bărbaţii. Nu cunosc pe nimeni care să fi avut legături cu dânsa... In schimb femeile..."

Petrovich mă roagă să nu destăinuesc această mărturisire a lui şi eu îi promit (!!)

MARLENE DIETRICH

— „Marlene Dietrich?"

— „E mult mai inteligentă decât Greta. A ştiut să-şi aranjeze bine lucrurile. Şi apoi... are picioare atât de frumoase!..."

— „Ce este adevărat din legătura ei cu Sternberg?"

— „Marlene întreţine, fireşte, relaţiuni cu regisorul ei. Nu cheltueşte însă prea multă energie, şi asta este foarte bine pentru dânsa..."

— „Nu înţeleg..."

— „Păi bine, Joseph von Sternberg..."

Şi Petrovich face un gest semnificativ, care este suficient spre a ne lămuri.

CHARLIE CHAPLIN... RESTAURATOR

— „Pe Chaplin l-aţi cunoscut bine?"

— „O da, am fost foarte mult împreună cu el. L-am cunoscut chiar în ipostaza de... restaurator".

— „Cum asta?"

— „Foarte bine. Pentru a încuraja pe un prieten, care nu prea avea ce mânca, l-a luat tovarăş şi a deschis împreună cu el un restaurant, „Henry IV". Afacerea mergea strălucit. Intr'o bună zi, tovarăşul lui Chaplin, a ridicat nasul. Pentru a-i face în necaz, marele comic se ducea zilnic la concurenţă la „Brown Derby". Prezenţa lui atrăgea, fireşte, o lume imensă, fapt care-a dus la falimentul propriului lui local... Capricii, ce vrei!..."

Convorbirea noastră a luat sfârşit.

Pentru cei cari se interesează de el notăm şi indiscreţia vârstei lui Ivan Petrovich: 36 de ani.

Sportul pe care-l practică în mod continuu, îl face să-şi menţie o înfăţişare mai tânără decât vârsta.

ION GOLEA

OMUL ORDINEI

(De vorbă cu Georg Alexander)

ODATĂ cu Ivan Petrovich, a sosit în Capitală şi marele comedian german, cel mai bun actor de comedie din ansamblul lui Max Reinhardt — Georg Alexander.

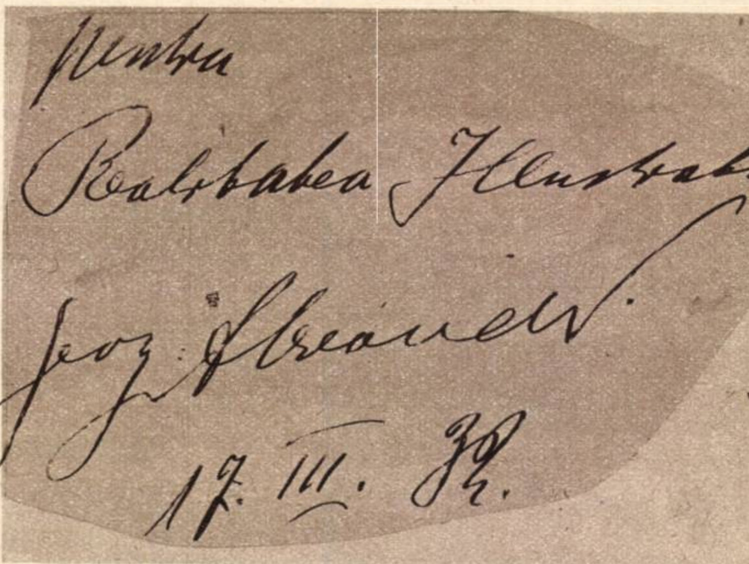
Sunt desigur proaspete în mintea tuturor, extraordinarele creaţii pe care le-a exhibat acest artist, în cele mai recente filme ale lui: Balul dela Operă şi Tată fără voe.

Asaltat în Gara de Nord de numeroşii săi admiratori şi mai ales admiratoare, asediat în hotelul în care locuieşte, şi luat pe sus de public, la reprezentaţiile cinematografului unde apare „în carne şi oase", unica posibilitate de a sta de vorbă cu el, a rămas numai în cadrul vizitei pe care ne-a făcut-o la redacţie.

Georg Alexander este un tip foarte interesant, deosebit de afabil, şi tot atât de comunicativ cu cei din jurul lui, ca şi cu colegii săi de studio sau de scenă. Plictisit desigur de avanlaşa de interview-uri pe care a trebuit s'o dea, în cursul carierei sale, marele actor a afişat o alură disperată, în momentul când m'a văzut îndreptându-mă spre el, cu blocul într'o mână, şi cu stylo-ul în cealaltă.

— „Dacă-ţi pun câteva întrebări în afară de cinematograf, îmi răspundeţi la ele?"

— „Slavă Domnului! Căci am repetat până acum de câteva sute de ori adresa croitorului meu, partenera-mi favorită, regisorul preferat şi alte bazaconii de specialitate. Curios! Nimeni nu m'a întrebat încă ce purgativ iau în caz de intoxicaţie sau dacă-mi plac jocurile de cuvinte încrucişate. Şi-acum, sunt la dispoziţia dumitale!".

— „Iubiţi?"

— „Crezi că sunt chiar atât de bătrân?"

— „Pe cine?"

— „Indiferent. Brună sau blondă, nu interesează, dar numai cu două condiţiuni".

— „Anume?"

— „Să nu fie sentimentală şi să nu-mi vorbească de... scumpetea ciorapilor!"

— „Aveţi vreun repertoriu al aventurilor?"

— „N'am secretar".

— „Cât câştigaţi pe an?

La această întrebare, actorul îşi trecu mâna pe frunte, şi se aşeză.

— „Iartă-mă, te rog, dar la această întrebare nu-ţi pot răspunde, de teama fiscului german. Dar fii liniştit, cât câştig nu-mi ajunge!"

— „Ce flori preferaţi?"

— „Hyacintul. Are un parfum extraordinar, şi apoi îmi aminteşte unica mea dragoste adevărată, o fetiţă blondă cu ochii verzi... Dar mai bine să trecem la alt capitol".

— „Ce-aţi fi făcut dacă v'aţi fi aflat în situaţia lui Ivar Kreuger?"

— „Dragă domnule, crede-mă te rog, că am încurcături băneşti mai mari decât ale nefericitului financiar, dar niciodată nu m'aş împuşca pentru o chestie pecuniară. Să fi fost în locul lui, cu „resturile" averii mi-aş fi cumpărat o moşie, aproximativ cât un sfert din Germania, aş fi trăit până la adânci bătrâneţi, odihnindu-mă după atâta muncă, şi aş fi aşteptat să-mi dau sufletul, de moarte naturală".

— „Ce e fals la d-voastră?"

Alexander se uită mirat la mine.

— „Fals? Slavă Domnului, ochii, dinţii, părul şi caracterul îmi sunt absolut naturali. Poate sunt câteodată fals în rolurile mele, sau în viaţa particulară, dar aceasta este soarta tuturor oamenilor cu temperament".

— „Dacă aţi fi fost în Germania, în timpul recentelor alegeri prezidenţiale, pe cine aţi fi votat?"

— „Dacă aş fi fost? Poate nu ştii, dar mi-am amânat plecarea cu câteva zile, tocmai spre a-mi putea face datoria de cetăţean. Şi cum sunt unul din bunii prieteni ai Franţei şi ai ordinei în stat, am votat desigur pe Hindenburg".

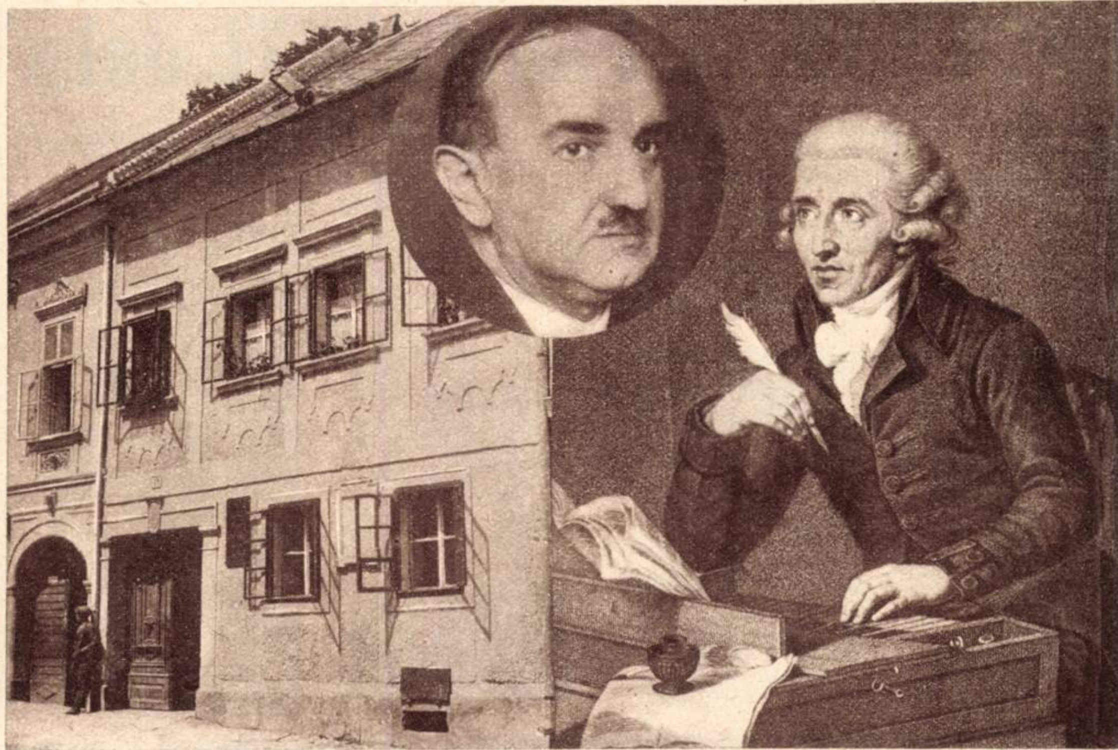
In momentul acesta, un stol de admiratoare — care nu se ştie cum au aflat că Georg Alexander este la noi — îl înconjoară, agitând ultimele ilustrate cu portretul actorului, care s'au mai găsit în Bucureşti. Şi genialul interpret al celor mai bune operete, începe din nou cu aceiaşi afabilitate, oficierea străvechiului rit al... autografelor.

LIVIU MIRON

200 ANI

dela naşterea lui

IOSIF HAYDN

Stânga: *Casă din Eisenstadt, Austria, în care compozitorul a lucrat sub protecţia contelui Esterhazy, celebrele lui oratorii «Creaţiunea» şi «Anotimpurile».*
Dreapta: *Compozitorul Iosif Haydn, lucrând la clavecin;* în medalion: *ultimul urmaş al lui Haydn, Iosif Haydn, care locueşte la Viena.*

FRANCISC JOSEPH HAYDN, celebrul compozitor austriac, s'a născut la Rohrau, lângă Viena, în ziua de 1 Aprilie, 1732.

Haydn împreună cu Sebastian Bach şi Händel, formează trinitatea care-şi răspândeşte geniul în muzica religioasă din secolul al 18-lea. Dotat cu o frumoasă voce, e primit la început în corul catedralei Sfântului Ştefan din Viena, unde sub auspiciile bătrânului maestru al capelei, Reuther, este iniţiat în tainele muzicei. Foarte apreciat pentru deosebitele sale predispoziţii muzicale, era tot atât de hulit pentru ştrengăriile lui de şcolar. Din cauza unei pozne, bătrânul maestru Reuther îl goneşte şi după o îndelungată peregrinare, Haydn găseşte sălaş în casa unui coafor, unde intră ca ucenic. Câţiva ani după aceasta devine ginerele lui şi instalat în podul casei, care-i servise drept cameră de culcare, închiriază un clavecin, şi începe să studieze cu ardoare sonatele lui Bach.

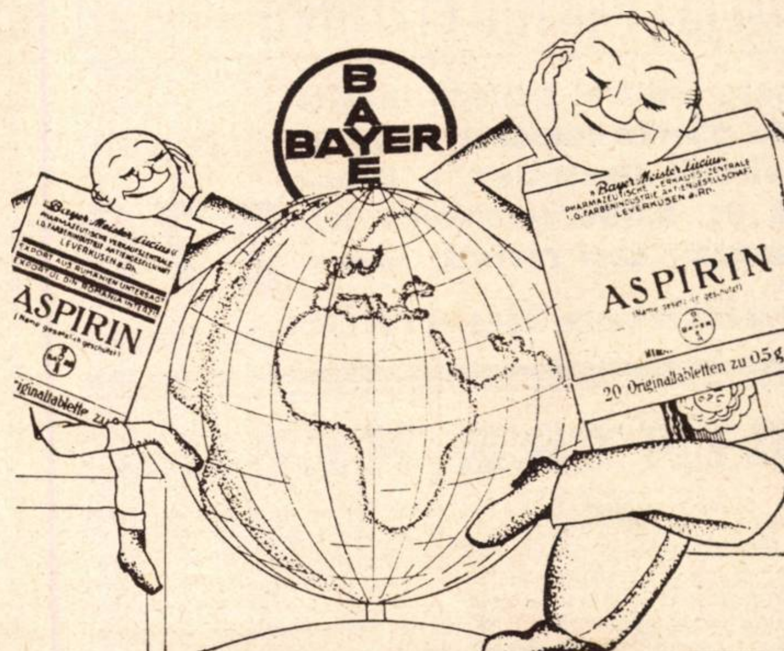
Acestea sunt umilele începuturi ale genialului compozitor de mai târziu. Cu toată tinereţea sa, e în cele din urmă acceptat să dea câteva lecţiuni de canto, în diverse familii burgheze şi obţine apoi permisiunea de a cânta la orga unei biserici. Intâmplarea face să se întâlnească cu maestrul Metastase, care se afla pe atunci în Viena şi dela care primeşte câteva lecţiuni de muzică. După o neînţelegere, Haydn rămâne iar fără maestru şi — viclean, — se angajă ca lacheu la maestrul Porpora. Acesta îl iniţiază cu adevărat în arta compoziţiei. Prin ajutorul ambasadorului Veneţiei dela Viena, — care aflând de aventura lui Haydn începe să se intereseze de el, — reuşeşte să se impună în cercurile aristocratice ale capitalei austriace.

Protejat în urmă de prinţul Esterhazy, la castelele căruia îşi petrece mare parte din viaţă, pus la adăpost de grijile materiale, Haydn se dedică artei componisticei. Douăzeci şi patru de ani apoi, compozitorul duce o existenţă liniştită, în care timp operele sale încep să se răspândească în toată Europa.

In anul 1809 s'a dat în onoarea lui o splendidă serbare, o adevărată apoteoză decernată unui om. „Creaţia lumei", a fost cântată de o orchestră uriaşă, iar apariţia sa salutată cu fanfare.

Această serbare a fost pentru Haydn un ultim „bun rămas" dat vieţii şi tuturor acelora care-i admiraseră geniul muzical.

Câteva zile mai târziu, ilustrul compozitor se stinge. L. B.

CONCURSUL de FRUMUSEŢE dela TIMIŞOARA

La începutul ace tei luni, a avut loc la Timişoara, marele concurs de frumuseţe organizat de revista noastră, pentru alegerea celor mai frumoase reprezentante ale Banatului.

Intr'un cadru fastuos, juriul a avut de ales între câteva zeci de candidate, toate tinere şi frumoase, căci Timişoara are reputaţia de a avea cele mai drăgălaşe reprezentante ale sexului frumos. In fotografiile pe care le publicăm mai jos, prezentăm cititorilor pe alesele Banatului.

re pta: *d-ra Clotilda Ionescu, «Miss Banat 1932»*; jos, dela stg. la dr: *d-ra Amalia Fărcaşiu, «Miss Banat II»; d-ra Elvira Doban, «Miss Timiş-Torontal», d-ra Jeana Marton, «Miss Banat III»; d-ra Ileana Vulpe, «Miss Timişoara II»; d-ra Odette Lebel, «Miss Timişoara I».*

Concursul de frumuşeţe dela Tecuci

Sâmbătă 6 Martie, a avut loc, la Tecuci, alegerea celor mai frumoase fete din oraş şi judeţ, organizată de revista noastră şi de societatea „Amicii Teatrului", din localitate.

Din numeroasele candidate prezentate, juriul (stânga) *a ales pe domnişoarele: Virginia Mucenic, „Miss Tecuci 1932"* (sus stânga), *Paulica Horovitz, la locul al doilea* (mijloc sus) *şi Carolina Moscovici la locul al treilea,* (dreapta sus).

PRINTRE NEBUNI

Recordmanul automobilist sir Malcolm Campbell vizita, însoţit de lord Gladstone, un azil de nebuni, ai cărui pensionari îşi petreceau timpul — era inocenta lor manie — să construiască în imaginaţie maşini destinate să bată recordul mondial de viteză.

— Dar unde sunt? întrebă sir Malcolm intrând în sala mare.

— Oh! ca de obiceiu, sub paturi, să dreagă arcurile, i-se răspunse, când unul dintre inventatori scoţând capul, interpretă pe stăpânul „Blue Bird"-ului:

— Hallo, sunteţi un nou pensionar?... Eu sunt vindecat, plec peste două săptămâni. Vă numiţi?

— Malcolm Campbell.

— Oh! ripostă celălalt surâzând, au să te vindece repede, cu duşuri! Eu, când am venit aici, eram Napoleon!

Poşta femeii

DOR. — In ajunul căsătoriei, trebue să înlături în chip voluntar, orice umbră din spiritul tău. Fericirea este chestiune de auto-sugestie, de mult ori. Deci, fii fericită fără să mai analizezi, punând în practică preceptul lui Christ: crede şi nu cerceta. Vom mai vorbi, mai târziu.

FLORINA. — Imi pare rău că trebue să te desamăgesc, mai ales că scrisorile d-tale mi te-au făcut simpatică, dar persoana de care vorbeşti, s'a logodit cu o alta. Să nu crezi însă, că numai el este aşa, sunt mulţi. Totul este să ai norocul de a găsi omul statornic şi aşezat care să te înţeleagă. Nu dispera: ai frumoase şi solide calităţi.

O CITITOARE. — Comedia pe care şi-o dau reciproc tinerii şi fetele de azi, ascunde în fond, mai multă naivitate decât viţiu. O fată care vrea să fie remarcată, trebue să facă tocmai contrariu de ceeace fac celelalte. Să opună vopselei, impertinenţei, incoherenţei lor, o atitudine calmă, demnă, serioasă. Ce-ţi pasă d-tale de searbăda gloriolă de a fi apreciată gălăgios de snobi? Snobii nu se însoară cu fete sărace şi cuminţi, aşa că n'ai ce aştepta de la ei. Cel care caută o adevărată şi conştiincioasă creatură, va şti s'o deosebească dintre rătăcitele fără pudoare şi... fără viitor.

NADIA. — Nu ajunge cineva în starea asta, fără ca să fie şi ea puţin vinovată. Curiozitatea este un defect mare, aproape un viţiu. Dar de vreme ce regreţi că ai căzut, este o dovadă că în d-ta mai trăieşte ceva bun şi frumos. Deci, înalţă-ţi inima, şterge cu buretele trecutul şi caută să te ridici, prin muncă. Te vei simţi regenerată muncind şi te vei mira de pacea şi fericirea sufletului d-tale. Nici odată nu e prea târziu pentru o faptă bună.

L. K.

ACTUALITĂŢI

La 16 Martie a sosit in ţară marele comedian german Georg Alexander, care se află intr'un turneu prin Europa.

In fotografia de mai sus vedem pe actor in gara de Nord, la sosire inconjurat de prieteni şi admiratoare, cari l-au aclamat frenetic.

Sus I: *Odată cu Georg Alexander, a sosit în Capitală şi Ivan Petrovich, un alt mare „star" al ecranului, supranumit „idolul femeilor". Dar asaltul pe care admiratoarele au vrut să-l dea „zeului" l-a infricoşat până 'ntr'atât încât a preferat să rămână în tren şi să coboare din garnitură la halta Griviţa. In In clişeul nostru, Ivan Petrovich, inconjurat de o adevărată gardă, trecând peste liniile triajului din haltă.*

Sus II: *In urmă unor divergenţe de atitudine, s'a produs o dizidenţă în Partidul Poporului. Şeful grupării a fost ales d. Octavian Goga.*

Studenţii şcoalei politechnice au organizat o manifestaţie de stradă, ca protest contra nouei legi a invăţământului superior. In dreapta. cortegiul studenţesc trecând prin faţa locuinţei d-lui N. Iorga, primul ministru.

De PESTE

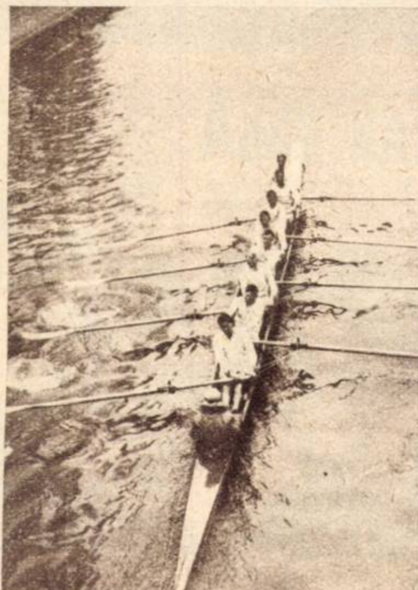
Stânga: *Masca mortuară a lui Aristide Briand, luată d celebrul sculptor parisian E. Guillaume.* Jos: *Câteva atiti dini ale marelui dispărut, în decursul unui discurs la Lig Națiunilor din Geneva.*

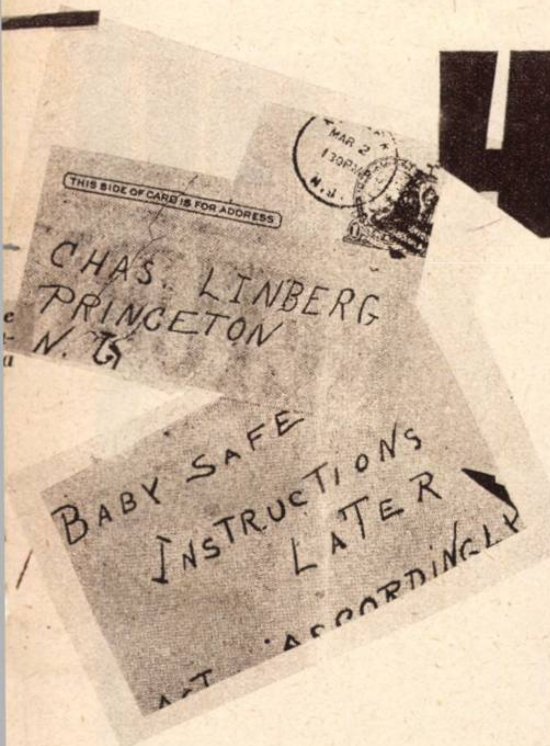
Stânga: *Data tradiționalei probe nautice ce se dispută în fiecare an între echipele universităților Oxford și Cambridge, se apropie. In acest scop, echipa Cambridge a început un asiduu antrenament.*

Dreapta: *Un side-car în miniatură pentru copii, pe străzile Birmingham-ului.*

Jos: *D-nii Tardieu, Paul Boncour și Hymans, urmați de întregul guvern francez, părăsind locuința lui Briand, la Paris.*

HOTARE

Stânga: *Fotografiile noastre reprezintă fața și verso-ul cărții poștale trimise lui Lindbergh de răpitorii copilului său. Avertismentul sună: „Copilul e în siguranță. Urmați indicațiile noastre. Procedați în consecință".*

Jos: *In urma unui denunț și a cercetărilor ...icute, stabilindu-se că celebrul alergător Nurmi ... cerut bani pentru aparițiile sale în cursele ... fond, asociațiile sportive l-au șters din lis...le amatorilor, rămânând astfel profesionist.*

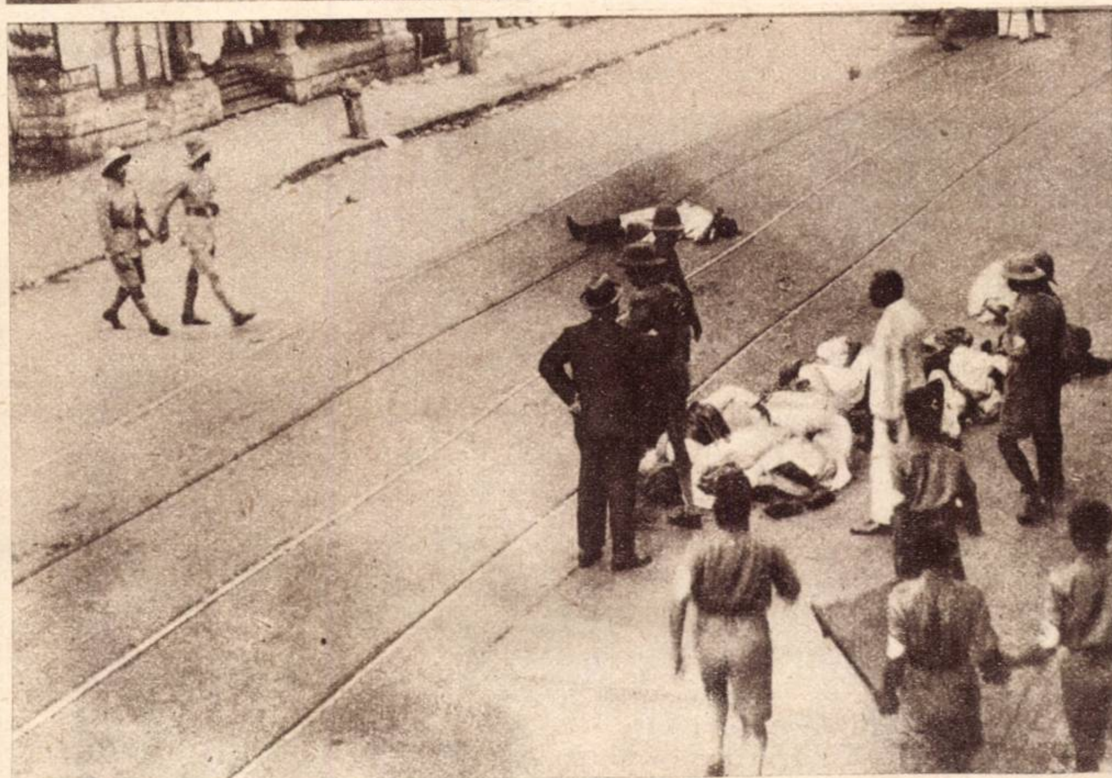

Sus: *Se anunță că Zoltan Szépessy proprietarul unei întinse moșii în Ungaria s'a sinucis la Budapesta. Zoltan fusese căsătorit cu Lya de Putty a cărei moarte a făcut de curând senzație în întreaga lume. Se pare că această căsătorie fusese foarte fericită. Perechea avea două fetițe și totul a mers bine până în clipa când Lya de Putty și-a părăsit soțul și copiii intrând în cinematograf.*

Ani de zile gândul sinuciderii l-a urmărit pe Szépessy, iar acum, după moartea Lyei, găsind că viața nu mai are nici un farmec pentru el, s'a sinucis.

Stânga: *Fotografia noastră reprezintă pe d-ra Simone Schumaker din Bruxelles, care a fost aleasă recent „regina biciclismului" belgian.*

Jos: *Ca răspuns la interdicția ținerii congresului pan-indian, s'au organizat în toate orașele Indiei, mari demonstrațiuni de stradă, care au dus la ciocniri cu reprezentanții autorităților. S'au înregistrat cu această ocazie, numeroși morți și răniți. In clișeul nostru, o stradă din Bombay, după risipirea manifestanților.*

INTERIORE VECHI romanești

Palatul d-nei Alexandrina Gr. Cantacuzino

Pe un fel de peninsulă, strânsă între capetele celor două artere principale ale Capitalei noastre — Calea Victoriei şi Bulevardul Lascar Catargiu, — şi terminată în planul larg al Pieţii Victoriei, se ridică ultimele case la Capul Podului.

Pe partea dreaptă a străzii, palatul de proporţii elegante, în care doamna Alexandrina Gr. Cantacuzino, marea noastră *leaderă* feministă, a strâns vestigii extrem de preţioase din trecutul familiilor Ghica şi Cantacuzino. Descendentă directă a ultimului domn pământeam, Alexandru Vodă Ghica (1834—1842) a căutat să adune în frumosul palat alb, — şi care a fost ridicat acum cincisprezece ani pe locul vechiului cuib al familiei Cantacuzino — cât mai multe din lucrurile şi documentele, atât ale celor doi mecena români, din prima jumătate a secolului trecut, fraţii Alexandru Ghica Vodă şi Banul Mihail Ghica, cât şi cele mai multe din amintirile frumoase ale neamului soţului său.

Adevărat lăcaş-mărturie al unui trecut de cărturari şi de pasionaţi colecţionari.

Brocate vechi, în culori stinse de vremuri, acoperă pereţii mai tuturor camerilor înalte, luminoase.

Lumina zilei de iarnă, — zăpadă însorită şi cer albastru —, cade din belşug pe covoarele de pastel vechi, frântă în străluciri blânde, ici, pe colţul unei graţioase mobile florentine, dincolo de argintul unei cupe foarte vechi...

COLŢ DIN SALONUL CEL MARE

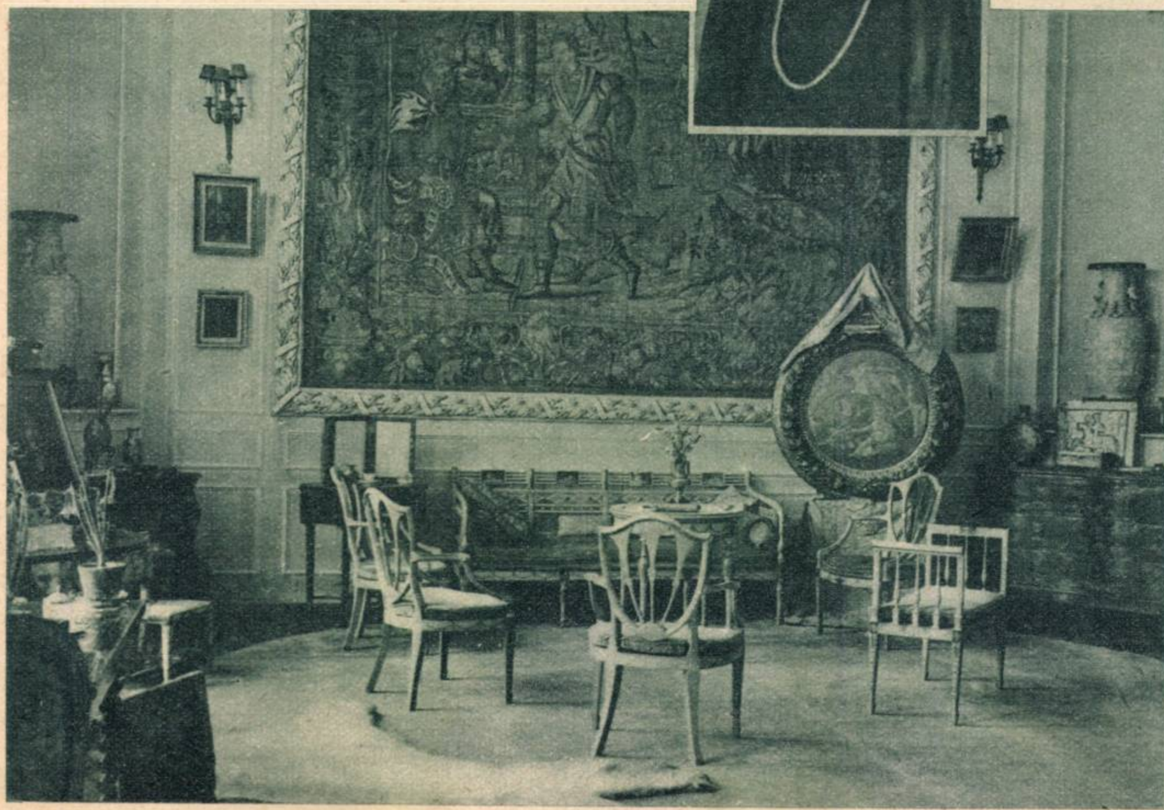
Imense tapiserii de Flandra. Una poartă impresionanta dată 1640. Reprezintă: Inchinarea Magilor, în faţa Copilului divin. Colorit simplu, stins, aproape sumbru. Şi totuş rees perfect toate chipurile figurilor principale. Ii face pandant un splendid gobelin. De-a dreapta şi de-a stânga acestuia din urmă, două splendide vase chinezeşti. Exemplare rare, unice, din vestita familie numită *„a porţelanurilor verzi"*. Până acum vreo 40 ani, împodobiau somptuoasele mistere ale palatului imperial din Peking.

Sub gobelin, pe o fragilă consolă de lemn scump, lustruit minunat, un triptic: trei autografe, semnate cu acelaş nume mândru în simplicitatea lui: *Louis*, unul Ludovic al 14-lea, altul Ludovic al 15-lea, al treilea, Ludovic al 16-lea.

Dreapta: *D-na Alexandrina Cantacuzino.* Jos: *Un colţ al marelui salon.*

Sus: *Colţul icoanelor din palatul d-nei Alexandrina Cantacuzino. Sunt între ele piese rare, de o mare valoare artistică şi istorică.*

Dar preţios, făcut doamnei Cantacuzino de defuncta sa prietenă de Grandmaison.

O pictură de Botticelli: Celebrul *Magnificat.* In ramă rotundă, groasă, de aur mat.

Pictură pe lemn, mai adevărat zis: pe un fund de butoi!

Azi nemuritoarea operă odihneşte pe un suport de brocart, în atmosfera de supremă înţelegere artistică a casei de pe Calea Victoriei.

Şi mai sunt aci, în cadrul acesta frumos, alte tablouri — Rembrand, Grigorescu, în fericită îmbinare, — alături de mobile de linie pură, din secolul 17 şi 18, miniaturi simple, sau prinse în colan de nestimate, un *emaux*, — piesă unică în lume —, cristaluri de-o frumuseţe sau de-o valoare fără preţ, cum e de pildă serviciul, dăruit de Sultan domnitorului Alexandru Vodă Ghica, compus din carafă, saharniţă şi pocal. Cristal roşu închis, prins în ferecătură de bronz greu, aurit.

Dar micile obiecte de argint vechi, de porţelan rar, pocalul de Saint-

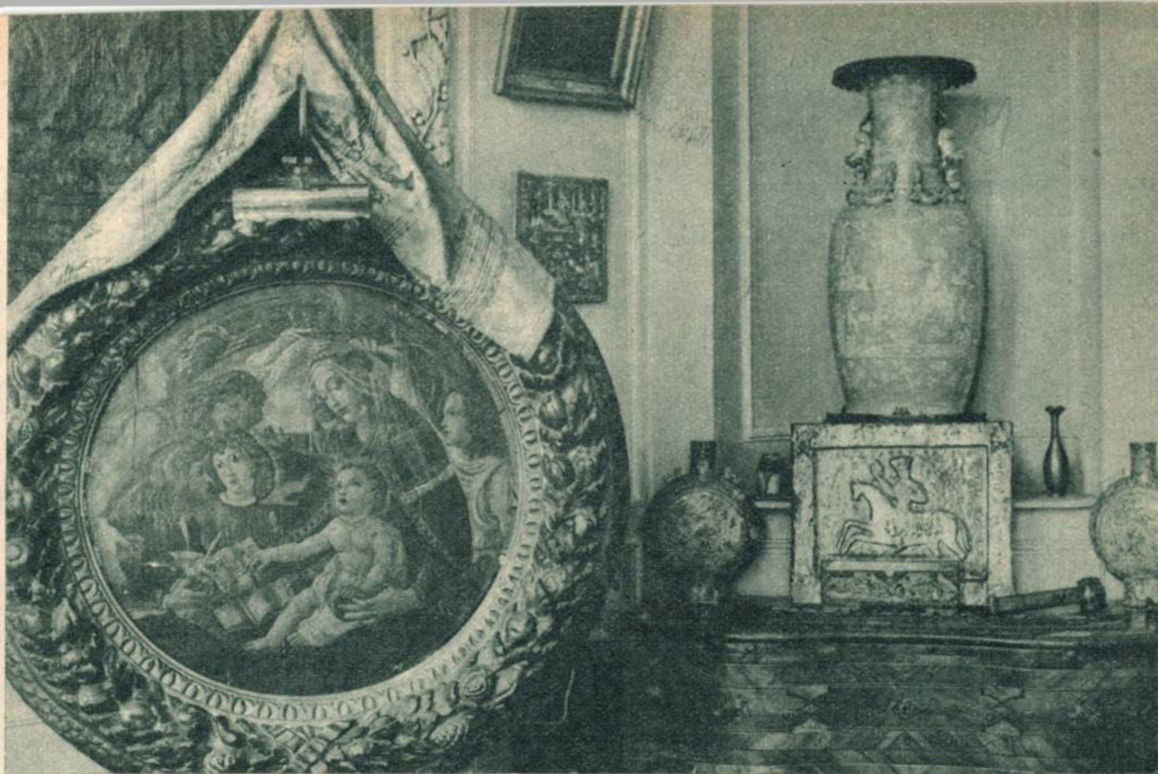
Etienne, — dantelă încremenită în urzeală de sticlă? Apoi tabloul reprezintând pe un şah al Persiei, din veacul al şaisprezecelea? Splendid specimen de frumuseţe bărbătească. O legendă vrea să ştie că 300 de femei au înebunit din cauza acestor frumoşi ochi negri, migdalaţi, tandri şi totuşi poruncitori.

SALONAŞUL ROŞU

Din primul moment te isbeşte superba colecţie de icoane bizantine. Fotografia nu poate reda decât o palidă, foarte palidă idee, de impresia pe care ţi-o procură această strălucire de pictură străveche.

Piesă rară: icoana Maicii Domnului a Minunilor. Compoziţie curioasă, fiindcă necunoscutul pictor a făcut Fecioarei trei mâini! De mult în posesia familiei Cantacuzino, a fost la un moment dat în aceia a Romanovilor — familia imperială a Rusiei. Azi se află din nou în casa doamnei Cantacuzino.

Chipul lui Christ, în ceară, aşa cum creştinii au văzut de totdeauna figura Divinului Crucificat — aureolat de cununa de spini şi de stropi de sânge —, odihneşte în faţa unui mic altar. Cândva îmbodobia pe acela al unei mânăstiri din împrejurimile Toledo-ului.

Sus: *O icoană extrem de preţioasă din colecţia doamnei Cantacuzino.*

Dar alături de simbolurile religiei noastre, stau şi unelte din acele ale celorlalte culte: un Buddha, alături de un sfeşnic cu trei braţe. Nu departe un Coran deschis. Exemplar rămas tot din colecţia lui Alexandru Ghica Vodă şi care prezintă curiozitatea de-a fi „enluminé” ca un *missel* catolic.

Tot aci sunt şi două portrete de Theodor Aman: banul şi băneasa Mihail Ghica. Apoi în fericită alăturare, câteva tablouri de maeştri români contemporani.

Covoare foarte vechi, blănuri scumpe şi brocate roşii, purpurii, întregesc atmosfera unei camere de studiu şi reculegere pioasă.

HALLUL

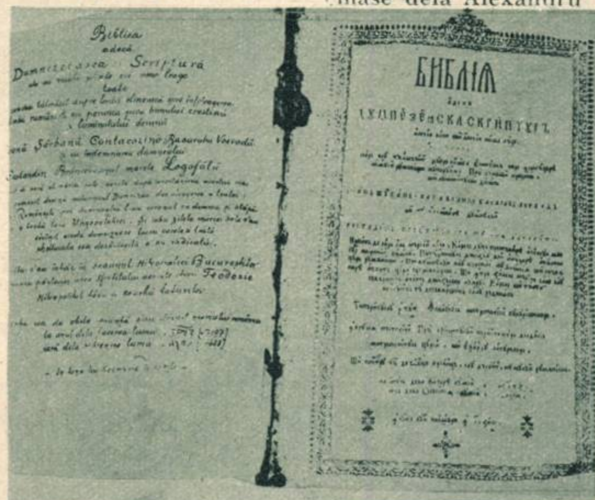
Cu mobilă puţină, dar în schimb ce exemplare de înaltă artă, sau nepreţuită amintire istorică!

Lacra de zestre a reginei Isabella a Castiliei. Abanos încrustat tot în sidef. Pe ea o sculptură în lac chinezesc, de Coromondel. O lampă tot chinezească, cu fine „ombres chinoises”, pictate pe ţesătura de o delicateţă arahneană a mătăsii. O armură de cavaler şi un altar-miniatură, sculptat în fildeş, gotic *plamboyant*.

Biblioteca e înaltă, simplă, cu pereţii prinşi aproape în întregime în rafturile cu cărţi. Aici sunt ţinute şi puţinele volume rămase dela Alexandru Vodă Ghica. Cărturar de seamă şi bibliofil pasionat, la moartea sa a lăsat cea mai mare parte atât a bibliotecii, cât şi a colecţiilor sale, muzeului Cluny, din Paris.

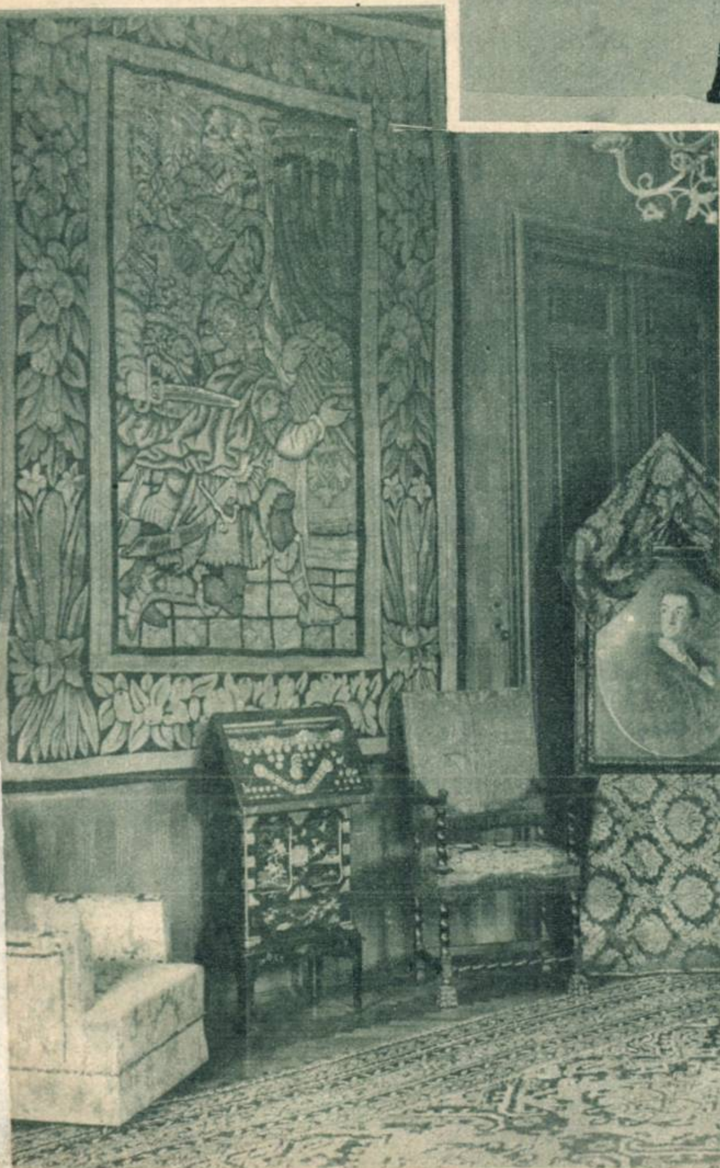
O mobilă mică de lac, cuprinde cea mai mare parte din colecţia de monede rare şi vechi.

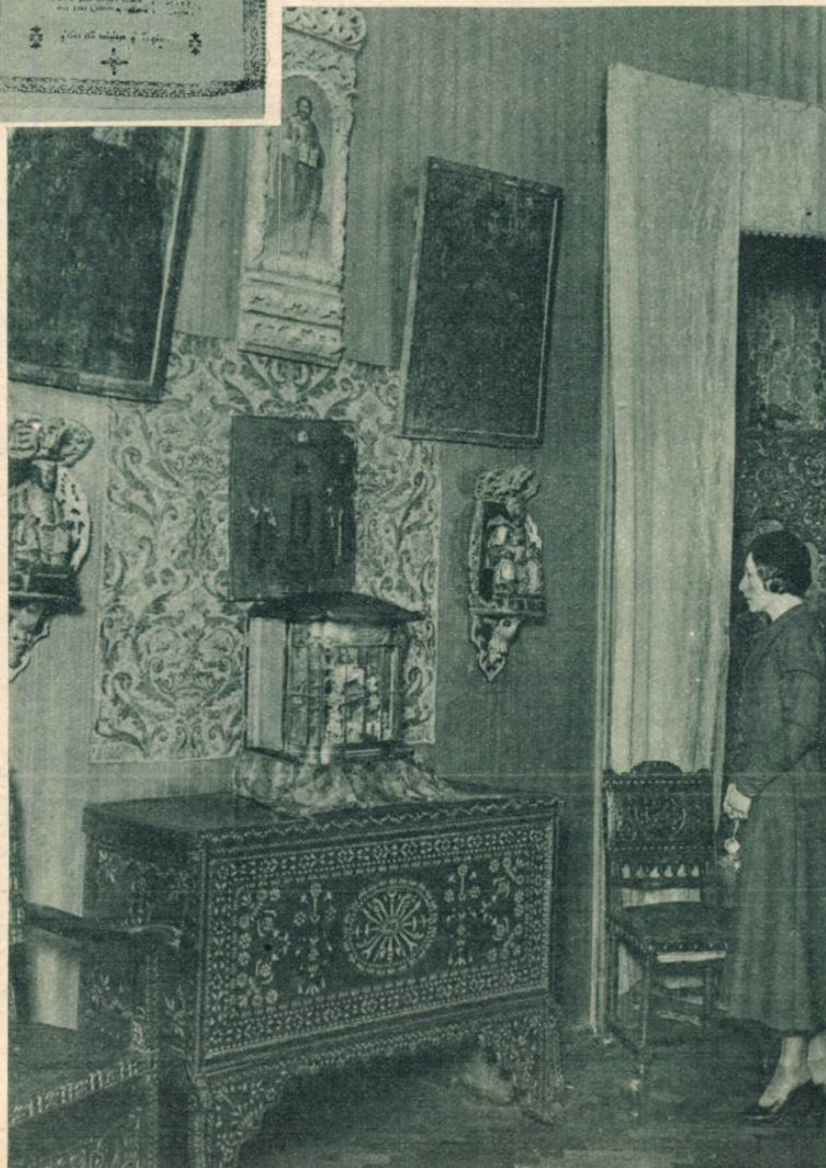
Celelalte au urmat şi ele calea Parisului. Dar aici, în acest cadru sobru, se mai află şi un foarte preţios docu-

Dreapta: *Prima biblie în graiul românesc adnotată de domnitorul Şerban Cantacuzino.*

Jos şi st. jos: *Două vederi din palatul preşedintei „Societăţii ortodoxe a femeilor române”.*

ment al culturei româneşti: cea dintâi biblie tradusă în româneşte, cu litere chirilice, din îndemnul domnitorului român Şerban Cantacuzino Basarab Voevod.

Ceeace face însă această „pravilă" şi mai preţioasă, e faptul, că e în întregime adnotată de mâna Marelui Logofăt Costandin Brâncoveanu.

Mobilă puţină, severă, de un vişiniu pălit de soare şi de vremi.

Am mai văzut un foarte mic şi intim salonaş verde, emoţionant de simplicitate. Lumina e uşor adumbrită de lungi perdele. Panourile uşilor sunt din oglinzi vechi. Imi amintesc de apa verzue a oglinzilor din casa lui El Greco, de la marginea Toledo-ului.

Am părăsit frumosul sanctuar din Calea Victoriei, cu o singură părere de rău: aceea de-a şti că e imposibilă celor mai mulţi dintre iubitorii sau căutătorii de frumos, intrarea lor în acest palat.

Cele aproape două ore petrecute înlăuntrul lui, lasă o amintire de evlavie şi rară trăinicie.

OTILIA GHIBU-SILVIU

ANIMALE RĂSFĂŢATE

MULTE se fac în lumea celor bogaţi pentru micile animale de lux, pentru favoriţii cari duc o viaţă de belşug în timp ce mulţi copii cresc lipsiţi şi trudiţi.

Recordul acestor răsfăţuri pare să fi fost bătut de o bătrână doamnă foarte bogată, care şi-a rezervat de curând un apartament la cel mai mare hotel din Cannes.

Această femee a adus cu ea o pisică de Persia şi a pus să se amenajeze un ascensor special pentru animal, în care felina parfumată şi supraalimentată coboară pentru joacă în curtea ce înconjoară hotelul.

Ascensorul e un coşuleţ capitonat, al cărui mâner e legat de o frânghie groasă. Regulat, în fiecare dimineaţă, stăpâna sa deschide o fereastră, îşi pune răsfăţata în coş şi-l lasă cu grijă în jos. Când a ajuns la pământ pisica sare din coş şi petrece o jumătate de oră, jucându-se prin iarba pajiştei şi alergând printre flori.

Bătrâna, dela fereastră, n'o scapă o clipă din ochi şi când găseşte că animalul s'a jucat destul, sună dintr'un clopoţel de argint. Docilă, pisica sare iar în coş şi e ridicată în sus.

O senzaţie artistică

Il cunoaşteţi pe Vasile Christian? Cunoscătorii afirmă, că cel mai bun artist al genului nu este numai sentimental îndrăgostit de arta lui, ci e în acelaş timp şi chintesenţa idealului în canto-ul romantic.

Genialul lui talent îl clasifică printre marii interpreţi europeni ai genului şi când afirmăm aceasta nu exagerăm absolut cu nimic, deoarece plăcile lui fac parte integrantă din discotecile oricărui amator de frumos din Bucureşti ca şi din Berlin, din Roma ca şi din Stockholm.

Suntem informaţi că d. Vasile Christian a semnat de curând un contract de angajament cu o mare casă cinematografică germa-

nă, prin care s'a obligat să turneze o serie de complectări muzicale, precum şi să interpreteze rolul principal dintr'un film vorbitor, din care versiunea românească va fi prezentată în Bucureşti la finele acestui an.

D. Vasile Christian îşi dă concursul în excelentul program artistic al barului şi restaurantului „Răcaru" din calea Griviţei, unde vocea sa melodioasă încântă asistenţa cu nuaţele-i subtile şi cu arta interpretării sale. Romanţele sale sunt poeme, tango-urile prilej de încântare a timpanului şi a sufletului şi cititorii noştri nu pot avea o distracţie mai agreabilă, de cât o seară petrecută în societatea acestui mare artist al vocii.

G. L.

EXPRESIVITATE

Naivitate surprinsă de obiectivul fotografic.

SAT INVADAT DE ŞOBOLANI

MICUL sat Cantley, situat lângă Doncaster, a fost invadat de guzgani, pe cari inundaţiile i-au gonit din vizuinile lor. Buclucaşii musafiri mănâncă pe capete grânele fermierilor şi produc adevărate dezastre în depozitele cu hrană ale sătenilor.

Fotografia de mai sus reprezintă una din străzile principale ale satului.

Dacă eşti fotogenică duduie,

trimite imediat fotografia dumitale cea mai bună, la redacţia excelentei publicaţiuni lunare „Magazinul" care o va publica împreună cu acele ale celorlalţi cititori şi cititoare.

Este unica modalitate, ca fotografia dv. să ajungă sub ochii marilor regisori mondiali, întrucât „Magazinul" se citeşte în toate marile studiouri, atât în Europa cât şi la Hollywood în America.

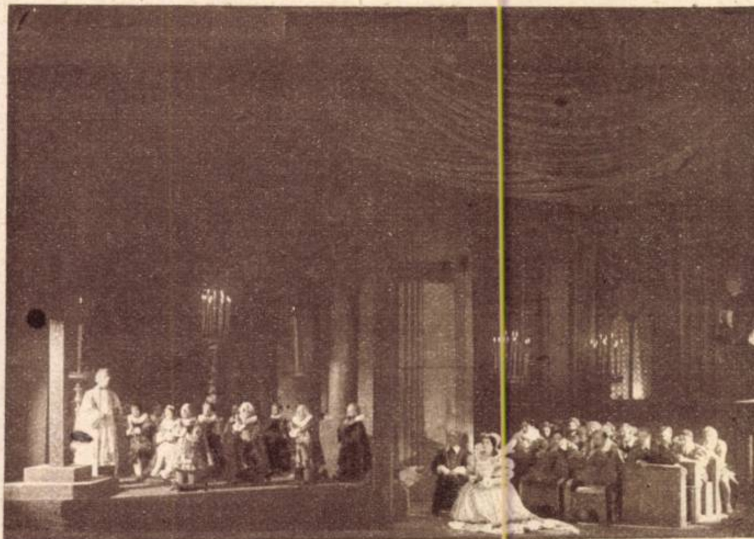
TEATRELE NOASTRE

In prezenţa regelui Carol s'a reluat la teatrul Naţional, puternica dramă „Elisabeta regina Angliei".

Jos: D-l Calboreanu în scena morţii lui Filip II; dreapta: O scenă din dramă.

(Foto St. Lonyay)

CLISEE

CURTEA e neîngrijită, un canal prin care abia își pot face loc oamenii printre băltoacele de lături și grămezile de gunoaie, asvârlite la fiece pas. Locuiesc acolo indivizi cu meserii umile, dar cari totuș duc un trai larg permițându-și în timpul vacanței de peste vară, să facă plimbări prin țări străine sau să se reconforteze la stațiunile noastre balneare. Un cumpărător de fiare vechi și un plăcintar sunt decanii vechei și mohorâtei locuințe.

Fac navete din zori și până în seară cârduri de țigani cu saci încărcați cu metal deteriorat, care topit mai apoi de negustor iau forma gurilor de canal, a sobelor de fontă și a cazanelor de aramă. Stă jupânul în pragul încăperii unde își depozitează marfa, plătindu-și oacheșii furnizori cu te miri ce. Hărmălaia neînțelegerii asupra prețului se iscă la fiece clipă.

— Mai dă ceva d. Vasile că ne-am rupt rărunchii sbierând pe străzi după fiare vechi.

— Neam. Ce-am hotărît odată nu se mai întoarce.

— Nu te gândești că sus de tot e un D-zeu și vede...

— Eh! că numai grija mea o fi purtând-o el acum.

Câtva timp d. Vasile nu și-a mai făcut apariția. Plecase la Paris să viziteze expoziția colonială.

— Dacă omul are bani berechet de ce să nu se ducă și la capătul pământului ?... își dădu părerea unul din chiriașii curții.

Ce lucruri mândre văd ochii lui acum !

Din când în când sosiau și vești. De la Paris coborâse oprindu-se la Nissa, Se fotografiase chiar în preajma unui platan. Purta costumul obicinuit

Depozitul de „materiale”.

dela București, în cap cu pălăriuța de pluș verde, pusă cam pe o ureche și cu umbrela de ploaie prinsă cu mânerul de braț.

Toți cunoscuții îi spuneau acum d. Vasile din Nissa. Sosirea i-a fost sărbătorită sgomotos cu strigăte și expresii pe cari toți căutau să și-le apropie cât mai mult de limba lui Voltaire.

— Fârlischi Vasilschi à la fonfe... țipa plăcintarul cu capul chel și șorțul albastru năclăit de cocă.

D. Vasile s-a oprit pe loc surâzând îngâmfat pe sub mustățile roșcovane.

— Acolo casele nu sunt așa... începu el să explice dar fraza i-a rămas neterminată, căci o sumă de întrebări, l-au năpădit din toate părțile.

Și viața și-a reluat din nou cursul obicinuit, cu țiganii cărăușii și interminabilele certuri și sudălmi.

Alături de camera unde se depozitau fiare vechi se afla — până nu de mult plăncităria : un soiu de bucătărie cu un cuptor uriaș, din care plăcintele cu carne și brânză ieșeau rumene că aurul, ispitind la vedere pofta oricui.

Lucra acolo toată noaptea bătrânul plăcintar și un lucrător. Coca făcută rotundă și mare cât o tărtăcuță era subțiată cât foaia de ceapă.

Din pivnița plină cu guzgani erau aduse bucăți mari dintr'o rotogoală de jumări. Lucrătorul le desfăcea punându-le într'o căldare, în timp ce în alta erau muiate câteva pâini negre, vechi. O substanță năclăioasă, care se trecea prin mașina de tocat, ieși din amestecul pâinii cu jumările.

Afară sub fereastră în butoaie se afla brânza măruntă, iute de culoare verzue pe alocuri și care se întrebuința pentru cealaltă serie de plăcinte.

Doi vânzători plecau din zori cu cărucioare din tablă groasă oxidată, a căror roate învelite cu cauciucuri le dădea o notă de eleganță.

S'a întâmplat de foarte deseori ca Duminicile și în unele zile ale săptămânei vânzarea să se ridice la câteva mii de lei.

Banii erau bine strânși la chimir.

Acum în ultimul timp plăcintarul și-a făcut anume socoteli și împreună cu familia a trecut granița.

— Ai fost la Paris ? — l-am întrebat la reîntoarcere.

— Numai la Paris ? — mi-a răspuns făcând cu mâna un gest de plictiseală. Dar pe unde n'am umblat! Când pleci la drum nu e tocmai așa ușor să te oprești.

MARGARETA NICOLAU

Nebunie criminală?

ZIDARUL Claude Edward Thick, originar din Birmingham, Anglia, își iubia cu pasiune soția și copilul. Norocul îndemnă însă pe câțiva din tovarășii săi de lucru, să-i bage în cap bănuiala că soția sa i-ar fi necredincioasă. Fire foarte geloasă, omul nostru îi crezu și iubirea i se prefăcu în ură. Nu mai avea decât un singur gând: să-și ucidă soția.

Pe de altă parte, zidarul citia romane criminale și imaginația sa aprinsă îl îndemna să încerce asupra nenorocitei femei, una din crimele perfecte ale nesănătoasei literaturi.

La epoca în care Thick hotărî să-și suprime soția, trăia la un loc cu socrii săi. Realizarea planului său ar fi fost în aceste condițiuni imposibilă. Închiriă atunci o casă la Oscott, o mahala din Birmingham.

Intre zidul camerei de dormit și zidul clădirei vecine era un fel de gang extrem de îngust, care din această cauză n'avea nici o întrebuințare. In această adâncitură nu se putea privi decât prin fereastra dela pod.

A treia noapte, după ce-și mutase femeea și copilul în noua locuință, Thick își lovi soția în somn, cu ciocanul și-i tăie beregata cu un cuțit de bucătărie, apoi trase cadavrul spre fereastra dela pod. Cum zidurile prea apropiate nu lăsau cadavrul să treacă, îl tăiă în nouă părți. Șterse apoi urmele crimei, spălând sângele de pe podele și legând părțile desmembrate ale trupului în așternutul patului, le aruncă în spațiul dintre cele două ziduri.

Zidarul spuse apoi tuturor că soția sa îl părăsise și luându-și fetița, se mută. Ceru firmei de la care cumpărase mobile în rate, să ridice lucrurile, întrucât se decisese să nu mai cumpere.

Intretimp mama victimei bănuind ceva, reclamă cazul poliției. Detectivul află dela casa de mobile și dela oamenii cari căraseră lucrurile lui Thick, că salteaua și așternuturile de pe patul femeii dispărute, lipsiau.

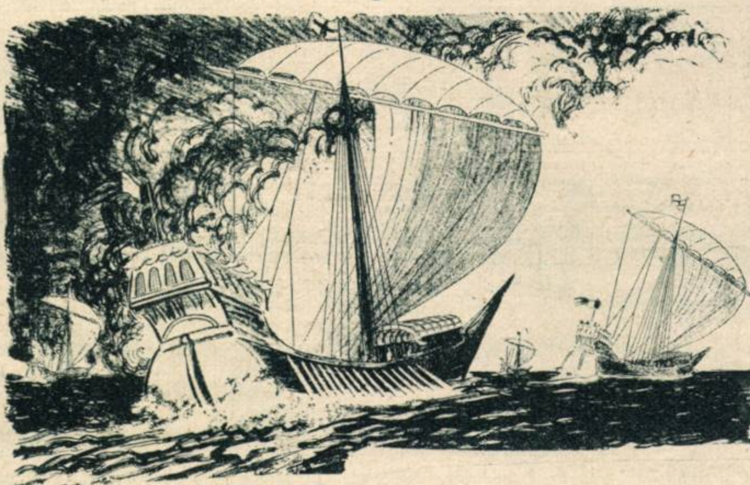
Faptul păru ciudat. Casa fu perchezițională dela un cap la altul și ajungând la fereastra podului, descoperiră în fundul gangului, salteaua ce lipsia. Când bocceaua fu trasă afară, enigma era deslegată: o mână de femee, pe al cărei deget se afla o verighetă atârna din legătură.

Câteva ore mai târziu, Claude Thick a fost arestat. Când i s'a spus că lipsa saltelei a dus la descoperirea crimei, a făcut mărturisiri complete, invocând un început de nebunie.

D. W.

Ce nu ştie toată lumea

Flota elveţiană

Flota elveţiană nu e un mit, ci o realitate istorică şi a jucat un rol glorios în trecutul acestei ţări. In cursul celor 500 de ani cât a navigat pe lacurile Elveţiei, s'a bucurat de-o importanţă, comparativ egală cu cea pe care flota engleză o are în zilele noastre. De pe la mijlocul secolului al 13-lea până la sfârşitul celui de al 18-lea, cantonul elveţian Vaud (Pays de Vaud) guvernat de Berna, a întreţinut o flotă de corăbii pe lacul Genevei, menită să servească de apărare împotriva agresiunilor ducilor de Savoia, ale căror teritorii se aflau dincolo de acest lac. Dela două galere de războiu, flota elveţiană spori la şapte vase mari şi douăzeci şi patru de şalupe.

Desemnul nostru reproduce o pictură rară şi originală, reprezentând această flotă în anul 1566, pregătindu-se să-şi înceapă manevrele anuale.

Un copil fenomenal

Douglas Mathews, deşi n'are decât trei ani şi jumătate, a urmat douăsprezece şcoale diferite, situate în zece oraşe diferite, promovându-şi clasele regulat.

Uriaşul păianjen mâncător de reptile. (Grammostela Longimana) care trăeşte în Brazilia de Sud, este unul din cele mai mari şi mai vorace specimene din lume; trupul său are

o lungime de 5-6 cm., iar picioarele de 20 cm. Se hrăneşte cu reptile, în special şopârle şi şerpi cu clopoţei. Păianjenul acesta atacă un şarpe de 45 cm. lungime, prinzându-i capul şi ţinându-l cu tenacitate. Prada primeşte întâi un val de otravă şi e sfâşiată apoi de puternicile mandibule ale insectei. Păianjenul mănâncă părţile moi ale reptilei, iar rămăşiţele iau aspectul unei masse amorfe.

La Hollywood, California există un câine, care fumează după toate regulile artei.

Un proces extra-ordinar

Judecat şi condamnat după moarte. Epoca Papei Formosus (891—896), a coincidat cu perioada de lupte pentru supremaţia politică, următoare împărţirei imperiului Carlovingian. In timp ce ocupa scaunul S-tului Petru, acest papă şi-a atras duşmănia Agiltrudei, mama lui Lambert, al cărui rival Arnulf a fost uns împărat roman de către Formosus. După moartea lui Formosus, răsbunătoarea femee a stăruit pe lângă Papa Ştefan al VI-lea să intenteze proces predecesorului său. Cadavrul a fost scos atunci din sarcofag şi, îmbrăcat în vestmintele papale, a fost aşezat pe un tron, rigid şi majestuos. Lângă el se afla un diacon care vorbia în numele său. In capul sinodului, Papa Ştefan îşi judeca predecesorul.

Acuzarea spunea că Formosus fusese nedemn de situaţia, care i se conferise pe nedrept. După o îndelungată judecată, mortul fu găsit vinovat de uzurpare şi se pronunţă o sentinţă care-i anula actele şi ordinile date, pe când era în viaţă. Corpul fu despuiat apoi de vestmintele papale, iar cele trei degete de care papa se servise în consacrările sale, fură retezate. In cel din urmă, aruncară cadavrul în Tibru.

Succesorii lui Ştefan al VI-lea, anulară însă sentinţa sinodului, reabilitând memoria lui Formosus.

Marconi n'a inventat telegrafia fără fir

EL a perfecţionat numai sistemul de telegrafie fără fir şi l-a făcut utilizabil în comerţ. Telegrafia fără fir este rezultatul calculelor matematice ale lui Clerk Maxwell şi al experienţelor ştiinţifice ale lui Hertz.

In 1882, (deci cu 14 ani înaintea brevetului lui Marconi) profesorul Dolber dela Tufts College din Massachusets (Statele Unite ale Americei de Nord) luă un brevet pentru o invenţie de telegrafie fără fir.

Dealtminteri romanii întrebuinţau un fel de telegrafie fără fir, sub forma de „heliograph". Cu ajutorul unor oglinzi ei prindeau razele soarelui şi le transmiteau la distanţe mari. Drept oglinzi ei întrebuinţau scuturi.

ŞTIRI SPORTIVE

NATAŢIE

Toate ziarele străine şi romăne anunţaseră moartea lui Tsuruta, cu condoleanţe, fotografii, biografii, etc...

Totul nu este decât o farsă, reuşită, făcută de un suporter de club, într'o cafenea din Budapesta. Cum germanul Cademacher şi Tsuruta nu se prea împacă, ştirea a fost bine primită în Germania. Iată însă că acuma citim în ziarul „Esti Kurir" din Budapesta, o spovedanie a posnaşului care n'a făcut decât să-l anticipeze pe 1 Aprilie.

„Tout est bien qui finit bien".

RUBRICA femeii

FEMEE GELOASA

Mai zilele trecute, am întâlnit-o — după multă vreme — pe Valeria. O lăsasem, o femeiuşcă brună, grăsulie şi veselă, care râdea mult, cu dinţii foarte frumoşi; râdea, la drept vorbind, cam prea mult... Unii bănuiau că râde ca să-şi arate dinţii... Alţii mai răutăcioşi şoptiau că, râde din insensibilitate şi... lipsă de inteligenţă. Insfârşit opinia generală, suna :am aşa: femee frumuşică, prostuţă, şi — veselă. Ba, cum era văduvă de mult, i se zicea, fără un prea mare efort de imaginatie: „văduva veselă".

Auzisem vag, în urmă, că s'a măritat şi o credeam ocupată :u noua ei fericire.

Şi am întâlnit-o. Mai bine zis im trecut pe lângă ea fără s'o ·ecunosc; a trebuit să mă apu:e de braţ, ca să mă opresc.

Am privit-o mirată: în faţa nea sta altă creatură: slabă, arlentă, de o paloare fină şi un nachiaj savant, părea mult mai naltă. Se vedea că dă imporanţă mare toaletei şi că e preocupată într'una de frumuseţea i.

— Ce fericită sunt că te întâlnesc, îmi zise, cu o voce înfriurată... Am atâtea să-ţi spun!...

S'ar fi zis că sufletul ei plin ibia aştepta confidenţa care ă-l uşureze de-o greutate nesuerită.

— Ştiu că te-ai măritat din iou. Eşti fericită ?

— Il cunoşti ? mă întrebă la ândul ei.

— Nu.

— Ei bine, dacă l-ai cunoaşe, ţi-ai da seama că fericirea nea nu poate să fie una din aele stări armonioase şi liniştie, pe care vulgul în mania lui e a generaliza, le numeşte: feicire casnică.

— Dar ce are bărbatul tău ?

— E frumos, e prea frumos ientru mine; iată buba.

— De ce te-ai măritat cu un m atât de frumos?

— Mai întâi că înainte de a fi l meu nu-mi părea atât de frumus. Şi pe urmă, eram îndrăostită, îndrăgostită ca o proasi mică, ca un copil, ca o adoescentă. Cum să lupţi contra nui sentiment ce te cuprinde a un val, te copleşeşte şi te ieacă ? Ai înotat la mare, când int valuri.... Ce-ţi rămâne de icut, decât să te laşi în voia pei ?

— Ei, şi acum ?

— Acum ? Ai văzut scenele 1 infernul, pictate pe pereţii biricilor ? Ai văzut sufletele păitoşilor arzând în foc ? Sau în izane cu smoală ? Aşa ard eu, ră odihnă, fără o clipă de răz. Ca un vultur, gelozia s'a ătut asupra inimei mele şi o âşie ziua şi noaptea. Nu mai rm, mi-e silă de mâncare. ,nt obsedată de o singură ie: mă înşeală ? Când ? Cu ne ? Scrutez într'una viaţa i din afară de casă, pentru a si într'însa ceva suspect... Şi 1 găsesc nimic... Ei bine, în loc ca asta să mă liniştească nu face decât să mă exaspereze mai mult. Căci pe când raţiunea îmi spune: fii cuminte, nu vezi că ţi-e credincios, nu vezi că nu face nimic ? — gelozia ca o vrăjitoare infamă, îmi şopteşte: ba da, te înşală... te înşală mereu... Dar se ascunde bine, e şiret....

Dacă e vesel, mă întunec, îmi zic: e satisfăcut fiindcă a reuşit să mă înşele fără s'o aflu. Dacă e trist, îmi zic: doreşte pe alta, e nebun după ea, suferă că n'o vede... Şi aşa mai departe.

— Bine, dar cum poţi fi aşa când n'ai nici un indiciu precis ?

— Un indiciu precis? zise Valeria cu violenţă. Se cunoaşte că nu ştii ce va să zică să umbli alături de un monstru de frumuseţe, de un om ca bărbatul meu,.. Dar bine draga mea, viaţa monstră e o luptă continuă cu celelalte femei !... Ah! ce rele sunt femeile! ce crude. Inchipueşte-ţi că ori unde ne ducem, la restaurant, în tren, la cinematograf, în tramvai, nu se poate să nu fie una, care să nu-l privească, ca o nebună!

Mi s'a întâmplat să surprind câte una care-i zâmbeşte, pe ascuns, o alta l-a apucat de braţ, când ieşiam de la cinematograf, în înghesuială. In tren o dată, în wagon-restaurant, o femee care se afla în spatele meu şi prin urmare în faţa lui, i-a arătat de departe, scrise pe o bucată de hârtie, cu creionul, aceste vorbe: „Joi 6 Capitol"... E clar ?

— Biată Valeria !

— O alta, la un restaurant, îi făcea portretul, de la o masă vecină... Nu, numai pot, viaţa mi-e un chin !...

— Dar bine, i-am zis eu, el trebue să fie deprins cu lucrurile astea care cred că nu-i mai fac nici o impresie.

— Aşa spune şi el, dar eu nu-l cred ! O! De ce m'am măritat cu un om frumos...

Cu lacrămile în ochi, biata femee, continuă :

— Nu ştiu ele cât de rău îmi fac ? De ce fac aşa ? Nu văd ele pe figura mea că sufer, că-l iubesc, cum ele n'ar fi în stare să-l iubească ? Nu sunt destui bărbaţi liberi? Dece se leagă tocmai de-al meu ! O să sfârşesc prin a face o crimă!...

Am încercat s'o liniştesc. In gelozia ei era de sigur, multă exagerare dar în acelaş timp nu m'am putut împiedica de a-i da dreptate, întru cât priveşte purtarea celorlalte femei. Intr'adevăr, ce plăcere sadică simt femeile să chinuiască o fiinţă, care iubeste ? Câtă cruzime e în purtarea lor... Câtă vanitate...

Şi mi-am propus să dau în vileag suferinţa — la fel cu a atâtor alte — a bietei Valeria, poate celelalte să se înduioşeze şi 'o lase în pace... Pe ea şi pe toate femeile care ies la braţul unui bărbat vrednic de a fi dorit.

LUCREZZIA KAR

Realitatea sportivă

FOOT-BALL

CAMPIONATUL REGIONAL

DUMINICA 27 Martie are loc a patra zi a campionatului. Proba principală a zilei va fi matchul Unirea Tricolor—Juventus, care se va disputa la Obor. In fiecare sezon, matchurile dintre oboreni şi roş-albaştri s'au soldat cu un frumos succes, atât material cât şi moral.

Un alt match interesant va fi acel dintre Venus şi Olympia, care se va disputa pe terenul dela Bellu. Victoria nu poate scăpa negrilor.

Celelalte două matchuri vor fi: C. F. R.—Voevodul Mihai pe terenul Romcomit şi Macabi—Sportul Studenţesc, pe terenul Venus. Aceste două matchuri din urmă par desechilibrate, urmând ca atât C. F. R. cât şi Macabi să învingă cu scor.

St.: *Tribuna... rezervată.*

Sus: *O fază din match: un atac venusist la poarta lui Foran.*

Echipa amatoare B.

Czinczer, Bartha, Spera, Robe, Steinbach, Borblll, Boroş, Stanciu, Sepi, Chiroiu I, Tabacu.

Duminică 13 Martie 1932, din cauza timpului nefavorabil, nu s'a jucat decât matchul Venus—C.F.R., şi acesta amical. Publicul s'a amuzat de minune, graţie situaţiilor comice, produse de zăpada înaltă. Rezultatul final a fost 3—3, după ce la pauză, ceferiştii conduceau cu 3—1. Publicăm aci câteva ftografii, care dovedesc starea impracticabilă a terenului.

Ne apropiem de sezonul internaţional. Toţi sportivii şi-au pus problema unor echipe naţionale. Iată preferinţele noastre:

Echipa României A.

Zauber, Albu, Bürger, Hrehuss, Vogl, Ciolac, Glanczmann, Covaci, Schwartz, Bodola şi Cociş.

Echipa amatoare A.

Zauber, Albu, Sfera, Stanciu, Vogl, Chiroiu II, Glanczmann, Covazi, Ronay, Bodola, Cociş.

TENNIS

Echipa Germaniei pentru Cupa Davis a fost selecţionată. La simplu au fost aleşi Preun şi Von Kramm. La dublu, selecţionarea se va face dintre dr. Pressart Haenckel, Jaenecke, Zander şi dr. Buss.

Echipa României care va pleca în Anglia, va fi compusă probabil, din Niculae Mişu şi G. Poulieff. E foarte probabil că aceştia doui să joace şi la dublu.

In timp ce jucătorii noştri de tennis joacă hockey sau... bridge, cei ai Poloniei, obţin succese frumoase pe meleaguri străine. Dintre aceştia se relevă în special tânăra d-ra Jerdrézowska şi speranţa masculină Tloczinsky, care acum doui ani a învins pe Mişu şi pe Poulieff la Varşovia, în cadrele Cupei Davis.

RUGBY

La 27 Martie, echipa universitară a României, pleacă în Germania unde se va întâlni cu cea respectivă a acesteia, jucând apoi, un al doilea match, cu reprezentativa Berlinului.

Federaţia Română de Rugby e în tratative înaintate cu Federaţia Franceză de Rugby, în vederea unui match Franţa-România.

Se poate că în ziua de 10 Mai să aibă loc matchul de mai sus, cu un match internaţional de football asociaţie, drept match de deschidere.

M. S.

Echipa clubului Venus.

Echipa clubului C. F. R.

Originalul mantou de primăvară, model Leda

D-na Porel a apărut la Grand Vatel în acest tailleur bărbătesc, creiat de Jane Regny

Imprimèurile sunt foarte moderne

Agnés propune domnişoarelor de onoare, la cununii manşoane florale

Madame Agnés poartă o rochie Luiseboulanger rose pal

MODA

VINE primăvara! Incet dar sigur, îndepărtează glaciala coajă în care iarna ne păturise urâcioasă, şi apare călduţă, surâzătoare, ca o descătuşare, trezind în suflete proaspăt dor de viaţă, voioşii uitate...

Dacă în această perioadă, fantezia bărbatului ia o înclinaţie sentimentală, vă asigur că preocupările femeii se concentrează asupra pălăriilor. Aceste podoabe sunt în sezonul de faţă mici şi delicate, de o formă uşoară, speculând mult asupra frivolului.

Şi acum să vedem câteva aspecte pariziene :

Florile, în primul rând, vor fi nelipsite. Agnés a creeat numeroase modele în pai negru, cu trandafiraşi roz. Apoi Suzane Talbot aplică un buchețel de flori albe, pe o toculiţă de mătase, iar d-na Le Miner garniseşte cu dedeţei, unul din modelele sale cele mai noui.

Panglicile au deasemeni o largă întrebuinţare. Agnés face din ele rozete, pe care le montează cât mai sus, în partea dinapoi a pălăriei.

Deşi e vorba ca formele să înceapă a se plasa iar drept pe cap, marea majoritate şi-au păstrat înclinarea laterală. Ideea pălărioarelor înalte la spate, e foarte fericită: pentru o femee măruntă, prezintă avantajul că o face să pară mai înaltă, iar unei femei înalte îi dă graţie.

Talbot reînvie marele tricorn, egalând în dimensiuni pe cel purtat de Washington.

In domeniul paiurilor, avem picot-ul şi tot felul de paillasoane, în rândul cărora Susanne Talbot arborează unul cu totul original, opalescent şi de o împletitură mare, apoi multe altele cu reflexe ca de sidef, ce se numesc chiar „nacre".

După succesul pălăriilor „second empire" am impresia că va veni o perioadă a formelor Ludovic XVI-lea.

Pentru nunţile acestui sezon, Agnés propune domnişoarelor de onoare, pălărioare împodobite cu flori, la care se poartă mici manşoane făcute din flori la fel cu cele ce apar pe pălărie.

Apariţia acestor manşoane la Ritz a stârnit mare senzaţie, a ridicat obiecţii... dar acum, s'au lansat: le poartă toate elegantele.

In ce priveşte ţesăturile, imprimeurile vin iar în primul plan, apărând în crêpe de Chine, flamengo, marchizette şi voaluri.

Dungile se vor purta deasemeni mult în mătăsuri creponate, în lenajuri şi jerseuri.

Ţesăturile de lână sau mătase sunt anul acesta creponate şi oferă o inepuizabilă varietate.

Rodier combină faimoasa-i casha de mătase, numind-o „Mousli-Moussa"; e foarte indicată pentru rochiţe de vară şi se va purta cu mici veste din jerseuri subţiri sau alte împletituri de lână, cât mai dantelate.

Şi acum, asupra culorilor, Bianchini ne spune că nu există intermedii: nuanţe foarte pale pentru blonde şi culori cât mai tari pentru brune. Galbenul place mult şi va apărea vara aceasta într'o mare măsură ; mauve-ul va fi culoarea serii, iar lenajurile vor exhiba albastruri vii, mai cu seamă în nuanţe „gentiane" lansate de Ducharne.

Vera Borea are albastruri cu reflexe metalice, făcând uz în măsuri egale de roşu şi de alb. Pentru toaletele de stradă mai elegante, recomandă tot negrul, întrebuinţând o ţesătură cu sclipiri jucăuşe, ce dau impresia unor minuscule diamante.

YVETTE

Pălărie din pai alb garnisită cu benzi de peau d'ange în trei culori ridicate la spate. Model Suzanne Talbot

Madame Agnés montează mici rozete de panglică, pe borul ridicat la spate, al pălăriei din dreapta

Rose Valois aplică un buchețel de flori de păpădie, pe borul acestei pălării de formă spaniolă

D-na Lucien Lelong poartă o toaletă de satin neagră, reţinută pe un singur umăr

CARE A FOST PATRIA lui ULYSE

ULYSE sau Odiseu, cum îl numiau vechii greci, a fost cel mai mare călător, sau cel mai mare mincinos al lumii. A luat parte la răsboiul împotriva Troiei, răsboi care — după cum ştiţi s'a iscat din pricina unei femei.

Paris, fiul regelui troian — la un soiu de concurs de frumuseţe între zeiţe, unde el a fost rugat să fie arbitru, — a declarat că Venus e mai frumoasă decât Junona, soţia lui Jupiter, şi decât Minerva, zeiţa înţelepciunei. Drept răsplată, Venus a promis atunci lui Paris pe cea mai frumoasă femee de pe pământ, pe Elena, soţia lui Menelau, regele Spartei. Acesta socoti că nu era drept că soţia lui să fie dată altui bărbat, chiar dacă acest dar îl făcea — în dauna lui — o zeitate.

Paris a dus pe Elena la Troia. Atunci Menelau îşi chemă aliaţii, între cari se afla şi Ulyse, rege al unei mici insule anume Itaca, situată în insula Egee, pentru a deschide porţile Troiei şi a relua pe Elena.

Asediul a durat zece ani.

După căderea Troiei, Ulise călători alţi zece ani, şi în tot acest răstimp soţia sa Penelope, o pildă de răbdare, l-a aşteptat în patrie, fără să se plângă. Venind în patrie, Ulyse găsi pe Penelopa asaltată de pretendenţi cari îi cereau să se căsătorească cu unul din ei. Viteazul nostru îi ucise pe toţi, până la unul şi se apucă apoi să povestească Penelopei evenimentele care-l făcuseră să întârzie. Aceste povestiri întrec cu mult tot ceeace-a produs până acum imaginaţia unui Munchhausen sau Hoffmann, dar Penelope l-a crezut; cum l-a crezut mai în urmă şi bătrânul poet grec Homer, care le-a repovestit în poema-i epică intitulată Odiseia, şi tot astfel, l-au crezut toţi grecii.

Era o epocă a credulităţii.

Modernii au socotit multă vreme pe Ulyse o figură mai mult sau mai puţin mistică. Iată însă că acum, profesorul Wilhelm Doerpfeld, un eminent archeolog german, afirmă c'ar fi desgropat palatul unde Penelopa şi-a aşteptat soţul şi unde eroul a dat lupta finală, în care şi-a ucis rivalii.

Profesorul Doerpfeld a început cu treizeci de ani în urmă să caute palatul, finanţat fiind de împăratul Wilhelm care, nu se ştie din ce motive, se interesa mult de Ulyse. Cu perseverenţa caracteristică firei germane, acest savant a consacrat şaptesprezece ani din viaţă, ca să dovedească în cele din urmă, spre marea-i satisfacţie, că insula numită astăzi Thiaki nu este vechea Itacă, cum se presupunea. Profesorul Doerpfeld era de părere că amănunţita descripţie pe care Homer o face în Odiseia, dovedeşte că poetul a cunoscut bine insula, mai înainte de a-şi fi pierdut vederea. A comparat astfel conştiincios fiecare accident de teren al insulei cu descrierile lui Homer, operaţie care i-a luat şaptesprezece ani. Savantul nu regretă însă acest timp, pentrucă acum a scăpat de obsesia insulei Thiaki.

Archeologul a trecut imediat pe o altă insulă egeeană anume Leukos pe care, de mult o bănuia a fi fost adevărata Ithacă. După treisprezece ani de incontinuă activitate, a ajuns la convingerea că a găsit ruinele palatului în ale cărui săli a răsunat ecoul săgeţilor aruncate de Ulyse împotriva persecutorilor soţiei sale. El crede c'ar fi identificat chiar portul Phorcys, în care eroul a debarcat după ani de peregrinări; staulele crescătorului de porci Eumaeus, care l-a ajutat să lupte împotriva celor cari

(Continuare în pag. 28)

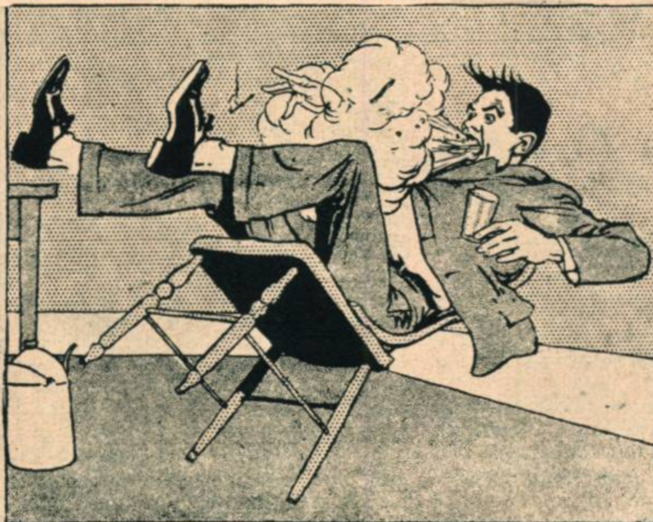
Jos: *Ulyse şi sirenele*
Sus: *Circe şi oamenii lui Ulyse, pe cari i-a preschimbat în porci*
Stânga: *Ruinele zidurilor inferioare ale palatului lui Ulyse*

ACCIDENTE CIUDATE

CITITORII „Realităţii Ilustrate" îşi vor aminti că exact acum un an, am publicat o listă a celor mai ciudate accidente survenite în 1930. Astăzi, reluăm seria.

Una din cele mai impresionante tragedii a ultimului an, a fost accidentul a doi orbi cari s'au luat de braţ spre a trece drumul, fiecare din ei crezându-se condus de-o persoană cu văzul sănătos, şi ambii au fost grav răniţi de un automobil.

In Germania un hoţ fugind prin fereastra unui pod cu un şir de cârnaţi furaţi dela un măcelar, a alunecat; dar în cădere, şiragul de cârnaţi s'a oprit într'un piron şi astfel, borfaşul a fost gâtuit, chiar de prada sa.

Un accident ciudat al unui tânăr polonez, care după ce a băut gazolină, — în urma unui pariu, — şi-a aprins o ţigară

Accidentul celor doi orbi, despre care vorbim în acest articol

Intr'un aeroplan ce traversa Canalul Mânecii, pasagerii au văzut la un moment dat intrând un tigru în cabină. Animalul era adus din Belgia şi transportat la Londra. Noroc că dresorul său, fără a-şi pierde cumpătul, a reuşit curând să-l facă să reintre în cuşca, unde s'a încuiat şi el, pânăla terminarea călătoriei.

Din El Dorado (Kansas) ne vine vestea celui mai curios accident provocat de insecte. Un fermier din apropierea acestui oraş, îşi tundea măgarul. La un moment dat, o albină înţepă animalul, care de durere svârli din picioare. In această mişcare, foarfeca se întoarse asupra fermierului tăindu-i artera de la braţ. Omul muri într'un scurt răstimp din pricina sângelui pierdut.

Un alt accident puţin banal s'a petrecut în California. Un grădinar a fost rănit, din nefericire uşor, de un glonte pe când tundea iarba unei pajişti, şi iată cum: cineva pierduse probabil un cartuş neexplodat în iarbă. Maşina de cosit întâlnind cartuşul, l-a apucat între lamele-i metalice şi l-a făcut să explodeze.

Un alpinist alunecând într'o prăpastie, a rămas agăţat cu un sky, de pereţii abisului

Un accident aviatic, care ar fi putut avea urmări fatale a avut loc acum câteva săptămâni pe unul din aeroplanele ce deservesc linia aeriană dintre Insulele Bahama şi Florida. Un pasager copil, a găsit întâmplător unul din şuruburile rezervorului de gazolină şi jucându-se cu el, l-a întors astfel, încât lichidul care alimenta motorul s'a scurs în mare. Din fericire, pilotul după mari sforţări a reuşit totuş să aterizeze cu bine pe o insulă din apropiere, unde oamenii societăţii au găsit aparatul şi pe pasageri, cu câteva ore mai târziu.

Merită de asemeni să fie citat accidentul prinţului Bibescu, al cărui aeroplan atacat de-un vultur a suferit o avarie atât de gravă, încât a trebuit să facă o aterizare forţată, în care aparatul a fost distrus cu desăvârşire, pilotul carbonizat, iar ceilalţi trei pasageri, grav răniţi.

Accidentul nenorocit al hoţului care a furat cârnaţii unui măcelar

Pilotul Ray Fuller, sburând luna trecută pe linia dintre Atlanta şi New Orleans, a întâlnit un nour alb pe care a început să-l străbată cu mare grijă, sperând să iasă dintr'o clipă într'alta la lumină. Spre marea sa uimire, se pomeni însă la un moment dat înaintea unei forme cenuşii ce plutea masivă înaintea sa. Graţie unor complicate acrobaţii, reuşi să coboare aparatul sub uriaşa formă şi s'o evite. De n'ar fi făcut-o, analele aviaţiei ar fi înregistrat cea mai teribilă catastrofă. Obstacolul, era giganticul dirijabil „Akron", cel mai mare aparat de acest gen.

O pildă de fatalitate şi prezenţă de spirit a fost păţania cunoscutului alpinist G. Holzer. Urcând singur munţii, într'o zi din iarna trecută, acest spotsman a alunecat, căzând cu capul în jos, în crăpătura unui gheţar, ce deschidea sub el o prăpastie de aproape o sută de metri. Din fericire, unul din lungile sale skiuri se prinse orizontal între cei doi pereţi de ghiaţă. Holzer, fără a-şi pierde prezenţa de spirit, apucă bastonul terminat în vârf cu toporaş de tăiat ghiaţa şi făcu în pereţii prăpastiei nişte săpături iar după două ore de sforţări supraomeneşti, isbuti să se caţere din nou pe pisc, salvându-se astfel singur, fără ajutorul cuiva.

O curiozitate: o minge de golf neplasată la punct, a fost împinsă la locul reglementar de un cutremur de pământ

Mult noroc a avut un şofeur new-yorkez. Omul a rămas fără ocupaţie un an întreg. După multe intervenţii reuşi în cele din urmă să capete un post de şofeur, pe un taxi de piaţă. Nu parcursese nici două străzi cu primii săi pasageri când, un colţ de piatră făcu să plesnească cauciucul unei roţi, vehiculul derapă şi unul din pasageri muri. Bietul om se văzu, în mai puţin de cinci minute, rămas iar pe

drumuri şi cu o acuzaţie de omucidere în spinare...

In Guasti (California), un individ a încercat la vârsta de 53 de ani să fumeze prima ţigară. A aprins-o şi a tras câteva fumuri; imediat i-a venit ameţeală şi a căzut de pe scaunul de bar unde sta, pe podele murind. Medicii au constatat că-şi fracturase craniul, în cădere.

La Varşovia, un tânăr a avut nefericita inspiraţie de a bea o oarecare cantitate de gazolină spre a câştiga un rămăşag. Probabil că n'ar fi păţit nimic, dacă n'ar fi aprins — câteva momente mai târziu — o ţigară, spre a arăta celor cari îl priviau, cât de bine se simte după băutura neobişnuită pe care o înghiţise. Deabia a dus ţigara la gură şi nu stinse încă chibritul şi omul nostru a explodat literalmente. Vaporii de gazolină din gură şi de pe gâtul său, formase cu aierul un amestec explozibil.

Există printre aceste accidente câteva cărora nu li s'a putut găsi o explicaţie satisfăcătoare:

In luna August a anului trecut, un ţăran pescuia pe malul dela Pinewald, New Jersey. Un peşte apucă momeala şi începu să tragă undiţa în apă. Sărind în luntre, pescarul porni să-şi reia undiţa. Curând, cei de pe ţărm pierdură din ochi luntraşul, care dispăru în dosul unei insuliţe. Aceşti spectatori au auzit la un moment dat pe pescar strigând: „L-am prins". Totuş, omul n'a mai apărut şi nimeni nu l-a mai văzut de atunci viu; două zile mai târziu, valurile i-au aruncat la ţărm cadavrul... Ce anume i s'a întâmplat înapoia acelei insuliţe şi cum a putut un peşte, evident nu tocmai mare, să-l facă să se înece, rămâne un mister.

Un alt caz tot atât de ciudat, s'a întâmplat în Anglia, unde un tânăr student de la universitatea din Oxford care-şi conducea singur automobilul dealungul unei şosele, ce ducea spre oraş a lovit deodată un agent, omorându-l pe loc. Misterul stă în aceea că nu numai cel care se afla la volan n'a văzut pe agentul pe care l-a lovit, dar nici unul din pietonii cari se aflau de-o parte şi de alta a drumului, în momentul accidentului. La proces, singura explicaţie care s'a dat, a fost că uniforma agentului s'a confundat într'atât cu cadrul, încât s'a pierdut în el, ca o pată de cerneală pe un imens perete negru.

Anul trecut, prin Septembrie, a avut loc în minele dela Newgate, Anglia, o formidabilă explozie. Unii mineri au fost carbonizaţi, alţii au murit asfixiaţi de oxidul de carbon ce se formează în mine, după asemenea dezastre. Una din victime a fost găsită însă, neatinsă de arsuri, fără nici o leziune pe corp şi fără a arăta semne de otrăvire prin oxid de carbon. Medicii cari au examinat cadavrul au fost toţi de părere că acest om murise sub emoţia fricei. Văzuse probabil valul progresiv al exploziei, sau îşi văzuse camarazii murind asfixiaţi de gaze şi dându-şi seama că nu mai există pentru el scăpare, inima a încetat a-i mai bate şi a murit de emoţie.

A. B.

CARE A FOST PATRIA LUI ULYSE

(Urmare din pag. 26)

vroiau să-l nimicească; livada lui Laertes, tatăl lui Ulyse; fântâna nimfei Arethusa; peştera naiadelor; şi multe alte locuri care Odiseia le situează în insula Ithaca.

Toate acestea au fost realizate printr'un studiu amănunţit, comparându-se descrierile lui Homer cu caracterele fizice ale insulei şi cu ruinele, la care s'au adăugat deducţiile făcute din examinarea scheletelor şi a diverselor obiecte, găsite în mormintele preistorice, aflate în împrejurimi.

Mormintele regale au fost identificate dar n'au ajuns încă să fie examinate. Rămăşiţele sau cenuşa rămasă din neamul Penelopei va fi poate identificat, după obiectele găsite în mormântul ei. Ulyse, aşa spune legenda, a pornit din nou în pribegie, după moartea soţiei sale şi nu se ştie unde-a murit. S'a înapoiat poate la Circe, sau la Calypso.

Acest Ulyse a cărui legendă continuă să placă prin puternicul omenesc ce se desprinde din ea, poseda o inteligenţă bogată în resurse.

Venind să-l cheme la atacul Troiei, Menelau l-a găsit arând nisipul ţărmului. Ce era? Primise vestea acestei vizite, şi hotărît să nu-şi părăsească insula, se gândise să simuleze nebunia, determinând astfel pe Menelau să renunţe la colaborarea lui. Dar regele spartan întrevăzu şiretlicul.

In urmă, Ulyse a fost cel care a inventat „calul troian". După zece ani de luptă, cetatea asediată rezista încă şi grecii începuseră să se descurajeze. Troia era protejata zeului Poseidon, pe care romanii îl numiră mai târziu Neptun. Şi cum caii erau animalele favorite ale acestui zeu, şi fiind jertfiţi pe altarul lui, Ulyse îşi sfătui tovarăşii să construiască un cal gigantic de lemn, prevăzut cu o trapă. Câţiva greci se strecurară în interiorul gol al statuei, care fu trasă în cursul nopţii la porţile cetăţii.

Dimineaţa când se deşteptară, troienii văzură că armatele inamice plecaseră lăsând calul în dar. După îndelungate discuţii, traseră calul în cetate. Nu le-a trecut însă o clipă prin minte, să se uite înăuntrul lui. In noaptea următoare, grecii reveniră, iar cei dinăuntrul calului ieşiră şi le deschiseră porţile. Astfel, Troia căzu.

Poseidon, cum era şi de aşteptat, prinde ură pe Ulyse şi la întoarcerea spre casă, îi pune în cale tot felul de obstacole: furtuni, vânturi potrivnice, etc.

O furtună, povestia la întoarcere Ulyse, îi aruncase corabia pe ţărmurile Mâncătorilor de Lotus, cari par să fi fost consumatori de opium. Oamenii săi îndrăgiră aceste locuri într'atât, încât, o vreme Ulyse crezu că n'avea să mai poată părăsi acele locuri. In cele din urmă, însă, reuşi să-şi îmbarce oamenii, dar fu nevoit să-i lege de băncile corăbiei, până când ţărmurile fermecatei ţări le dispărură din ochi.

Nimeri apoi în ţara ciclopilor giganti cu un ochiu în frunte. Ulyse şi oamenii săi se adăpostiră într'o peşteră. După o vreme se ivi proprietarul locului, un ciclop anume Polyphemus. Luă doi din oamenii lui Ulyse pe care-i omorî şi-i mâncă, apoi spre ziuă, plecă, închizând gura peşterii cu o stâncă uriaşă. In noaptea următoare însă, pe când dormia, Ulyse îi scoase ochiul şi isbuti astfel să fugă, împreună cu oamenii săi. Ciclopii aruncară cu pietre după ei până când nu-i mai văzură.

După alte câteva luni de călătorie, ajunseră pe insula lui Circe. Aceasta era o tânără vrăjitoare şi în acelaş timp, un fel de semi-zeitate. Ulyse trimise jumătate din echipaj la palatul ei, spre a vedea la cel fel de ospitalitate se putea aştepta.

Ajungând la palat, auziră o muzică dulce. Toţi se grăbiră să intre, cu excepţia unuia dintre ei anume Eurylochus, mai bănuitor din fire. Circe le făcu o primire foarte frumoasă şi apoi, atingându-i cu bagheta-i magică, îi transformă în porci.

Ingrozit, Eurylochus alergă la Ulyse, povestindu-i ceeace văzuse. Eroul porni atunci să vadă ce era de făcut cu Circe. Avea o prietenie în Olimp printre zei, nici mai mult nici mai puţin decât cu Palas Atena, sau Minerva, zeiţa înţelepciunei, care trimise pe Mercur spre a-l avertiza pe Ulyse asupra pericolului la care se expunea. Acesta îşi continuă însă drumul, hotărît să întâmpine pe vrăjitoare. Mercur îi dădu atunci o iarbă, care avea să neutralizeze farmecele lui Circe.

Dând cu ochii de Ulyse, Circe încercă să-l transforme şi pe el în porc. Graţie ierbii lui Mercur însă, îşi păstră înfăţişarea şi isbuti, sub ameninţarea morţii s'o facă să redea oamenilor săi, forma omenească. In urmă, se născu între cei doi o prietenie atât de puternică încât Ulyse petrecu mai mult de un an pe insulă. Dela o vreme însă, oamenii săi începură să protesteze.

Cu mare părere de rău Circe consimţi în cele din urmă să-l lase Ulyse liber, dar îi spuse că spre a-şi găsi drumul, trebuia să treacă mai întâi prin iad.

„Cine ne va conduce? Căci nimeni, nimeni, n'a mai fost până acum în iad, cu o corabie neagră!" a obiectat atunci Ulyse.

Circe îi arătă însă cum poate ajunge acolo şi ce să facă, iar Ulyse — după spusele lui Homer — urmându-i sfaturile ajunse în iad, de unde plecă cu informaţia necesară.

Se înapoiă la Circe, spre a-i povesti cum decursese călătoria iar ea îi sfătui cum să scape de farmecul sirenelor. Acestea erau nimfe de-o admirabilă frumuseţe care populau o insulă pe lângă care trebuiau să treacă. Glasul lor era atât de seducător, încât cel care le auzia se simţia îmboldit să sară în valuri şi să se înece. Circe sfătui pe Ulyse să astupe urechile oamenilor săi cu ceară şi să-i puie să-l lege de catartul corăbiei.

In modul acesta putea auzi sirenele, scăpând totuş farmecului lor. Continuându-şi drumul, trecu cu bine printre cei doi monştri Scylla şi Charybdis, dar Scylla, care avea şase capete, prinse în fiecare din gurile sale câte unul din oamenii lui Ulyse şi plecă cu ei. Evenimentele următoare se dovedesc şi mai potrivnice întrucât, fiind flămânzi au nenorocul să debarce pe o insulă unde se cresteau vite închinate soarelui. Ucid câteva din aceste animale a căror carne foarte rea la gust, nu ajunge să le îndestuleze foamea şi drept pedeapsă, corabia neagră, singura care pătrunsese în iad isbutind să revie pe pământ, naufragiază. Toţi se îneacă, cu excepţia lui Ulyse, care isbuteşte să ajungă pe insula frumoasei nimfe Calypso, unde rămâne şapte ani, explicând mai apoi faptul prin aceea că n'avea nici un mijloc de transport. In cele din urmă, Minerva intervine pe lângă augustul său tată Jupiter, care ordonă lui Calypso să redea eroului libertatea.

Insfârşit, după multe alte aventuri, printre care pomenim pe nefericita nimfă marină Leucothea şi pe fermecătoarea prinţesă Nausica, Ulyse ajunge acasă. Ultima parte a călătoriei o face condus de către însăş Minerva, care pare să fi ajuns la concluzia că favoritul său era prea susceptibil de seducţiile sexului frumos, sau că atracţia pe care o exercita asupra femeilor, era prea puternică, spre a-l mai lăsa liber.

ARC.

JACK LONDON

(4)

Uneori pleca, pe urmele trăsurii stăpânului, la San-José, un târg din apropiere. Ce ciudate și incurcate erau legile zeilor albi, pe care Colți-Albi trebuia să le invețe! In fața măcelăriilor atârna carne crudă, proaspătă. N'avea voe să se atingă...

Alteori copiii aruncau cu pietre'n el: știa că n'avea voe să-i alunge și să-i muște, deși Colți-Albi ar fi fost in dreptul lui.

Trei câini la o răscruce spre San José, luaseră obiceiul să se arunce asupra lui Colți-Albi, cum il vedeau. Câinele-lup se mulțumea să-i sperie și chiar dacă-l atingea un dinte rău, Colți-Albi nu voia să se bată. Odată stăpânul câinilor îi ațâța asupra câinelui-lup. Scott opri trăsura.

— Pe ei! Pe ei! zise lui Colți-Albi.

Colți-Albi șovăia. Se uită la stăpânul lui, se uită la câini și nu știa dacă înțelege bine. Stăpânul îi făcu iar semn cu capul:

— Pe ei! Pe ei!

Colți-Albi se aruncă asupra câinilor dușmani. Un nour de praf stârnit deodată ascunse vederii lupta. Dar după câteva secunde doi câini zăceau doborâți in drum iar al treilea o rupsese de fugă. Colți-Albi sări după el, îl ajunse și-l dobori.

După această ispravă, a cărei veste s'a răspândit în tot ținutul, Colți-Albi a fost lăsat în pace.

Lunile treceau. Colți Albi trăia fericit. Uitase de foamea din ținutul zăpezilor. Stăpânul se urca pe cal și una din îndatoririle lui Colți-Albi era să-l întovărășească. Drumul cel mai lung nu-l obosea și după ce-a gonit cincizeci de mile, câinele-lup tot mai avea puterea să sară voios.

Cu prilejul unei astfel de preumblări, stăpânul voi să învețe calul, un pur sânge, să închidă și deschidă o barieră: călărețul să nu fie silit să mai descalece. Scott a dus calul de câteva ori până la barieră, străduindu-se a-l învăța să facă mișcările necesare. Dobitocul se speria, da înapoi, se cabra, tot mai iritat. Ințepat bine cu pintenii, căzu în genunchi și începu să dea cu picioarele dinapoi. Colți-Albi care se uita cu spaimă tot mai mare, ne mai putându-se reține, se aruncă spre capul calului, lătrând furios. Calul sări in picioare și o rupse de fugă peste câmpuri; voind să se ferească de un iepure, căzu peste Scott, rupându-i un picior. Colți-Albi se și aruncase la beregata animalului, dar l'a oprit la timp vocea stăpânului.

Scott intins locului căută în buzunare un creion și hârtie, dar nu găsi. Trimise pe Colți-Albi acasă, fără nici-o lămurire.

— Acasă! se răsti la el. Acasă!

Dar Colți-Albi părea că nu voește să-l părăsească. Ii porunci din nou, mai aspru. Colți-Albi care știa ce'nseamnă „Acasă!" se uită la stăpânul lui, cugetă, plecă, apoi se'ntoarse gemând. Scott îi vorbi prietenește, dar hotărît. Colți-Albi lasă urechile'n jos, și străduindu-se, păru că înțelege.

— Pricepi, nu?... Acasă! Te duci drept acasă! *All right!* Și spune celor de-acasă ce-am pățit. Du-te! Drept acasă!

Colți-Albi fără a pricepe exact toate cuvintele, își dete seama că stăpânul voia să-l trimită acasă. O rupse de fugă spre casă, oprindu-se uneori și privind totuși înapoi.

— Acasă! îi strigă Scott. Acasă!

Toată familia se afla afară, la aer curat, când ajunse'n curte Colți-Albi gâfâind și acoperit de praf.

— S'a'nnapoiat Weedon, zise mama lui Scott la ivirea lupului.

Copiii se repeziră la Colți-Albi să se joace cu el. Lupul se feri și când fu incolțit la zid începu să mârâe arătând dinții. Soția lui Scott se'nfioră.

— Totdeauna mi-e frică, zise ea, să nu se arunce lupul asupra copiilor.

— Lupul tot lup rămâne! pronunță sentențios judecătorul Scott.

Dar Colți-Albi se și ivi la picioarele judecătorului, mârâind ciudat.

— Pleacă! Șterge-o! îi porunci judecătorul.

Colți-Albi se întoarse către soția stăpânului și îi apucă rochia cu dinții, trăgând și sfâșiind-o. Alice dete un țipăt de spaimă.

— Să fi turbat? întrebă mama lui Scott. I-am spus de-atâtea ori băiatului că n'o să-i priască în ținutul nostru cald acestei sălbăticiuni de miază-noapte.

Colți-Albi nemișcat, cu capul ridicat, se uita la toți ai casei, care-l priveau țintă. Câinele lup era scuturat de la beregată la vârful picioarelor de spasme cașicum voia să spue ceva ce nu se poate spune.

— Parcă vrea să vorbească, zise Beth.

Și Colți-Albi vorbi, lătrând deodată puternic.

— I s'a întâmplat ceva lui Scott! zise Alice cu hotărîre.

Și se luară toți după Colți-Albi care pornise înainte și care se uita din când în când înapoi, să vadă.

De la această întâmplare, toată familia de la Sierra-Vista fu de părere că n'a fost pe lume lup mai inteligent ca Colți-Albi.

A doua iarnă pe care câinele-lup urma s'o trăiască pe țărmul de Miază-zi se apropia și zilele începură să descrească, și descoperi un lucru ciudat: dinții cățelei Coolie nu mai erau atât de dureroși. Ea îl mușca acum jucându-se, fără să-i facă vre-un rău. Colți-Albi uită purtările ei din trecut și ingădui toate jocurile, grav, binevoitor și ridicol.

Ea îl luă într'o zi la o preumblare lungă, prin câmpii și păduri. Stăpânul, lecuit, trebuia să plece în după amiaza aceia, călare. Colți-Albi știa. Calul înșăuat aștepta la poartă. Colți-Albi la început șovăi. Dar îl stăpânea un simțământ mai adânc decât legea zeilor albi, mai poruncitor decât propria lui voință. Și când văzu pe Coolie mușcându-l și sărind înaintea lui, se luă după ea. Stăpânul în ziua aceia călări singur în vreme ce Colți-Albi alerga alături de Coolie, ca altădată mama lui, Kiche, și lupul Un-Ochi prin pădurile întunecoase de Miază-Noapte.

XXV.

SOMNUL LUPULUI

Era pe vremea când toate ziarele vorbiau de evadarea îndrăzneață a banditului Jim Hall din închisoarea San-Quentin. Rău era acest om și societatea nu-l făcuse mai bun. Societatea e ne'nduplecată și Jim Hall era o pildă. Societatea făcuse din Jim Hall o fiară mai cumplită ca fiarele carnivore.

Osândele nu izbutiră să-l domesticească. De altfel numai de pedepse avusese parte, din vremea când, copil, fusese luat de azilul din San-Francisco, plasmă care putea dobândi orice formă. Se purtă rău și fu de trei ori închis. Cu cât societatea îl lovia mai nemiloasă, cu atât lupta și el mai crunt împotriva ei. Se obicinuise cu foamea, bătăile și cămașa de forță.

Când fu închis pentru a treia oară, fu dat pe mâna unui gardian, care era o brută sălbatică, tot atât de fiară. Gardianul purta o legătură de chei și un revolver. Jim Hall avea numai mâinile goale și dinții. Era aproape singura deosebire. Gardianul, mai bine armat, î persecuta în voe. Il bătea și mințea șefilor, pe socoteala osânditului. Jim Hall se aruncă într'o zi asupra călăului lui și apucându-l cu dinții de beregată, căută să-l gâtue.

Din această pricină Jim Hall fu închis în celulă. De-aci nu mai ieșea. Plafonul, pereții, pardoseala erau de fier. Nu mai avu parte să vadă nici cerul, nici soarele. Ziua era un amurg prelung, noaptea neagră tăcere. Era înmormântat de viu într'un mormânt de fier. Nu se mai ivea înaintea ochilor lui chip de om; nu mai auzea glas cuvântător. Când i se arunca de mâncare, mârâia ca o fiară în cușcă. Zile și nopți întregi își urla uneori ura împotriva universului. Apoi săptămâni și luni nu mai scotea un sunet, iar sufletul lui se mânca în tăcere. Ființă monstruoasă și teribilă, pe care o putea zămisli numai creerul unui nebun.

Astfel trăi trei ani. Intr'o noapte evadă. La această veste gardianul-șef ridică din umeri, zicând că e cu neputință. Celula era goală iar jos în prag zăcea trupul unui gardian strâns de gât. Alți doi gardieni, pe care-i gâtuise de-asemeni în tăcere, arătau trecerea lui prin coridoare și evadarea peste zidul împrejmuitor.

Prevăzut cu armele celor trei gardieni fugia, arsenal însuflețit, prin văi și munți, urmărit de toată forța organizată a societății. Se pusese premiu pe capul lui și nădăjduind să pue mâna pe premiu, fermierii îi hârțuiau și ei, cu puștile de vânătoare. Cu moartea lui și-ar fi plătit o ipotecă sau și-ar fi trimis un băiat la liceu. Și orășenii au pus, unii, mâna pe armă, din dragoste pentru binele public. O haită de câini răi se ținea pe urmele lui, sângerate de picioarele rănite. Și alți câini, câini care fug în numele legii și sunt plătiți de societate, nu-l slăbiau de loc, înverșunați, ajutați de telefon, telegraf și trenuri speciale. Uneori Jim Hall era ajuns de urmăritorii lui. Și unii și alții făceau față, eroic, la adăpostul sârmelor ghimpate. A doua zi oamenii citeau în ziar, după masa îmbelșugată, amănunte asupra luptei. Câți morți și câți răniți. Și alți oameni porneau pe urmele banditului.

Apoi Jim Hall pieri din ochii urmăritorilor; nici câinii nu l-au mai putut da de urmă. La Sierra-Vista, oamenii citeau ziarele cu teamă și curiozitate. Femeile mai cu seamă erau foarte fricoase, iar judecătorul Scott nu izbutea să le liniștească, deși râdea din toată inima de spaima lor. Inainte de a ieși la pensie, judecătorul Scott fusese cel care osândise pe Jim Hall. De data aceasta, Jim Hall nu făptuise crima de care fusese învinovățit. Poliția, ca să scape odată pentru totdeauna de el, ticluise mărturii false.

Judecătorul Scott necunoscând adevărul, dăduse sentința cu bună-credință.

Dar Jim Hall îl crezuse complice și auzindu-se osândit la 50 de ani de moarte vie, se ridică în sala judecății și își vărsă răcnind ura împotriva celui care îl lovea. In vreme ce era târît afară, osânditul gemu că se va răzbuna el odată.

Colți-Albi nu putea ști nimic din toate acestea. Dar din ziua când s'a aflat la Sierra-Vesta că Jim Hall evadase, între câinele-lup și Alice, soția stăpânului, se țesu o taină. In fiecare noapte, după ce toată lumea se culca, Alice ieșia din odaia ei și îi da drumul lui Colți-Albi în antreul de jos. Dimineața se scula întâia și îi da iar drumul afară. Căci Colți-Albi n'avea voe să doarmă'n casă.

Intr'o noapte Colți-Albi se deșteptă în tăcere și adulmecă încet. Simțea prin văzduh prezența unui zeu străin. Ciuli urechile și auzi zgomote înnăbușite, mișcări tainice. Nu mârâi. N'avea acest obicei Zeul străin se ivi, strecurându-se ca o umbră. Și mai tăcut, Colți-Albi îl urmări. Invățase în wild să nu se trădeze când vâna vre-o vietuitoare.

Zeul străin se opri alături de scara cea mare și ascultă. Colți-Albi nemișcat, supraveghia, adăsta. In capul scării era odaia stăpânului și alături odăile celorlalți zei ai casei, bunul cel mai prețios al stăpânului. Colți-Albi începu să se zbârlească, dar așteptă mai departe. Piciorul zeului străin se ridică. Incepu să urce.

Colți-Albi atacă. Fără a vesti, cum știa el, se aruncă înainte sărind în spatele zeului străin. Cu labele dinainte se agăță de umeri, vârându-și colții în ceafă. Zeul căzu pe spate, învălmășiți jos, om și fiară.

Toți ai casei se deșteptară, speriați. Aplecându-se fiecare asupra scării, auziră lupta cumplită de jos, gemătul furios al lupului și pocnetele de revolver. Un răcnet de groază de spaimă. Apoi zgomotul unor geamuri sparte și mobile răsturnate. Apoi, deodată, tăcere. Numai răsuflări greoae, înnăbușite. Și iar tăcere, deplină.

Weedon Scott învârti un buton electric. Scara și antreul se luminară.

Intovărășit de judecătorul Scott, cobori cu luare-aminte, ținând revolverul în mână. Dar nu mai era niciun pericol. Intre mobile răsturnate, întins pe-oparte, ascunzându-și fața cu brațul, zăcea un om. Weedon Scott se aplecă, desfăcu brațul și întoarse fața omului spre lumină.

— Jim Hall! zise judecătorul Scott.

Tatăl și fiul se priviră și înțeleseră.

Se întoarseră apoi spre Colți-Albi. Și el sta culcat într'o rână, cu ochii închiși. Ridică pleopa'ncet. Se uită la cei aplecați asupra lui și mișcând coada încet, își salută astfel stăpânul. Weedon Scott îl mângâiă. Lupul gemu împăcat, fericit. Dar pleoapele se închiseră la loc și trupul căzu locului, ca un sac.

Fu chemat numai decât prin telefon un chirurg. Medicul sosi odată cu revărsatul zorilor.

— Una la mie, dar numai atât, avem să scape, zise el după o oră jumătate de cercetare a lupului rănit. O labă ruptă; trei coaste sfărîmate din care una cel puțin a găurit plămânul; fără să mai vorbesc de tot sângele pierdut... A fost aruncat în sus. A fost străpuns și străbătut de trei gloanțe. Una la mie — și mi se pare că sunt prea optimist. Poate una la zece mii...

— Trebue să facem tot ce se poate spre a-l vindeca

Colți-Albi se bucură deci de o îngrijire bună. Fetele judecătorului au devenit infirmierele bolnavului. Astfel că trupul câștigă acea ne'nsemnată probabilitate pe care i-a acordase chirurgul. Dar chirurgul n'avea de unde cunoaște vitalitatea lui Colți-Albi, care venia de-a-dreptul din wild.

Infășat, pansat, înțepenit în gips, lupul a zăcut săptămâni întregi. Dormea ore lungi, turburat de vise ciudate. Fantomele trecutului se ridicau și-l împrejmuiau. Se vedea în cavernă cu Kiche sau târându-se tremurând la picioarele lui Castor-Cenușiu sau alergând în goană nebună, înhamat înaintea lui Lip-Lip, biciuiți de Mit-Sah. Trăia din nou zilele triste de la Smith Chipeșul și luptele de odinioară. Cei din jur, oamenii albi auzeau pe Colți-Albi gemând și mârâind în somn,

Când i s'a desfăcut ultimul pansament în prezența întregei familii, Colți-Albi încercă să se ridice și să se îndrepte spre Scott, care-l chema. Dar șovăi și căzu, rușinat, că nu se poate supune stăpânului.

— Iată binecuvântatul lup! exclamară femeile.

Judecătorul Scott zise triumfător:

— Lup, desigur că lup! Fapta lui n'o putea face un câine!

Chirurgul zise:

— Și acum trebue să-l învățați să meargă iar.

Toți ai casei îl duseră, sprijinindu-l pe rând, până la hambar. Aci, în prag se afla Collie împrejmuită de o jumătate duzină de căței, cari se jucau în soare. Colți-Albi se uită la ei uimit. Collie lătră și Colți-Albi se feri. Dar i se aduse un pui și câinele-lup, fără să știe de ce, îl linse. Zeii începură să aplaude și să râdă. Colți-Albi nu pricepu nimic. Dar cuprins de slăbiciune, se culcă și în jurul lui se adunară îndată și ceilalți căței care se jucau. La început câinele-lup voi să-i alunge, dar aplauzele zeilor îl făcură să se supună și să îngădue puilor să se urce pe el. Și în vreme ce cățeii se jucau și se rostogoleau, cu ochii pe jumătate închiși Colți-Albi adormi în soare.

— SFARȘIT —